

BRET MEK KINLI

DOX CENA 10 DINARA
HOLIDEJ BROJ 96
DOŠAO JE TIHO
I UŠAO U LEGENDU

**usamljeni
neznanić**



BRET MEK KINLI

USAMLJENI NEZNANAC

Prvog momenta kada je na sip-ljivom odrtavelom kljusetu ujahao u grad ostavio je utisak čoveka od koga se mogu očekivati samo ne-prilike.

— Revolveraš — rekao je zame-nik šerifa Šed Krejn stojeći u hla-dovini nastrešnice šerifske stanice u gradiću Asgardu. Zatim se nje-gov pogled zadržao na konju i sed-lu koji su sasvim odudarali od ja-hačevog odela i očigledno pažljivo održavanog oružja i dodao — Oči-gledno da mu u poslednje vreme sreća nije naklonjena.

— Lovac ucena — izneo je svoje mišljenje drugi šerifov zamenik Sem Miler. — Ali, neka me vrag odnese ako znam šta ili koga takav čovek može da traži u ovom zaba-čenom mestu.

Dvojica šerifovih zamenika su s isčekivanjem pogledali trećeg čoveka koji je sedeo zavaljen na hladovitom tremu šerifske postaje. Taj treći čovek bio je ključar asgar-skog zatvora i svi su ga znali po nadimku Kolorado Braun koji mu je ujedno bio i ime, jer drugog ime-na niko nije znao. Sa svojih šesde-

set pet godina, smežurane kože i izboran u licu kao krastava žaba, Kolorado je obavljao najmanje ce-njene poslove održavanja asgard-skog zatvora, ali je od svih, uklju-čujući tu i šerifa Berdika, smatran kao skoro nepogrešiv procenitelj ljudi. Svima je bila poznata poma-lo hvalisava tvrdnja starog Kolora-da, da će, ako pred njega poreda-te deset nepoznatih ljudi, pogoditi prošlost i zanimanje najmanje os-morice. Kada je prvi put došao u Asgard, ljudi skloni kocki bili su spremni da se klade da Koloradu takav poduhvat neće proći za ru-kom, ali su kasnije, stekavši rđava iskustva, od takvog rizika odustali.

Shvativši da dvojica šerifovih po-moćnika očekuju da čuju njegovo sudijsko mišljenje, ključar se, za-valjen u stolicu za ljuljanje od bambusove trske, nagnuo malo na-pred kao da želi do bolje zagleda objekat svog prosuđivanja. Kada se nepoznati našao pred zgradom as-gardskog zatvora ključar je u ne-doumici zavrteo glavom.

Bilo je dosta razloga za zbunje-nost starog ključara, jer nezavisno od nekog nejasnog naslućivanja opasnosti koja je iz njega zračila kao vrelina iz usijanog komada gvožđa, taj nepoznati konjanik ne-svakidašnjeg izgleda nije se ukla-pao ni u kakvu određenu vrstu lju-di. Odnosno, bar tako je izgledao, jer je u celoj njegovoj pojavi posto-jao neki za vešto oko odmah uoč-ljiv nesklad, zbog čega je Kolorado dosta dugo stajao i buljio, u nemo-gućnosti da u strančevom izgledu i svom iskustvu nađe odgovor na po-stavljeno pitanje. Po izgledu tek za-šao u ozbiljne muževne godine, ja-

hač nije bio previše visok, ali je bez sumnje bio atletski građen, širok u ramenima, mišićavih udova i vitak u struku, tako da se celo njegovo telo uklapao u izvanredan sklad elegancije i snage. Ali, ono što je odudaralo od došljakove lične poja-ve bilo je njegovo odelo. Po boji i kroju namenjeno atmosferi i ambi-jentu salona i finih kafea, to odelo je bilo prljavo, izgužvano, čak na jednom ili dva mesta neprimetno poderano kao da se čovek koji ga je nosio iznenada našao u neprilici ili nekoj situaciji kojoj nije mogao na-ći adekvatan odgovor. Tamnosivi filcani šešir sa širokim obodom na nekoliko mesta iskrivljenim, za-klanljao mu je visoko čelo i gustu crnu kosu koja mu je u pramenovi-ma padala preko vrata do kragne sakoa i skrivala fino izvajane ušne školjke. Lice mu je bilo pravilno izrezano, prirodno bledunjavo pod kožom preplanulom od sunca i vet-ra, moglo bi se čak reći prilično i prijatno da iz sivoplavih očiju nije izbijala neka hladnoća kao malo arogantan, a više nezainteresovan odgovor radoznalim pogledima šeri-fovih pomoćnika. Ispod svetlosivog dugačkog sakoa od tvida na sebi je imao belu zaprljanu košulju izguž-vane kragne, stegnutu oko vrata labavo vezanim svilenom kravatom. Dugme na svilenom prsniku za koje se obično vezivao lančić časovnika bilo mu je iskidano, što je još poja-čavalo njegov izgled neurednosti. Dugačke, tesno pripijenih pantalone prikrivale su mu cipele od finog mekanog boksa, kojima su, za po-jam pravog jahača, nedostajale ma-muze. No, nasuprot prašnjavom ne-urednom odelu koje je odudaralo

od ličnosti samog jahača, nešto se ipak podudaralo s utiskom o toj ličnosti: divan revolver šestometak koji mu je visio o bedru, pištolj blistavo uglacane drške od sedefa ukrašenog zlatnim vezom koji je blistao na suncu kasnog popodneva.

Bilo je, dakle, dosta razloga Koloradovoj nedoumici. Taj čovek, razmišljao je Kolorado, nije bio prostak, ali, njegovo trenutno stanje nije odavalo gospodina u blagostanju. Da li je bio Francuskog ili španskog porekla.

Revolveraš? Lovac ucena? Marveni trgovac?

Prva dva zanimanja mogla su mu dosta dobro pristajati, ali treće nikako ne. Sasvim izvesno da bi samo neki propali stočarski trgovac doputovao u neko mesto na takvom konju i u takvom sedlu koje je više ličilo na samar nego na sedlo. U okolini Asgarda su čak i Indijanci iz rezervata imali bolje konje i bili bolje opremljeni.

Skovrdžana i neočešljana konjska dlaka i rep bili su uleppljeni čičkom. Opremu je dopunjavala zardjala stara španska uzda za koju je bilo vezano parče loše štavljene govedje opute. Sedlo nije bilo pokriveno kožom već je umesto nje deo za sedenje pokrivalo parče presavijenog ćebeta, a sam ram sedlo bio je vezan za konja dugim komadom nešto punijeg govedjeg kajiša koji se marvinčetu zatezao ispod trbuha.

Čak i Kolorado Braunu bilo je teško identifikovati takvog čoveka i stari ključar se uzdržavao od svakog komentara sve dok nepoznati stranac nije mačjom gipkošću sjahao pred salunom „Paradizo” i privezao konja za privezište. Tek kada je zakoračio na drveni prostor

pred salunom i prodornim sivoplavim očima pogledao u oba pravca zasenčene ulice, Kolorado Braun je zaključio da više ne može ćutati.

— Lovac — promrmljao je ključar najzad i ponovo se zavalio u stolici za ljuljanje.

— Lovac? — ponovio je Krejn, visok sasušen u licu čovek, povijen u ramenima pod teretom nečiste savesti. — Kakvo je to odgonetanje zagonetke, do djavola? Šta si hteo da kažeš kad si rekao lovac? Lovac čega?

— Ne znam — rekao je stari čovek kolebljivo. — Zatim samo da je neka vrsta lovca i to je sve.

Shvativši da je njegov odgovor krajnje nezadovoljavajući za njegove slušaoce dodao je posle kratkog oklevanja. — To nije čovek sa kojim bi bilo preporučljivo doći u sukob... ako ste hteli da čujete moje mišljenje.

Ali šerifove pomoćnike Krejna i Millera nije interesovalo Koloradovo mišljenje. U Asgardu i okolini niko nije slušao saveta prezrenog zatvorskog ključara, a najmanje su to pomišljali da učine Krejn i Miller. Možda su u ne tako davno vreme čuvari reda u velikom i bučnom Asgardu imali razloga da strepe od pojave došljaka opasnog izgleda, potencijalnih prekršioca javnog reda i njima sličnih tipova koje su razni vetrovi nanosili u grad, ali, ta su vremena bila davno prošla. Tih strepnji i strahovanja više nije bilo. Od kako je pre godinu dana šerif Ven Berdik prikačio na prsa šerifsku zvezdu, Asgard je postao neugodno mestu za skitnice, galamdžije, ubojice i sve druge problematične tipove oblasti Sansmouk. Šerif je vrlo brzo nametnuo ljudima

poštovanje prema njegovom ličnom poimanju javnog reda i načinu kako se taj red održava. Mnogi su možda mogli da se požale da je Bedrikov sistem prinude bio previše čestit, krut i beskompromisan, ali, niko nije mogao da porekne da je od njegovog dolaska Asgard postao mnogo udobnije mesto za život nego ranije.

— Lovac! promrmljao je nezadovoljno kroz nos podnaduli Miler i protrljao rukom neobrijani vrh brade posmatrajući kako stranac nestaje u unutrašnjosti saluna. Šerifov zamenik se pitao da li bi trebalo da odšteta do saluna i proveri ko je pridošlica ili da ostane u senci hladovitog trema daleko van domašaja osvetničkog sunca.

Sunce se spuštalo sve niže i senke su postajale sve duže, a trojica posmatrača su i dalje sedeli tamo gde su se zatekli, brižljivo izbegavajući svaki pokret koji je mogao dovesti do znojenja, sve dok pogled na poznatu osobu koja se pojavila iza ugla ulice Teksas Strit, nije ispraznio sve tri stolice kao zamah magičnog štapića.

Kada je pola minuta kasnije šerif stigao do svoje kancelarije čuo se samo šum užurbane aktivnosti. Miler je energičnim pokretima čistišio puške komadom mekane žute krpe, Šed Krejn je sav obuzet radom stajao poguren nad zatvorenim vratima, a pozadi u hodniku ključar zatvora je grubom metlom čistio čitave gomile prašine.

Uzročnik vatrene predanosti njihovim svakodnevnim obavezama skinuo je šešir i hitnuo ga na čiviluk od jelenskih rogova koji se

nalazio u uglu glavne odaje šerifske stanice. Šerif Ven Berdik je digao snažne ruke da zagladi zamašćenu kosu i ispod pazuha. Obe ruke ukazale su se velike mrlje od znoja. Po svim merilima krupan čovek asgardski čuvar javnog reda imao je grubo, smrknuto lice, ramena na kojima mu je mogao pozavideti cirkuski dizač tegova i zgavke na rukama debele kao nadlaktice kod drugih ljudi. Valjkasto ispupčenje iznad predice debelog opasača načičkanog mecima nagoveštavalo je tendenciju gojaznosti, ali je šerif Berdik posedovao visinu koja mu je omogućavala da ponese bar još deset kilograma, a da čak i ne izgleda debeo. Od kako je on preuzeo posao čuvari reda u Asgardu, sama njegova pojava s uglačanom bakarnom zvezdom na prsima bila je dovoljna da eventualnim izazivačima nereda satera jezu u kosti pre nego što su počeli sa pravljenjem neprilika.

— Kafu — promrmljao je šerif, a zatim prišao vratima i pogledao na ulicu. Glas i pokreti su mu bili odsečni i energični. Bilo je potrebno nešto više od vrućine žarkog letnjeg dana da uspori Van Berdikovu dinamičnost. — Ina li nešto novo? — upitao je.

Pripremajući kafu, Miler mu je ispričao da je u njegovom odsustvu dolazio Frenk Harlej i žalio se da mu Indijanci iz obližnjeg rezervata opet krađu stoku. Zapravo, on nije bio baš siguran da su to Indijanci iz rezervata, jer su ti lupeži uvek odlično utirali tragove za sobom, ali, ko bi drugi mogao biti, mislio je Miler. Posle toga ga je Krejn obavestio da je rešena zagonetka nestanka angorske mačke mi-

sis Henrijete Kamstok: mačka je spasena iz zatočeništva vlasnika perionice Hop Sija koji je gojio očigledno u nameri da je pretvori u neko retko istočnjačko jelo.

Pomoćnici su smatrali vrlo smešnom scenu kada je stotinu dvadeset kilograma teška misis Kamstok držeći svoju dragocenu Tibi grčevito stisnutu na prsima, kao ladja uplovila u šerifovu kancelariju i uzdrhtalim glasom ispričala svoju strašnu priču, ali, ono što su pomoćnici smatrali smešnim nije iščupalo ni najmanji smešak sa šerifovih usana. Smisao za humor nije bio jača karakterna crta Vena Berdika.

Berdik je tek bio ispio polovinu kafe kada se iz pravca saluna „Paradizo“ začula galama i prigušeni šumovi koji prate tuču. Šerif je spustio lonče na sto i izašao pred vrata taman na vreme da vidi kako nešto dugačko i šareno obučeno, poneto značajnom snagom proleće kroz leptirasta vrata „Paradizo“ saluna, pada na drveni trotoar ledjima is glavom, prevrće se preko glave i posle toga, tresnuvši na ulicu, ostaje da leži licem okrenutim u prašinu.

— Dakle, neka me nosi vrag — arlauknuo je Berdik i u glasu mu se osetio prizvuk zadovoljstva, jer je u ispruženoj u prašinu uvaljanoj osobi prepoznao Džoa Brodija, čoveka sa snažnim mišićama ali još jačeg što se tiče otrovnog jezika. — Neko je najzad uradio ono što je trebalo.

A onda, kada se na vratima saluna pojavila silueta nekog neznanca, koji je pogledao Brodija ispruženog na zemlji, pljesnuo šakom o

šaku kao da otresa prašinu i vratio se nazad u salun.

— Ko je ovaj, do djavola? Pomoćnici su mu rekli zaplićući jezikom. Šerif nije bio zadovoljan što je neko ratobornog izgleda ušao u grad, a da ga oni o tome nisu obavestili, ali, još manje je bio zadovoljan činjenicom da je strašnog Brodija od koga se pribojavao ceo grad pretukao neki došljak. S vremena na vreme Ven Berdik je mogao da dozvoli meštanima poneki mali izgred, ali, strancima to nije dopuštao.

— Daj mi šešir — rekao je glasom ljutim kao lavež psa.

— Hoćete li da Sem i ja podjemo sa vama, šerife? — zapitao je Krejn.

— Za sredjivanje jedne skitnice? — prasnulo je šerif oštro. Zatim je istrgao šešir iz Milerove ruke, natukao ga energičnim pokretom na svoju veliku glavu, zakoračio na ulicu i uputio se u pravcu Džoa Brodija koji je, tog momenta već bio privukao pažnju trojice bosonogih dečaka, dva čoveka, jedne debele žene u crnoj haljini, i velikog žutog psa Tolivera Melonija.

A Džo Brodi koji je uvek čeznuo za publikom nije bio svestan da tu publiku primeti.

Posle kratke erupcije nasilja u salunu „Paradizo“ je nastala tišina, koja je postala još dublja kada se mladi čovek sa revolverom blistavobelih sedefskih korica vratio od leptirastih vrata saluna sisajući usnama zglavke na desnoj pesnici. Kretao se lako i gipko kao igrač i svi su ga posmatrali radoznalo nasto-

jeći da saznaju odakle mu snaga da velikog Džoa Brodija nokautira i izbaci kroz vrata najstrašnjim i najubojitijim desnim krošcom koji je ikada viđen u „Paradizu“.

— Bože moj! — izgovorila je u jednom dahu zabavljačica gostiju Florabel Flauers svojoj prijateljici u poslu Laki Suzi koja je s njom sedela u jednom udaljenom uglu saluna. — Svejedno mi je ako je udario Džoa čak i tamo gde nije trebalo da ga udari. Čini mi se da je divan.

— Jesi li nekada videla pumu iz neposredne blizine, devojčice? — prevalila je preko usana Laki Suzi. Sa jednom nogom dignutom na klavir, cigaretom koja joj je visila iz ugla nafarbanih usana, žmirkajući jednim okom zbog dima koji se iz cigarete dizao pored lica, Laki Suzi je izgledala kao otelotvorenje potamnelog andjela saluna koji je u svom životu sve video i sve doživeo.

— Iz blizine nisam — priznala je Florabel širom otvorenih očiju, novajlija u zanatu zabavljačice i nekih dvadesetak godina mlađa. — Zašto?

Suzi je ugasila cigaretu u pepeljari i zakašljala se kao kauboj koji je u toku dogona stoke danima udisao oblake prašine. — I onda je lepa... ali bi te mogla rastrgnuti za tren oka.

— Ali, pogledaj ga kako hođa, Suzi. Kao da prevlači rukom po somotu.

— Daj mi svakog dana po jednog prostog prijavog farmera... to bi mi više odgovaralo — ali njene reči se nisu podudarale sa načinom kako je piljila u mladog stranca sa somotski mekim hodom. Izraz nje-

nih umornih očiju bio je gladno pohlepan kao izraz očiju gladnog deteta koji kroz okno izloga žudno gleda mirisni kolač.

Iza šanka barmen Luk Kolbi je prošetao prstom između vrata i krukotog okovratnika koji ga je stezao. Barmen Kolbi je sa došljakom ugovarao prodaju jednog jahaćeg konja kad je u salun, trupkajući nogama, ušao Džo Brodi i širom razjapljenih usta kao i uvek, počeo da se podsmeva mršavoj kljusini lopatas-tih kopita koja je upola crknuta stajala vezana pred vratima. Hteo je da zna da li to napolju stvarno pravi konj ili strašilo nedovoljno napunjeno slamom.

U lancu uzroka i posledica, jedne stvar neminovno povlači za sobom drugu. U normalnim okolnostima vlasnik tog strašila verovatno bi nezgrapnu šalu primio hladnokrvno i Džo Brodi bi prošao jeftino, sem, možda, ukoliko bi nastavio sa nizanjem besmislenih vulgarnosti. Ali, ovaj put je stranac, razdražen nekim drugim prethodno nagomilanim razlozima, reagovao brzo i oštro. Možda je imao nekih nepredviđenih neprajtnosti ili mu je vreline dana uzburkala krv, tek, desilo se da je sledeće što je Kolbi video bila došljakova pesnica na Džoovim zubima, a posle toga Džoev let preko prostorije do leptirastih vrata i dalje napolje preko drvenog trotoara, uz salto mortale, na ulicu gde je ostao da leži.

Barmen bi možda uživao u veštini i brzini kojom je nepoznati ekspedovao Brodija, ali mu nije bilo prijatno kada se nepoznati nalaktio na šank od mahagonija i hladnokrvno, kao da je nezainteresovan za ono što se desilo rekao.

Četrdeset dolara... to jest, pod uslovom da mi konj odgovara barmene.

Kolbi je trepnuo. Nepoznati došljak je nastavio razgovor tačno tamo gde je bio prekinut ulaskom Džoa Brodija, zapravo tako da se nije dogodilo ništa. Pročistio je grlo i rekao. — Četrdeset dolara? Ponuda je prihvatljiva mister... mister?

— Holidej.

— Mister Holidej. — Barmen je zastao za trenutak kao da se nekog priseća, a onda je palcem pokazao na zadnja vrata. — Konja držim u dvorištu iza zgrade. Možete slobodno da odete da ga pogledate ako hoćete. U šupi imam i sedlo ako vam je potrebno.

— Pogledaću.

Nepoznati stranac koji se predstavio kao Holidej nastavio je da piucka svoje pivo. U jednom udaljenom uglu profesor Mak Pejdz postavio je da recituje svoju verziju poeme „Oh Suzana“ prekinutu tučom, a Laki Suzi je zapalila novu cigaretu. Florabel Flauers je ponovo proverila svoj izgled u ogledalu postavljenom iznad klavira, razmišljajući da li bi mogla da smogne dovoljno hrabrosti da pride strancu i zatraži da je časti pićem, a za stolovima gde se kockala igra je lagano nastavljena.

U prednjem delu saluna kafanska ptičica Ted Haneh posmatrao je kroz prozor kako se oko zlosrećnog Džoa Brodija malo pomalo okuplja gomila dokonih radoznalaca i on je prvi primetio kako se glavnom ulicom laganim korakom približava visoko uspravljena šerifova silueta. Okrenuo se i pogledao došljaka mekog hoda i tvrdih pesnica

i pomislio da li da ga opomene, ali se odmah odlučio da to ne čini. S jedne strane, stranac nije bio od one vrste ljudi koja prihvata tuđe savete. S druge strane, sudeći po šerifovom namrgođenom licu predstojala je još jedna runda zabave. Kada je čovek tako suv iznutra kao rasušeno bure i sasvim bez para kao što je bio Ted, malo uzbuđenja je bilo najbolje što je mogao da poželi.

Nije prošlo mnogo vremena pre nego što je nastupio početak zabave. Berdik je izbliza ozbiljno pogledao Džoa Brodija, izdrao se na Monro Barbera koji mu se slučajno zadesio na putu, a onda svom težinom zakoračio na trotoar pred salunom. Trenutak kasnije ramenima je ras-krililo leptirasta vrata.

— Hej til

Šerifov glas grubo je prolomio tihi žagor baš u momentu kada je stranac ispio svoju čašu i uputio se ka zadnjem ulazu u salun. Dok se lagano okretao da bi uhvatio zapovednički pogled šerifa Vena Berdika, Luk Kolbi je u njegovim sivoplavim očima zapazio neki varničav blesak koji ga je naterao da se nehotice povuče nekoliko koraka niz šank.

Berdik je nekoliko puta savio upravljani desni kažiprst. — Ova-mo!

Holidej je ostao tamo gde se okrenuo. Nije ništa rekao samo je ledenim pogledom gledao šerifa pravo u oči. Nije progovorio čak i kad je video da se val crvenila penje uz Berdikov volovski vrat i širi uz mesnate široke obraze.

— Jesi li ti gluv ili šta, momče?
— zarežao je šerif glasom koji su svi u Asgardu vrlo dobro poznavali. — Rekao sam ti da dođeš ovamo. Hoću da govorim s tobom.

Stranac se sada pokrenuo... ali, samo toliko da iz džepa prsnika izvuče tanku cigaru. Odgrizao je vrh i stavio cigaru u zube koji su u senci saluna tigrovski blesnuli, a zatim iz džepa izvadio fosforno palidrvce i kresnuo vrhom po uglačanoj površini šanka.

Prigušena psovka prekinula je napetu tišinu koja je vladala u salunu i besno iskrivljenog lica Berdik se energičnim korakom uputio između stolova ka Holideju.

Holidej je u tom momentu prineo upaljenu žižicu cigari.

— Do sto gromova mister — zahuktano je rekao Berdik. — Vidim da si ti jedan dronjavi skitnica koji još mnogo treba da nauči o pristojnom ponašanju i o tome kako se u našem gra...

Prekinuo je započetu misao u pola rečenice i zanemio. Dogorela žižica je odskočila iz Holidejevih negovanih prstiju i pogodila Berdika u kožni prsnik. Za trenutak, šerif je stajao bez pokreta, suviše šokiran da bilo šta kaže, i u tom momentu, da bi napetost doveo do vrhunca, stranac je dunuo dim od cigarete... pravo Berdiku u lice.

Ted Honeh je prvi pogodio vrata. Niko nije više voleo dobro tabanje od malog Teda, ali, ovakav početak je jasno nagoveštavao nešto mnogo ozbiljnije i žalosnije od onoga što je njegova radoznalost mogla podneti. Sledeći je šmugnuo vlasnik trgovine Konvoj O'Brajen išunjavši se neprimetno na zadnja vrata. Pogur-

ren iza šanka Luk Kolbi je počeo da skida sa police boce skupog viskija da se ne bi našle na dohvat ruke. Sudeći po gnevnom izrazu Berdikovog lica predstojala je erupcija nečeg nesvakidašnjeg i Kolbi nije želeo da se lavina erupcije sruči na njegov viski od dva dolara po boci.

U sve dubljoj tišini deset ljudi i tri žene posmatrali su dvojicu muškaraca ispred šanka i među njima nije bilo nijednog ko nije pomislio da će stranac vrlo uskoro svim srcem požaliti što prema predstavniku zakona nije pokazao više poštovanja. Čovek koji se predstavio kao Holidej veoma impresivno je zbrisao Džoa Brodija, ali, Brodi nije bio isto što i Berdik. Nikada niko nije isprašio šerifa Berdika, ni u Asgarda niti u okolini.

Šerif je duboko uzdahnio kao da uzdržava bojicu besa i pružio vrh kažiprsta Holideju. — Uhapšen si!

Čeličnosive oči su izdržale Berdikov izliv otrovnih strela. Čak se činilo kao da u njima poigrava plamičak ciničnog podsmeha.

— Žalim, ali, jako ste se prevarili.

— Šta?

— Niko me neće uhapsiti. Niti ovde niti bilo gde drugde.

— Tako mi jedinoga boga, Ja ću te...

— Tiše šerife, jer, ja nikako ne volim da se na mene neko izdire. — Došljakov glas bio je tih, čak tiši od uobičajenog. — Nemam nameru da se raspravljam sa vama, a mogu da vam kažem da po načinu kako ste ovamo ušli i zaurrali znam da niste čovek kome je stalo da utvrdi šta je pravo, a šta nije.

Poznajem ja takvu vrstu ljudi kao što ste vi, sretao sam ih i ranije. I zato ću reći samo ovo. Došao sam ovamo mirno i učtivo, sa namerom da ako nadjem kupim konja a neka budala je počela da me uznemirava i da liferuje poruge na moj račun. Sravnio sam ga sa zemljom i sravnio sa zemljom svakog kućkinog sina ko pokuša da učini tako nešto. Nisam prekršio zakon i ne nameravam da dopustim da neko na mene više ili da me takvi kao što ste vi hapse. A sada, odstupite dalje od mene... vaša blizina mi smeta.

Onaj ko nije poznavao Holidejevu uzdržljivost u raspravljanju, mogao je smatrati da je tolika parada reći nešto normalno za čoveka koji želi da se opravda za situaciju u kojoj se našao. Dok Holidej je međjutim, bio više čovek akcije i mnogo reči za njega bilo je nešto sasvim izuzetno. No, dok je govorio iz njegovih očiju je vrcao blesak žešće ljutnje, nagoveštavajući oluju koja se svakog trenutka mogla pretvoriti u erupciju. No, šerif Ven Berdik to nije znao.

Ono što se posle toga dogodilo, dogodilo se brzo. Munjevitom brzinom začudjujućom za njegovu ogromnu telesinu, Ven Berdik je koraknuo napred, prateći zamahnutu pesnicu usmerenu tako da drskog stranca uspava bar za jedan čas.

Ali, masivna pesnica pogodila je samo vazduh. Sagnuvši se da bi izbegao udarac, Holidej je svu težinu svog mišićavog tela slio u jedan kratak ali snažan desni direkt pod kojim je šerifov nos pukao kao suv štap. Ustakljenih očiju, krvlju uma-

zanog slupanog lica, Berdik je pružio ruku ka bedru, ali se našao pred uperenom revolverskom cevi.

Šerif se ukočio kao skamenjen. U salunu kao da je svima zastao dah. Holidej je premestio cigaru iz jednog ugla usana u drugi i čvršće je stisnuo zubima. Izgledalo je kao da će tim stiskom izliti sav bes koji se nagomilao u njemu.

— Kao što sam rekao, znam takvu vrstu ljudi kao što ste vi... i znam kako da s njima izađem na kraj. Vi ste zapodeli ovaj duel, šerife i pošteno je da iskusite pakao poniženja zbog vaše pogreške. Zato progutajte ovo što ste doživeli, zatvorite knjigu i nikome se neće desiti ništa gore. Jeste li me razumeli?

Ven Berdik nije odgovorio ništa. Oči u dupljama su mu gorele kao plamen u grotlima vulkana dok je posmatrao Holideja koji je odmerenim pokretom izvukao iz džepa smotuljak novčanica i bacio ih na šank.

— U tom smotuljku ima sto dolara, barmene — rekao je Holidej ne skidajući oči sa Berdika. — Odbrojte četrdeset koliko iznosi ugovorena cena za konja i deset za sedlo. Uzeću konja na nevidjeno. Ali, čuvajte se dobro ako ste me izigrali. Konj mi je potreban da izravnam neki račun, a ako zbog vas u tome ne uspem, platćete mi vi. A ulog u računu nije mali — završio je Dok i ledeno pogledao Kolbija. Zavrteo je oko kažiprsta revolver divne izrade i upravio cev ka podu. — Da se razumemo, jedno šerife. Ja ne bežim nego odlazim. Postoji čovek koga moram da stig-nem... — Još jednom je zavitlao revolver oko prsta i natraške počeo da izmiče ka zadnjem izlazu. —

Kad izadjem odavde, šerife, nemojte ništa da preduzimate. Ne želim da prospem vaš mastan burag, ali, možete biti sigurni da ću to učiniti ako napravite bilo kakvu glupost.

U momentu kad je Holidej stigao do vrata, Berdik je uspeo da progovori, ali je taj glas, neobičan za Venu Berdika, bio piskav i drhtav od besa. — Ubiću te momče, to ti obećavam! — ciknuo je — Ubi...

— Još jedna stvar koju ne volim je da me neko naziva „momče“. To zapamtite za slučaj da se opet negde sretnemo.

Holidej je dodirnuo revolverom obod šešira u znak nekog pozdrava i izašao.

Kad je Berdik pošao za njim šum Holidejevih koraka se već gubio. Šerifova košulja je na prsima bila natopljena krvlju, a ispred lica štrčala mu je ukrivo isturena vilica. Niko u Asgardu nije do tada video Berdika u tako neugodnom položaju i niko ga nije video tako zaludenog od ljutine.

Čak i u tim uslovima, Luk Kolbi je smogao dovoljno hrabrosti, da mu dovikne reči opomene. — Pustite ga šerife. Jasno je kao dan da je taj čovek ubica. Samo ubica ume onako brzo da potegne revolver. Sami ste videli. A može biti da je pomalo i luckast, šerife. Možda je od one vrste ljudi koji prvo potežu, a tek kasnije razmišljaju o posledicama.

Njegove reči probile su put do Berdikove svesti. Njihova logika usporila je Berdikove korake, a zatim ga zaustavila. Okrenut širokim leđima ka unutrašnjosti saluna, svakog delića tela napetog do pucanja, grdosija šerif je čitav minut stajao bez pokreta. Zatim se s ulice začuo topot konjskih kopita.

Tek tada je visok pritisak atmosfere nabijene elektricitetom nešto splasnulo. Topot kopita se kratko vreme jasno čuo, a zatim se utišao i najzad zamro.

Šerif se lagano okrenuo. Razbijen nos mu je bio iskrivljen na jednu stranu. Niko nije progovorio. Kao da to čini svesnim naporom volje Berdik je opustio zgrčena ramena, razmahnuo rukama i uputio se ka leptirastim vratima saluna.

— Huuu! — oahnuo je vlasnik trgovine Berni Tabs brišući nervozno znoj sa lica, dok su se iza šerifa leptirasta vrata lagano vraćala u mirovanje. — U jednom momentu sam kao sigurno poverovao da će zamirisati barut! — Pogledao je partnere u igni, koji su smušeno sedeli oko stola za faro. — Ko je, do vraga, bio taj čovek?

— Kao što Luk reče — prevalio je preko usana jedan od igrača faroa. — Neki ubica.

— Rekao je neko ime... Učinilo mi se poznato. — Počeo je da se priseća Kolbi. — Nešto kao Holden... ne Holidej...

— Reče li Holidej? — umešala se u razgovor Laki Suzi. — Ako je to Holidej o kome sam slušala duž Misisipija onda taj nije nimalo bezopasan. Čekaj... ovaj ima oko dvadeset osam do trideset godina, visok je, crnomanjast... brzo poteže revolver. Samo... onaj Holidej o kome sam slušala važio je za elegantnog džentlmena, a ovaj je... nekako dronjav... Istina, odelo na njemu je nekada bilo fino...

— Možda je to isti tip samo što je zapao u neku nevolju — primetio je Kolbi. — Kavaljerski je platio za

konja iz čega se vidi da ima nečega u sebi.

— Može biti. Uostalom, svejedno ko je. — Završila je Laki Suzi i premestila jezikom cigaretu u drugi ugao usana.

— U svakom slučaju, divan je! — čeznjivo je uzdahnula Florabel. — Oh, volela bih da nije morao tako da ode. Misliš li da će se ikada vratiti ovamo, Suzi? Bilo bi divno da ga opet vidim.

Pre nego što je sagovornica mogla da joj odgovori upitala je. — Zašto su najlepši muškarci uvek u isto vreme i najrobustniji, Suzi?

Suzi je slegnula ramenima. — Ne znam — morala je da prizna. — Verovatno zbog toga što bi inače bili suviše privlačni. Ako upознаš dobrog, vrednog čoveka koji je spreman da te pazi i brine se o tebi on će te za nedelju dana dovesti do očajanja. Ako, pak, upознаš nekog drugačijeg kao što je onaj crnokosi sa sivoplavim očima i gipkim hodom kao da šeta po somotu, pre ili posle nosićeš crninu. Muškarci... — Suzi je sarkastično iskrivila usnu sa cigaretom — to ti je soj koji nikad ne odraste do prave zrelosti, a ovaj plavooki mi se čini nepredvidljiviji od drugih.

— Briga me da li je predvidljiv ili ne. Mene interesuje da li će se vratiti.

— Kao što ti rekoh — žmirkнула je Suzi okom od ljutine čina koji joj se dizao uz nos — taj čovek je nepredvidljiv. Najverovatnije da ga više nećemo videti. Takvi kada nekuda odu, obično se ne vraćaju.

Ali, gradić Asgard na reci Retlsnejk nije poslednji put video revolveraša koji se predstavio kao

Holidej, a čije je pravo ime bilo Džon Holidej.

II

Šerifov zamenik Red Dru prelistavao je jednu fasciklu sa starim poternicama, a Sem Miler je činio isto sa drugom, ližući prst uvek kada bi prevrnuo list. Ali, brzina kojom su otaljavali posao nije za dovoljavala šerifa.

— Ostavi to budalo matora! — izdrao se Berdik na kjučara Kolorado Brauna koji je sav zanet čistio abažur na svetiljci pred ulazom u zatvorsku zgradu. — Uzmi i ti jedan svežanj poternica i pregledaj ih.

Ključar je odložio u stranu krpu i flašicu sa tečnošću za čišćenje i izvadio iz ormara jednu fasciklu tvrdih korica punu poternica i spustio je na sto. Odvezujući vrpce mrmljao je sebi u bradu.

— Holidej, je li? Čudno, baš čudno...

— Šta je do vraga čudno? — Muklo se obrecnuo Berdik posmatrajući na ručnom ogledalu svoj flasterima utegnuto nos. Svi su bili nervozni što se Kolorado muva po zatvorskim prostorijama, ali u isto vreme sva trojica su bili svesni toga da se često isplati slušati šta on ima da ponudi kao svoj savet. Kolorado Braun je verovatno bio najdosadniji čovek a Asgardu, ali, niko nije ni nagovestio da nije oštrouman.

— Nikada ne bih pomislio da se tako zove. Izgledalo mi je kao da u sebi ima francuske ili španske krvi... — rekao je ključar zamišljeno. — Bilo mi je jasno da u njemu ima neke pritajene vatre... da ima ono zbog čega ljudi kadkad postaju

besomučni... Nikad nisam računao da ima sasvim obično američko ime. Holidej! C...c... c... — odmahnuo je glavom.

— Pa, šta s tim ako ima američko ime? — rekao je Berdik vrativši se ponovo izgledu svog nosa u ogledalu. Opipao je prstom delo doktora Henaija. — Najverovatnije je da mu je to lažno ime. Bolje obrati pažnju na slike.

Ali, ključar se nije predavao. — Možda je lažno, a možda i nije. U svakom slučaju, zvuči mi nekako poznato... Kao da sam ga već čuo.

— Verovatno da si ga čuo. Mi često čujemo zločinca. Čuti i gledaj slike.

Nastavili su da gledaju slike na poternicama, ali nisu našli ništa. Pošto su pregledali sve fascikle s poternicama, šerif Ven Berdik je došao do zaključka, da, ako je visoki vitak stranac sa revolverom sedefske drške i najtvrdom pesnicom u pokrajini u bekstvu pred zakonom, vlasti u Teksasu još uvek nisu izdale poternicu za njim.

To saznanje je zbunilo, a istovremeno i razočaralo šerifa. Zbunilo ga je zbog toga što je bio uveren da svako ko hoda poput opasnog neznanca mora biti u bekstvu pred zakonom, a razočaralo ga je jer se nadao da će u poternicama otkriti da je čovek koji ga je tako ubedljivo i bez po muکا sraunio sa zemljom u „Paradizu“, neka nadaleko poznata ličnost. Neko sa čuvenim imenom kao što su Hardin ili Bas. To bi bio melem za njegovu tešku povređenu taštinu. Ne i pravi lek, ali lek koji bi mu ublažio muke.

— Dobro — uzdahnio je dok su trojica njegovih saradnika stajali oko njega očekujući njegovu slede-

ću naredbu. — Ostavite sve na svome mesto i nastavite svoj posao.

Kratko vreme kasnije, Dru i Miller su pošli da obiđu ulicu Bufalo i ulicu Kotonvud, a Berdik je poslao Kolorado Brauna u štalu da nahrani i istimari konje. Ostavši sam u kancelariji gđosija je lenjim pokretima počeo da puni lulu duvanom. Zurio je pogledom negde u prazninu. Čak i tom trenutku ruke mu nisu mirovale. Osećao je napetost. Znao je da je glupost sedeti tako i skupljati žuč zbog tamo neke bezvredne skitnice koji je imao sreće da ga dobro potkači pesnicom, ali, Berdik je tako primao stvari. Bio je nepomirljiv u mržnji, nepomirljiv i nepokolebiv i dok je pušio, razmišljao je da bi više voleo da tog arogantnog nitkova sivoplavih očiju strpa u zatvor makar pet minuta, nego da u džepu ima deset hiljada dolara.

Dok je ispušio lulu i dok je razmišljao da li da je ponovo napuni ili ne, ljutnja ga je malo popustila zaokupili su ga drugi problemi. Najveći od svih problema o kome je proteklih nekoliko nedelja sve više morao da razmišlja, bio je sadržaj jednog velikog transparenta istaknutog na suprotnom zidu.

Na plakat je, u impresivnoj pozi bio nacrtan šerif sa crtama lica oštirim i tvrdim kao granit, a ispod toga krupnim crnim slovima bile su ispisane sledeće reči.

„Glasajte za red i zakon.

Glasajte za Vena Berdika najboljeg šerifa koga je Asgard ikada imao. Ne menjajte konja dok je zaprega u trku.”

Do izbora je bilo ostalo još samo pet nedelja i šerif je bio zabrinut svojim izgledima za ponovni izbor.

Njegov protivnik, Ford Bredi nije bio kandidat baš naročitog kvaliteta, ali, a Brediju se bar nije šaputalo iza njegovih leđa. Nije se govorilo da je Bredi korumpiran tip koji će zakonske paragrafe lako okrenuti naglavce za one koji su dovoljno bogati da plate i da je čak spreman da i sam počinji zločin, ako mu se to čini dovoljno unosno. O Venu Berdiku su se sve te stvari pričale. Ne otvoreno, nego ispod žita, iza uglova ulice, krišom, na uho. Nevolja je bila u tome što nije znao ko pušta te glasine i koliko je onih koji veruju u glasine.

Odlučio je da popuši još jednu lulu. To mu je bilo neophodno jer mu se mogućnost da izgubi svoj položaj moćnog i uvažavanog čoveka u gradu činila jako bolnim. Taj položaj je postao zvanično državna funkcija i za protekle dve godine, Ven Berdik je do maksimuma iskoristio prednost šerifskog zvanja. Primenjujući sredstva poznata samo njemu i njegovim pomoćnicima, on je od šerifskog zanimanja napravio vrlo unosan posao. Pored toga, naravno, postavljalo se pitanje uticaja i moći. Pre nego što je došao u Asgard, baš u vreme kad je grad bio u očekivanju izbora i kad su se u njemu odigrali najkrvaviji obračuni vatrenim oružjem i najstrašniji izlivi nasilja u istoriji njegovog postojanja, Ven Berdik nije znao za slast vlasti. Njegova veština baratanja revolverom i razbijačke snage njegovih pesnica, pribavljali su mu, istina, poštovanje koje pripada snagatorima, ali stvarna moć koja dolazi samo s određenim zvaničnim položajem za njega je bilo puki san. Taj san on je ostvario u Asgardu u

Severnom Teksasu, a sada prvi put posle dve godine, ostvarenje njegovih snova bilo je ozbiljno ugroženo. Postavši nervozan, Berdik se podigao iz stolice u kojoj je sedeo. Zatim je, držeći lulu čvrsto stisnutu zdravim jakim zubima, prišao vratima i bacio pogled na grad. Njegov grad.

Pored zgrade lagano je prošao neki sredovečan čovek sa ženom koja ga je držala ispod ruke. Oboje su klimnuli glavom čoveku koji je stajao na vratima, ne prijateljski, ali sa puno poštovanja. Prateći ih pogledom, Berdik je ugledao jednog rudara koji je kopao zlato negde u brdima, kako se trapavim hodom približava. Kad je ugledao Berdika, rudar je zastao, pljunuo u prašinu i prešao na drugu stranu ulice. Šerif je i dalje pratio pogledom nezadovoljnika koji ja zastao pred plakatom zalepljenim na zidu na kome je pisalo:

„Glasaj prvog marta za Forda Bredija.”

Berdik je kucnuo lulom o zid da bi istresao pepeo. Ono što mu je te noći trebalo, pomislio je, bio je viski. Jak viski.

Idući ka salunu, spazio je Krejna kako iz ulice Kotonvud ulazi na glavnu ulicu. Jedan zapovednički pokret dozvao je prašinom pokrivenog konjanika do trotorara ispred hotela. Kratak pogled na Krejnovu lice dovoljno je govorio Berdiku da je njegov pomoćnik ostao praznih ruku.

Berdik je nezadovoljno iskrivio usne. U stvari, znao je da od svog nesposobnog saradnika ne može očekivati ništa bolje.

— Pratio sam ga do Hangri Hila, a tamo sam ga izgubio, šerife. — rekao je pomoćnik. — Jahao je vrlo brzo.

— Hoćeš da kažeš da bi ga stigao da je mileo brzo kao kornjača u pesku, Krejne? — rekao mu je šerif cinično.

Šed Krejn je slegao ramenima i zagledao se u jedna kola natovarena građom koja su tog trenutka izašla sa stovarišta. Bio je poslat da vidi da li će se čovek po imenu Holidej ulogoriti negde u blizini grada. Ništa mu nije bilo rečeno o tome da treba da uhvati ili da se sukobi sa čovekom koji je doveo do Berdikove sramote i slupao mu nos kao lepinju. To jednostavno nije bio posao samo za jednog šerifovog pomoćnika, čak i ako je taj pomoćnik imao tvrde pesnice kao Krejn.

Mahnuvši palcem u pravcu zatvorske zgrade, Berdik je nastavio da hoda. Došavši a blizinu „Paradizo” saluna zamišljeno se namrštio. U hodu je lagano dizao noge i došavši do ulaza u salon zastao je sa rukama na krilima leptirastih vrata. Podsetio se događaja koji su se tu odigrali. No, da bi se uživao u doživljenu situaciju nije mu trebalo mnogo mašte.

Upiljivši tvrdokornim ogorčenim pogledom u unutrašnjost saluna ugledao je grupicu ljudi u glasnom i živahnom razgovoru. Nekoliko puta je jasno čuo svoje ime, a kod stola za rulet Dik Grid je izvodio reprizu čitavog događaja. Zamahnulo je pesnicom i zadao udarac u vazduh, a zatim je bajagi ustaklio pogled kao da je ošamućen, zaljuljao se na petama i prihvatio se za sto kao da bi inače pao.

Gridovi slušaoci su se nasmejali

glasno i njihov smeh je začnuo kao ubod vrelog noža.

Opipavši svoj flasterima ulepljen nos asgardski šerif se lagano udaljio. Senke od poluotvorenih vrata šarale su mu mišićava ledja dok je prolazio. Večeras će popiti svoj viski kod Grin Dora. Ali trebaće mu vraški mnogo viskija da spere ukus gorčine iz usta.

Holidej je prešao brda Hangri Hills i stigao u dolinu sa druge strane negde oko dva časa pre zalaska sunca. Mahinalno se mašio džepa gde mu je obično stajao časovnik, ali je napipao samo prazninu. Namrštio se i izvadio iz džepa tanku „havana” cigaru. Zategao je vođice da bi kresnuo palidrvce i pogledao preko prostrane doline koja se pružala daleko na jug do planinskog masiva, iznad koga se, kao bledunjavi mesec u sumrak, beleo snegom pokriven vrh Siere.

Dok je gonilo konja niz padinu ka dolini, vreme je počelo da se menja. Dunuo je dosta jak vetar, kadkad hladan kao da sa vrhova donosi nagoveštaj hladne beline. Jastučasti sivobeli oblaci valjali su se preko oštro izrečkanih vrhova Hangri Hillsa, a vetar je lomio suve grančice u koristu presušenog potoka pored njega.

Konj koga je kupio u Asgardu nije bio neki najbolji trkač, ali je imao mnogo izdržljivosti i vrlo ujednačen kas. Trag koji se pred njim pružao bio je sasvim svež. Ili je Kid Poust mislio da Holidej još uvek leži u Kanjonu Aragon gde je za trenutak zaboravio na opreznost, a begunac to iskoristio da po-

begne sa njegovim konjem, srebrnom tabakerom i časovnikom koji mu je pored revolvera bio porodična uspomena, ili se Kid umorio od bežanja. Svejedno šta je od ta dva bilo tačno.

U svakom slučaju, gonjenje će se završiti mirisom baruta i humkom dugačkom šest stopa.

— Ti znaš da humka neće biti za mene, zar ne, stari moj? — rekao je glasno i konj je načulio uši. Barmenov konj nije bio naviknut da mu se jahač obraća rečima. Ali Holidejev konj, na kome je sada jahao Kid Poust, godinama je već slušao njegove razgovore. Konj nije znao ko je to biće kome se njegov jahač tako obraća, kao da pored njega jaše još neki konjanik, ali je znao da razlikuje ljutit ton glasa i znao je da ta ljutina nikada nije bila upravljena na njega.

Holidej je bio blag prema konjima, bio je blag prema svim životinjama. Bio je surov samo prema rdjavim ljudima, muškarcima i ženama, ili ponekad prema avetima. Avetima poroka i zla uobličenim u telima ljudi.

Aveti! Čudno, ali izgledalo mu je kao da je stalno okružen avetima. Onim gadnim i ružnim koji su ga povukli na put avantura i ličnog obračuna u kojima se mogao osloniti samo na svog najboljeg prijatelja revolver, i dobrim koji su mu pomogli da u tome neprekidnom ratu preživi. U stvari, bio je to jedan čovek, stari Li Džekson, kockar i revolveraš od koja je u najtežim danima života dobio prvu pouku. A ona je glasila ovako: „Ako već moraš potegnuti revolver onda to učini hladno, bez straha, kao automat koji za ubačeni cent izba-

cuje čokoladu ili šibicu. To je jedini način da ne završiš pod šest stopa dugačkom humkom.”

I on se držao toga. Dosada sa dosta uspeha. Ali, u tome je imao još jednog pomagača za koga stari Li nije znao. Pravdu! Nikada nije potezao prvi i nikada nije potezao revolver na strani zla i nepravde!

Mladi kockar se osmehnuto i čvršće stigao cigaru u zubima.

— Da, stari moj, ti to dobro znaš. Kako mogu da izgubim kad se držim onoga što sam naučio od tebe.

Konj je opet načuljio uši. Životinja nije znala da se Holidej obraća svom prijatelju Li Džeksonu.

Hladan vetar je zašumeo i golim granama drveća i Holideju se skoro učinilo kao da čuje Liov odgovor. Odgovor ponosnog, žestokog a ipak hladnokrvnog čoveka koji je uprkos svom temperamentu do krajnosti vladao svojim nervima, čoveka duguljastog lica, visokih dignutih obrva nalik na zapete lukove, zapovedničkih očiju i dugih prstiju koje su podjednako dobro baratale kartama i revolverom. Baš isto kao i prsti koji su držali vodjice konja kupljenog u Asgardu.

Konjanik je oslušnuo telegrafsko pucketanje suvih grana i na licu mu se ukazao prkosan osmeh. Duh Lia Džeksona je danas bio neprekidno s njim. Uvek je bilo tako kad mu je predstojao neki obračun. Video ga je jasno, blistavog od ponosa kako temperamentno gestikulira rukama.

Momče, kad potežeš revolver ne radi to kao kasapin ili kao da mlatiš po gomili pasulja. To se radi elegantno, džentlmenski, a ipak munjevito. Ovako!”

Smeškao se pri tome. I taj osmeh je ostao Holideju u sećanju. Jer, na žalost, jednom prilikom je težnja za elegancijom, koštala Lia života. Neki manje elegantan revolveraš bio je brži.

No, nije video samo Lia. Uvek kada je bio blizu obračuna video je i skoro zaboravljeno Klarino lice. Ona bi mu uvek dolazila na um, milog lica, blagih očiju i ljupkih, smirenih pokreta, jedina osoba koju je bezrezervno iskreno voleo. U mnogim trenucima ona je bila s njim. Ako ga je Li uđio kako da potuže revolver, ona ga je naučila zašto. Ona je bila ono dobro, plemenito pravično u njemu, ono što ga je vuklo putem pravde i čovečnosti.

Holidej je protresao glavom i senke pred njegovim očima su se zamaglile i nestale. Na ramenima mu je bila napadala prašina, a niz obraz mu se spuštala tamna linija od znoja. Sivoplave oči gledale su nekako iz daljine, odsutno. Poterao je konja u brzi trk dok nije stigao do jednog vira u potoku gde se zaustavio i pustio ga da se napoji.

I Poust se zaustavio na istom mestu. Otisci konjskih kopita bili su sasvim sveži. Čovek koga je gonio naglo je gubio brzinu ili je možda spremao još jednu zasedu.

Jašući dalje, razmišljao je o onome što se desilo u kanjonu Aragon. Mogao je danima i nedeljama da jaše napetih čula i budno otvorenih očiju, ali se kadkad dešavalo da ga misli ponesu u sanjarije, u svet mašte. To se desilo u Kanjonu

Aragon i Kid Poust ga je zamalo ubio. Sačekao ga je u zasedi i metak ga je okrznuo po čelu. Verovatno da je Kid mislio da je mrtav, i zato ga nije dokrajčio. Uzeo mu je samo časovnik, novčanik, srebrnu tabakeru s inicijalima i konja. Dok je bio primoran da pešači deset milja pre nego što je naišao na jednog Komanča od koga je za deset dolara kupio mrcinu od konja koji ga je odneo do Asgarda. Srećom, imao je nešto novca skrivenog u cipeli, „za svaki slučaj“, kao što je govorio Li Džekson. Nekoliko novčanica, tek toliko da se preživi do sledeće podele karata. I ta rezerva je ispunila svoju svrhu.

Nasmešio se pri pomisli na dolazak u Asgard. Imao je istančanim smisao za smešno, a dolazak u Asgard je bio smešniji nego što se može zamisliti. Poderano odelo, šuga vo konjče, i sve ostalo što nimalo nije ličilo na Doka Holideja. Poust bi uživao da je bio u Asgardu da to vidi. I Kid je imao smisao za humor pored onog prijavog, ubilačkog smisla za pucanje u leđa...

Kid! Holidej se pitao kako je dobio to ime. Verovatno ga je sam sebi dao, jer je naziv Kid, što znači voljeno dete, bila sinonim za ljubav i poštovanje, a malo ljudi su osećali ljubav i poštovanje za Kidom Poustom. Sigurno je da su ga se bojali i to sa dosta razloga. Ali, niko ga nije poštovao. Bilo je teško poštovati čoveka koji je bio spreman da potegne revolver na ženu i za koga se čak pričalo da je prošle godine u nastupu besa ubio jedno dete. Neki su ga zvali srećni Kid, ali, sreća ga je izdala onog dana kad je naleteo na Holideja. To se

desilo u Donervalu. Poust je na njegove oči s leđa ubio jednog mladića sa kojim se Holidej, suprotno svom običaju, za nekoliko dana zbližio kao da su dugogodišnji prijatelji. Taj mladi čovek je zaista bio oličenje vedrog duha i dobrote, i Holidej se nije mogao dugo odupirati naletima njegove vesele čudi. Upoznali su se za kartaškim stolom i posle toga ostali da zajedno popiju po piće. Posle toga bili su stalno zajedno, mada mladić nije bio profesionalni kockar. Imao je samo devetnaest godina kad ga je Poust ustrelio s leđa.

Priljav tip, zaključio je tada Holidej, ali, kasnije je zaključio da je sem toga i vrlo opasan protivnik.

Put je sada pravio lakat ka dubini doline, uvijajući se tamo-amo, prateći brdski reljef. Drveće je pokrivalo padline, vitki plavi kedrovi nalik na indijanske krčage koje je viđao u njegovoj kući u Džordžiji, dizali su se uvis.

Obilazeći jednu ostru krivinu ugledao je jednog konjanika. Jahač je dolazio u njegovom pravcu i iz doline se Holideju činilo da je visok, oštih crta lica koje je podsećalo na glavu ptice grabljivice, poodmaklih godina. Na sebi je imao odelo od jelenske kože sa resama na rukavima i prsima, a preko jabuke sedla pružila se poprečno teška puška „henrijevka“ kalibra pedeset.

Razdaljina između njih se smanjivala, i Holidej je zažminio očima da bi bolje osmotrio čoveka koji mu se približavao. Na Divljem zapadu, čovek je morao biti oprezan više nego na bulevarima Nju Orleansa.

Video je da je stari čvršće pritegao pušku i opipao revolvere koji su mu visili na bedrima. Stari je namrštit nos kao kad čovek oseti neki neprijatan miris. Svakako je video žig njegovog konja. Bar je Holidej tako zaključio.

Čovek koji mu je dolazio u susret jahao je tako kao da ima namenu da prođe pored njega, ali Holidej ga je zadržao ležernim pokretom ruke. Taj pokret bio je učinjen kao uzgred, nezainteresovano i nehajno, ali je u njemu bilo nečeg zapovedničkog... to Holidej nije osećao, ali su drugi jasno zapazili.

— Jesi li video jednog tipa sa velikim nosom? Jaše snažnog mrkova?

Dok je govorio, nije gledao planinskog lovca. Ponašao se kao osoba visokog ranga u razgovoru sa nekim mnogo nižim od sebe.

Planinski lovac je buknuo u lice. Pripadao je ponosnoj vrsti ljudi koja lagano ali neumitno nestaje sa lica zemlje. Ljudi kao što je on, u prošlosti su vladali ovom divljom zemljom, a nikada se nisu bojali Apača, Komanča i Čejena. No, stari lovac je ipak uzdrhtao pred ovim vitkim, visokim mladim čovekom sa niskom opasanim revolverom i sivoplavim očima koje su ledile kao zimski vetar severac.

— Nikoga nisam video — rekao je nabusito.

— Hokatka!

Planinski lovac je još više pocrveneo i Holidej mu se podrugljivo osmehnulo. Namerno je izgovorio tu reč koja na jeziku Čejena znači lažov, jer je naslutio da lovac ima bliže odnose s Indijancima, možda

je čak oženjen Indijankom i da razume njihov jezik. Nazivajući lovca lažljivcem na indijanskom jeziku Holidej je hteo da ga podseti da u ovoj zemlji, daleko od civilizacije, još uvek vladaju zakoni prirode i da laž može skupo platiti.

— Možda sam ipak video nekog stranca u blizini Tinkapa — rekao je stariji čovek sa gorčinom u glasu.

— To je onaj grad tamo? — Holidej je lako nagnuo glavu u pravcu udaljene izmaglice razvučenog dima koji je šarao nebo.

— Da...

— Visokog čoveka crnih očiju i velikih ruku?

— Čini mi se da čovek koga sam sreo baš tako izgleda.

Holidej mu je sa dosadom odmahnuo rukom što je bio znak da može da ode. Čovek iz planine je poterao konja, ali je nekoliko metara dalje zategao vođice i okrenuo se u sedlu.

— Nameravaš li da ubiješ tog čoveka, stranče?

— Možda.

— Zbog čega?

— Zbog nečega što ti nećeš razumeti.

Stari lovac je zagnizao usnu, poterao konja petama u slabine i više se nije okrenuo. Holidej ga je ispratio pogledom, jer je hteo da bude sasvim siguran. Nije znao da možda Poust nije platio starom lovcu da ga ubije. To je bio Kidov stil. Plaćeni ubica, hitac u leđa. Zato je sve vreme pazio da se ne nađe ispred cevi teške „henrijevke”. No, bez obzira kakve su mu namere bile, stari je odjahao.

Ali, stari lovac je bio oštrcuman.

Dobro je procenio Holidejevo zanimanje i otuda mu nije bilo teško da pogodi kakvu vrstu računa Holidej želi da izravna sa Kidom. Pa ipak, postavio je ono pitanje kao da mu je bilo teško da veruje da jedan čovek može goniti drugog čoveka sa najproštijom namerom kao što se gone vuk ili medved. Stari, izgleda, ipak nije shvatio koliko su se promenila vremena od onog doba kada je on došao na granicu. Njegovo poimanje o čoveku pripadalo je prošlom veku. Ljudi njegovog kova i vaspitanja cenili su čoveka po tome koliko se može boriti pesnicama ili trčati. Njihov ponos ležao je u fizičkoj snazi, otpornosti i upornosti, u revolveru nisu videli ničega časnog i viteškog. Oni su sada živeli u vetu koji nisu razumeli. Nekada su oni bili kraljevi Divljeg zapada. Sada su novi kraljevi postali ljudi poput Holideja kojima je čovek po imenu Sem Kolt pomogao da se uspnu do veličina.

Razmišljajući o prošlom i sadašnjem svetu i različitim merilima ljudskih vrednosti, Holidej je posmatrao obrise razbacanih krovova sela koje je polako izranjalo iz šume udaljene manje od dva kilometra ispred njega. Osetio je da je tu negde kraj njegovog puta i od tog osećanja prožela ga je hladnoća. U trenucima kao što je ovaj, nije mogao a da se ne oseća kao artista pred nastup na trapezu. Gledao je to jednom u detinjstvu i sad mu se činilo da je on taj čovek koji stoji visoko gore u korpi, a pod njim zjapi provalija. Jedina sigurnost artiste bila je drvena ručica ljuljaške. Baš kao njemu drška revolvera u obračunu.

Ali, to je trajalo samo kratko vreme, jer je nit misli i osećanja išla dalje svojim neumitnim tokom. Pojavljivao se Li Džokson i njegovi saveti oprobano revolveraša. „Ako potežeš revolver onda to čini ne razmišljajući, kao da se tiče nekog drugog!” I Holidej je baš tako činio. Na taj način je zaboravljao strašnu uništavajuću usamljenost koja je često pustošila njegovom dušom. Osećao je ponekad kao da ga samoća baca u neispitane virove crne potištenosti. Ali, sumaja i nezvesnost ga nisu plenile kad je bio u groznici predstojećeg obračuna. Duh Lia Džoksona se nadvio nad njim i šaputao mu: „Ti si Džon H. Holidej. Isti si kao ja... Isti si kao ja...”

Izvukao je „kolt” da proveri da li je magacin pun. Divno oružje bilo je sve što je stekao za deset godina beznadežnog lutanja. U početku nosio je revolver marke „linkoln” teško oružje savršene izrade. Ali, „kolt” šestometak nazvan „sredi-vač” zbog njegovog strahovitog dejstva konačno mu se učinio pogodnijim.

Posle marinskog kolta 1861. s izvajanom drškom sa kojim se nijedno oružje nije moglo meriti, napravljeno je mnogo tipova revolvera koji su odgovarali svačijem ukusu i ruci. Čelični okvir „kolta” srediivača bio čvest, iz jednog komada i sa gornje strane je obuhvatao okrugli magacin za metke, što je to oružje činilo mnogo jačim od ranije pravljenih modela i pouzdanim u slučajevima kada se u kratkom vremenskom roku intenzivno koristi. Ispod cevi, razumno kraće od cevi drugih revolvera tog vremena, nalazio se metalni cilind-

der kroz koji je prolazila metalna šipka za izbacivanje čaura s oprugom, umesto starog mehanizma za praznjenje.

— Najsavršeniji revolver koji je ikada napravljen — potvrdio je Li Džekson i zaista je bilo tako. Ponekad, kada je držao revolver u oružje produžetak njegove ruke, ruci, Holidej je osećao kao da je deo njegovog tela.

Tinkap je izgledao kao tipično malo mesto Divljeg zapada. Trgovina, salun, javna štala, kovačnica i desetak nakrivljenih kuća.

Džoker je stajao vezan za privezište pred salunom, a Kid Poust je sedeo u hladovini trema i gric-kao slamku.

Holidej je sjahao i privezao svog ždrepcu. Kid Poust je pogledao u njegovom pravcu šaka raširenih na kolenima. Holidej je preleteo pogledom duž ulice nastojeći da otkrije eventualnu zasedu. Kid je bio čovek prevare, i nije mu smeo verovati. Ali, nigde nije video ništa. Samo je zlatasti sunčev zrak poigravao na uglačanoj dršci njegovog revolvera. Noslonio je ruku na pojas sa futrolom revolvera i laganim koracima pošao napred. Sa belom izgužvanom košuljom, poderanim svilenim prsnikom i elegantnim ali zaprljanim cipelama, za ustajali Tinkap predstavljao je nešto novo i drukčije od onog što se tu moglo videti. Ali, ako se Tinkap interesovao za visokog, vitkog, nesvakidašnje odevenog stranca koga je hladan severac doneo pred kišu, onda je to interesovanje pokazivao na vrlo diskretan način. Grad je podsećao na groblje i jedina osoba koja se mogla videti bio je pod-

mukli pucač u leđa Kid Poust koji je tog trenutka ustao na noge.

— Umoran sam od bežanja, Holideje — rekao je promuklim glasom.

— A ja sam umoran od gonjenja, Kide.

Stajali su nepomično jedan naspram drugog, a delilo ih je samo desetak stopa prašnjave, neravne ulice. Vetar je lepršao. Poustovim pantalonama lepeći ih za njegove mišićave listove. Ubicina desna šaka lebdela je raširena iznad drške revolvera kao kandža ptice grabljivice. Sa ramenima izdignutim uvis i slabim osmehom na rubu usana izgledao je miran i samouveren.

Izraz samouverenosti začnuo je Holideja. Kid Poust je bio dobar na revolveru ali ne toliko dobar da bi se s njim sukobio s osmehom na usnama. Niko nije bio toliko dobar.

Holidej je osetio da mu se niz kičmu ježi koža, a u zglobovima ruku napeto pulsiranje srca. Nešto tu nije bilo u redu.

Nije se usuđivao da pogleda levo i desno. Nije smeo da Kidu Poustu pruži toliku prednost. Odjednom je pomislio na kovačnicu iza sebe. Nije znao zašto, ali pomislio je i u mislima je video jasno kao da na ledima ima oči... otvorene kao cevi „kolta“.

Mišić na Poustovom licu zaigrao je i on je bacio kratak pogled negde iza Holideja. To je bila prilika koju je Dok čekao. Okrenuvši se ugledao kako se na vratima kovačnice pojavljuje čovek sa crnom bradom. U obe ruke, ispružene celom dužinom napred, čvrsto je dr-

žao revolvere šestometak i zažmirivši na jedno oko nišanio u Džona H. Holideja.

Kid, dakle, ipak nije odustao od svojih navika pucanja u leđa, samo što je ovaj put najmio nekoga da puca za njega.

Holidejev „kolt“ je izleteo iz futrole, a istovremeno je Dok kleknuo na koleno. Učinio je to toliko brzo da je metak iz njegovog „kolta“ kalibra 45 probio telo podmušklog ubice pre nego što je ovaj mogao da ispali metak. Kada je ipak opalio, posrćući i teturajući se na nestabilnim nogama, očiju samrtnički razrogačenih kao da ne veruje šta se s njim desilo, metak je poleteo uvis, skoro desetak stopa iznad Holidejeve glave. Drugi metak proleteo je pored saluna i pogodio kafedžijinu mačku koja je radoznalo izvirila iza ugla da bi videla kakva se to gužva kuva na ulici.

Holidej nije video da je tane teškog kalibra 44. raznelo mačku u komade, niti je video kako je crnobradi pao licem okrenut zemlji. Okrenuo se u pravcu saluna da bi se suočio sa sledećim neprijateljem. U tom trenutku Kid Poust se mašio rukom za revolver. Bio je to potez od koga mu je zavisio život ili smrt.

Kidov teški konjički „kolt“ bljunuo je strelu plamena i crvenkastog dima, i Holidej je osetio vreo, pakleni dah taneta koje ga je očevalo po obrazu. Blizu, davolski blizu. Zatim je Holidejev revolver grunuo, gromko kao rušenje plnine, i Kid Poust se presavio u pojasu kao čovek koji je u trku iznenada naleteo na zategnut konopac.

Još uvek zgrčen, Poust je ubr-
zao pošao napred, nastojeći da
nogama dostigne kretanje svog te-
la. Holidej je još dva puta priti-
snuo obarač i oba puta pogodio cilj.
Silinom udara tanadi, Kid je od-
bačen nazad kroz vrata saluna gde
je pao nauznak na pod. Revolver
mu je ispao iz mlitave ruke na pr-
vi stepenik, ispuštajući još uvek iz
otvora cevi tamak pramičak pla-
vičastog dima.

Odjek hitaca nastavio je da se
valja dolinom sve do vrhova bre-
žuljaka i dalje. Holidej se lagano
uspravio. Taj odjek mu se učinio
kao bubnjanje božanskih bubnjeva.
Mahinalno je počeo da puni revol-
ver. Crte lica su mu bile tvrde a
sivoplave oči mutne, bez izraza ili
možda malo melanholične. Glavu
je držao priklonjenu na stranu kao
da osluškuje zvuke koje nijedan
drugi čovek ne može čuti.

Trebalo mu je dugo vremena dok
je završio punjenje, ali, niko se
nije pojavio, nijedno lice se nije
promotilo iza prozora ili odškrinu-
tih vrata, niko se nije usudio čak
ni da pročisti grlo. Crnobradi na-
padač je ležao licem okrenut zem-
lji, sa revolverskom cevi naslo-
njenom na otvorena usta, desne
ruke pritisnute ispod njegovog te-
škog tela, a leve ispružene ispred
glave.

Nekoliko kišnih kapi proletalo je
kroz vazduh i palo u baricu crve-
ne krvi koja se širila pored tela
mrtvog čoveka.

Holidej je osetio umor. Umor i
osamljenost. Očekivao je da će se
tako osećati, jer je znao ritam svo-
jih emocija u takvim trenucima.
Pred njim su opet kao žive iskr-
snule blage prekorne Klarine oči.

Nije mogao jednostavno uzjahati
konja i otići. Klonulost ga je op-
hrvala i on je laganim korakom
pošao ka salunu. Popeo se uz par
rasušenih stepenica, raskrilio lep-
tirasta vrata i ušao. Da bi prišao
do šanka morao je da prekorači
neprijatno ispruženo Kidovo telo.
Napravio je duži korak ne gledajući
u beživotno telo. Pomislio je na Li
Džeksona, i na aveti koje je mrzeo
i protiv kojih se borio. Jedna od
tih aveti ležala je na podu iza nje-
ga i u dušu mu se vratio mir.
Čovek koji je stajao za šankom bio
je mlad, ali je ipak podrhtavao kao
devedesetogodišnji starac. Bojao se,

— Pivo — rekao je Holidej.

— Žalim ser, nemamo piva. Že-
lite li nešto drugo?

— Viski.

— Odmah, ser. Još nešto?

Holidej je odmahnuo glavom. Ba-
cio je novac na šank i pogledao
barmena pravo u oči. — Žao mi je
za vašu mačku.

Barmen se nasmešio anemično.
Mislilo je da čovek, koji je nepo-
sredno pre toga u toku nekoliko
sekundi, koje se u Tinkapu vero-
vatno nikada više neće ponoviti,
zbrisao sa lica zemlje dvojicu dru-
gih, zbija s njim neku vrstu njema-
svojstvene surove šale.

Ali, Holidej se nije šalio. Nje-
mu je zaista bilo žao mačke. A sa-
da, kada je sve bilo završeno, ža-
lio je i ljude koje je ubio. Živi,
oni su predstavljali nesreću za
ljudski rod, bili su avet zla, ali
mrtvi, bili su bezopasni, u suštini,
samo jedna ljudska bića osuđena
da u životu idu pogrešnim putem.

Ispio je svoj viski i okrenuo se

da pođe. Pogledao je telo Kida Po-usta i setio se da se od njega verovatno još uvek nalaze stvarčice koje je uzeo, Dok je prišao i zavukao ruku u džep kratke jakne. Napipao je četvrtast oblik tabakere i izvukao je. Dž. H., inicijali potvrđivali su da se nije prevario. Tu je bio i zlatan časovnik i novčanik nešto tanji, ali još uvek nabijen novčanicama. Zakačio je lanac časovnika za drugu rupicu prsnika i spustio časovnik u džep. Zatim se okrenuo i dobacio barmenu.

— Ovo je moje.

Barmen je nemo klimnuo glavom i Holidej je bez osvrta izašao.

Kad se Holidej popeo u sedlo, Mig je kratko zarzao u znak pozdrava, ali, konjanik kao da nije čuo dobrodošlicu. Drmnuo je vođice, dodirnuo konja petama u bokove i uspravljen u sedlu pojahao niz ulicu. U glavi je osećao oštar bol i mučilo ga je ludo osećanje da svakog momenta može oslepit.

III

Čašica viskija delovala je kratko vreme, i Holidej je želeo da što pre stigne u sledeći grad. Nije tačno znao koji je to grad, kako se zove i gde se nalazi. Na ulazu u naselje stajala je tabla od rasušenih ispucalih dasaka na kojoj je bio napisan naziv upola izbrisan kišom i suncem. Što se njega tiče, bilo je sasvim svedjedno kako se grad zove, jer su za njega svi gradovi bili manje ili više isti. Ovaj je bio jedan od većih, jer je pored uobičajenog saluna, kovačnice i trgovine, imao gradsku kuću, crkvu napravljenu od fino rezanih dasaka i zatvor ispred koga je u stolici za

ljuljanje sedeo brkati šerif. Holidej je ostavio Džokera u gradskoj štali i uputio se niz glavnu ulicu koja je ostavljala utisak zbrke lica koja su brzo promicala, topota kopita i pucanja bičeva.

Ispio je piće u prljavom salunu oslonjen na još prljaviji šank i ljudi su ga radoznalo posmatrali, jer nisu znali ko je, otkuda dolazi ni zašto dolazi. Nije se uklapao u njihove šablone o prosečnom svakodnevnom čoveku.

Ispivši pivo, Holidej je potražio krojača. Morao je da upotpuni svoju garderobu i otkloni neizvesnost o njegovoj ličnosti. Stariji suvošnjav čovek sa cvikerima na baburastom nosu uzeo mu je meru i obećao da će odelo završiti za dva dana. Holidej je izabrao tamnosivu boju čoje za sako i nešto svetliji materijal za pantalone, s tim što je pocepani prsniak odbacio i obukao nov, napravljen od svile golubije boje. Rekao je da će doći prekosutra i isplativši kaparu izašao.

Ostao je u gradu nedelju dana provodeći vreme u dva saluna, obavijen izmaglicom duvanskog dima i alkoholnih isparivanja. Kartao se sa promenljivom srećom, ali mu je posle tih nekoliko dana novčanik ipak bio puniji nego pri dolasku. Rezultat boravka, dakle bio je pozitivan ne računajući na onaj drugi, zabavni deo, kocku, hladno pivo i slušanje raštimovanog klavira i još raštimovanja pevačice u salunu. To mu je bilo neophodno posle događaja u Tinkapu. Jer, bez obzira na opravdane povode, potezao je „kolt“ dosta često. Otuda ga je s vremena na vreme mučila dilema: da li je bio čovek blage naravi ili običan ubica?

To pitanje pratilo ga je svuda gde god je išao, i traganje za odgovorom odvlačilo mu je misli daleko u nedokučive regione tajnovite podsvesti. Poslednjeg dana boravka u gradu, dilema je dostigla vrhunac, i on je u nedoumici stajao pored šanka pušeći tanku cigaru. Trgao ga je nečiji glas.

— Opet sanjariš, lepotane?

Holidej se okrenuo. Bila je to Frejzi Meloni, gradska lepotica. Slegnuo je ramenima.

— Zaljubljen si? — upitala je.

— Ne — rekao je Dok kratko.

— Ako si zaljubljen onda znaj da je najbolji način da zaboraviš jednu ženu ako se zaljubiš u drugu — rekla je mazno i šeretski ga pogledala ispod oka.

Holidej se osmehnuo. — Rekoh ti da nisam zaljubljen.

— Onda si svestan da tako zamišljen deluješ zavodljivo.

— Možda.

— Odmah sam znala da si vraški momak. Ali, poslušaj moj savet. Ako hoćeš nekoga da zavedeš nije potrebno da budeš pozer. Najmanje pet cura bi bile presrećne da ti poklone svoju naklonost... ako samo migneš okom.

— Hvala što mi to kažeš, ali, nije mi do toga.

— Onda neću da ti kažem da sam i ja jedna od njih — šapnula mu je Frejzi na uho i uštinula ga za nadlanicu.

Holidej se osmehnuo, a Frejzi je mignula okom i udaljila se ka grupi planinskih lovaca čije su dugačke zapuštene brade i krznene bunde nagoveštavale debele smotuljke zelenih novčanica. Posao je posao, pomislio je, i zaključio da mu je dosta tog grada.

Sutra će otputovati. Nije znao kuda, ali će otputovati.

*

Sutradan ga je Mig poneo iz grada. Kaskao je živahno kao da je zadovoljan što je napuštao mrachnu i zagušljivu štalu i što je ponovo u otvorenoj preriji. Na neki način, Holidej je delio njegovo zadovoljstvo, iako je više voleo da putuje dilžansom. Pred podne je zastao u jednoj jaruzi zaklonjenoj od vetra, da zapali vatru i pripremi kafu. Kada je ponovo pošao, na zemlju se spustila gusta hladna magla, zaostatak tek prohujale zime. Tek tada je zaključio da se opet nalazi u brdima Hangri Hills, mada mu je predeo izgledao nov i nepoznat.

Što se više penjao ka vrhu, bilo je sve hladnije. Magla se kovitlala oko njega ledeći mu lice i ruke, ali je ta hladnoća prijatno delovala na njegovu svest zamornu od koke, duvana i alkohola. Kasnije, kada je vetar rasterao maglu, celu planinu je osvojila hladnoća koja se uvlačila u kosti, bojila granje sivobelim injem i navlačila krv u obraze. Posle nekog vremena nebo se razvedrilo i sunce je odjednom prigrejalo. Holidej se uspravio u sedlu, ragibao ramena i osmehnuo se. Sve je prošlo, pomislio je. Nema više zime, ni u srcu ni na obrazima. Nije hteo da sluša neki jedva čujan glas koji je šapatom ponavljao: do sledeći put... do sledeći put.

Kasno popodne ga je zateklo na planinskoj visoravni, izloženog radoznalim pogledima stada goveda koja su ga oborenih glava posmatrala sa brdskog prevoja u njegovoj neposrednoj blizini. Dve milje ra-

nije, napustio je put i presekao prerijsku u pravcu zapada. Negde u tom pravcu, pretpostavljao je, treba da se nalazi grad, sledeći grad u kome su ga čekali salun, kockarski sto i novi doživljaji.

Predeo kroz koji je prolazio bio je živopisan i on je uživao posmatrajući poigravanje sunčanih zraka kroz granje i trku jastučastih oblaka koji su hitali ka jugu. Mada je još vladala hladnoća, u dolini je bilo prijatno. U jednom trenutku, dok je prolazio preko jednog brdskog prevoja, primetio je da se prema jugu pružaju bezbrojna jutra sočnih pašnjaka, a isto tako nepregledni pašnjaci nekog drugog ranča na drugoj strani prema severu. Zaključio je da verovatno prolazi preko nekog malog brdskog ranča uklještenog između dva velika. Ta mogućnost mu je pala na pamet kada je nešto pre toga ugledao malu kućicu koja je izgledala nastanjena.

Nije imao nameru da se približava ranču sve dok nije zaključio da ga put do prolaza vodi pored kuće. Nešto dalje od kuće prolaz su blokirale visoke izdignute okomite stene, i Holidej nije nameravao da se vraća nazad samo zbog toga da ne bi uplašio nekog goniča stoke.

— Nekog goniča stoke! — uzdahnuo je glasno i pet minuta kasnije kada je zaustavio Miga u hladu šumice pamukovog drveta nedaleko od kućice ranča. Gonič stoke bila je žena koja je tog trenutka izašla iz kuće.

Žena se užurbanim korakom uputila ka oboru i počela da hrani gomilu crvenokožih svinja. Bila je visoka, vitkog stasa, dugonoga, odevena u tesno pripijene farmerke,

jaknu koja joj je dosezala do struka i tamnu kariranu košulju. Uprkos udaljenosti većoj od stotinak metara, Holidej je mogao da vidi da je mlada i neobično lepa. Dugačka kovrdžava kosa lepršala joj je oko lica, a pri hodu se graciozno njihala u kukovima.

Stavivši ruke na jabuku sedla, Dok je čekao da ga devojkica spazi. Oči mu je zasenčila čežnja. Nešto u pojavi te žene prodrlo je duboko u njegovu usamljenost, oživljavajući davno zaboravljene snove o normalnom životu sa voljenom ženom, snove o domu, porodici, prijateljima i životu u miru i spokoju ...Iznad svega, snove o nežnom dodiru mekane dečje ruke.

Holidej je retko sretao devojkice kao što je ova. Žene njegovog života bile su barske dame ogrubele od teškog kafanskog života ispunjenog sudarima sa surovim bezobzirnim ljudima, žene koje su u petnaest godina više znale o životu nego što će ova devojkica znati u pedeset, a koje uprkos svom iskustvu nikada nisu ništa naučile o ljubavi. Kakav je divan prizor bio pojava te devojkice na zelenoj livadi sa crvenkastim liticama iza sebe. Spokojna, skladna, nesvesna da se paklena zmija ušunjala u raj Hangri Hilsa.

Završivši hranjenje svinja, devojkica se okrenula i pošla ka staji. Kad je spazila Holideja zastala je kao ukopana. Holidej je digao ruku u znak pozdrava i poterao konja prema zgradi ranča. Videvši ga da dolazi žena je odjednom potrčala ka staji napinjuću zadihanim prsima ionako zategnutu košulju. Dugačkim nogama pravila je velike skokove kao da leti.

Holidej je u magnovenju shvatio šta devojka namerava. Sa stopostotnom sigurnošću da će dobiti opkladu mogao se kladiti da je u staji ili negde u blizini puška ostavljena tamo za svaki slučaj. Poterao je konja u trk.

— Hej stanite malo, mis! — doviknuo je nastojeći da nadviče topot i videvši da devojka i dalje trči kao da ga ne čuje doviknuo je još glasnije. — Stanite! Dolazim u miru!

Mig je plivajućim skokovima sve više skraćivao rastojanje između konjanika i staje. Shvativši da ne može stići pre došljaka, devojka je skrenula ka kući, ali, videvši da ni tamo neće stići, stala je, stisnula pesnice i prkosno pogledala gonioca.

Usporivši konja Holidej je dojahao do begunice. Duguljasto lice opaljen vetrom i suncem ozario je ljubazan osmeh.

— Žao mi je što sam vas preplašio, gospođice — prevatio je lenjo preko usana i sam se iznenadio efektom koji je njegov dubok glas učinio na devojku. — Nisam znao da jedini put iz doline vodi pored vaše kuće.

Stajala je spremna da na prvi njegov nagao pokret nagne u beg. — Vi niste sa „Triangla“, zar ne? Nisam vas dosada videla.

— Triangl? — Holidej se zagledao u devojku i shvatio da razlog njenom strahu nije pojava nepoznatog čoveka već nešto drugo, mnogo dublje. — Ne znam nijedan grad koji se tako zove.

Devojka je sada stajala mirno ne pokazujući više nameru da pobegne. — To nije orad nego ranč u susedstvu — objasnila mu je zaelativši kosu rukama, ženstvenim pokretom, koji

bi čovek sa manje životnog iskustva smatrao koketarijom. — Ko ste vi?

— Putnik litalica — rekao je Holidej posle kratkog ćutanja. Čudno, mislio je u tom trenutku da ga ljudi pitaju baš ono što nije znao da odgovori. Ko je on, u stvari. Ni sam nije znao. Njegovo ime i prezime ovoj devojci nije značilo ništa. — To je finiji izraz za pojam skitnice — dodao je i osmehnuo se.

Gledao je očima iz kojih se lako moglo pročitati divljenje. Ne bez razloga. Oči su joj bile krupne i plave poput cveta perunike a gledala je krotko, pogledom koji Dok nije imao prilike da sretne ni sam nije znao koliko vremena. Njegova uvek živahna mašta potražila je odgovarajući izraz. Ona je podsećala, zaključio je, na nekog nestvarnog duha prerije, suviše čednog da bi mogao biti stvarnost. U poređenju sa Dokom Holidejem, ona je bila isto što i anđeo prema najcrnjem đavolu iz pakla.

Odmerila ga je od glave do pete. U njenim očima više nije bilo straha. — Ne ličite na skitnicu.

— Ljudi tako kažu, gospođice — lenio je prevatio preko usana Dok Holidej. U njegovom glasu osećao se prizvuk podrugljive tuge. Mašio se rukom za džep i izvadio srebrnu tabakeru sa cigarama. — A na šta vama ličim?

— Recimo na nekoga ko bi mogao da radi za „Triangl“.

— Iz vaših reči čovek bi mogao da pomisli da ne marite mnogo za taj „Triangl“, — primetio je Dok. Izvadio je cigaru iz tabakere i umitno pogledao devojku. — Dozvoljavate li da pušim, mis?

Uprkos njegovom finom odelu izgledala je iznenađena njegovim džentlmenkim ponašanjem. Klimnula je glavom. Dok se osmehnuo i pripalio. Zanimalo ga je da zbunjuje ovu devojkicu. Očigledno da nije imala prilike da često razgovara sa ljudima koji su znali šta je lepo ponašanje. Na Zapadu je to bila retkost, jer su ljudi većinom bili grubi i surovi, kao i priroda oko njih. Jednostavno, nisu imali vremena da misle na ugladenost i što je još gore, nisu pravili razliku da li govore sa muškarcem ili ženom. U svakom slučaju, bili su podjednako prosti i neukusni.

Ali, ne i Holidej. Majka ga je naučila kako treba pogledati damu, kako je pozdraviti i kako joj priskočiti u pomoć ako je to potrebno. I što je najvažnije naučila ga je da je svaka žena dama — dok ne pokaže suprotno. I on se tako ponašao i kasnije, kad je zagazio u svet i kada je počeo da sreće mnogo više prostih osoba nego dama i džentlmena. Držao se naučenog principa delom zbog toga što je cenio sebe, a delom zato što je hteo da ljudima pokaže šta bi mogli biti ako bi se malo potrudili.

Dok je palio cigaru, Holidej je bio svestan da ga devojkica dugo, pažljivo ispitivački posmatra. Povukao je jedan dubok dim i pustio ga uglom usana gledajući istovremeno pored nje u pravcu kuće. U kući i oko kuće nije bilo traga od nekog čoveka, a koliko je primetio, na ruci nije nosila prsten ili burmu. Zar je moguće da je živela sama na ranču.

Kao da prati tok njegovih misli lepa devojkica je rekla kratko. — Moj brat seče drva tamo gore u šumi.

Svakog trenutka očekujem da se vrati za ručak.

Ni sam nije shvatio otkuda kod njega besmisleno zadovoljstvo što je rekla brat a ne muž. Ali, ta devojkica je na izvestan način bila iznad njega, nedostižna kao lastavica u letu. Bio je već dosta dugo naviknut na određenu kategoriju žena kojima se dopadao, ali, to je na neki način bio čist račun. Oboje su dobijali samo deo onoga što su tražili, dobijali su okrnjeno ljudsko biće. Ali, mlada, čedna devojkica bila je nešto drugo. Verovatno bi se zgrozila kad bi saznala ko je, čime se bavi i šta je sve učinio u životu.

Ta misao ga je ožalostila i izraz tuge zasenčio mu je oči. Nesvesno je stisnuo cigaru zubima i prebacio je u drugi kraj usana. Digao je vođice s namerom da pođe.

— Pa, lepo, mis, drago mi je bilo što smo se sreli, ali mislim da je sada vreme da pođem.

Na te reči preko njenog lica preletelo je nešto kao izraz iznenađenja. Odmah zatim njen pogled je odleteo preko njegovih ramena i ona se nasmešila.

— Evo dolazi Šejn — rekla je. Očekivala sam da će brzo doći, jer večeras treba da idemo u grad na sastanak stočara. Mogli biste ostati da se upoznate s njim i ako ste raspoloženi mogli biste da ponijete kafu sa nama. Ovuda ne prolazi mnogo ljudi, i nama je drago ako neko naiđe da nam pravi društvo.

— Moguće, ali ne verujem da će se moje društvo dopasti vašem bratu.

— Oh? A zašto ne?

Holidej je pogledao u plavo nebo

koje je blistalo čistotom kao i njene oči. Kako bi ta devojka mogla da shvati da mnoge godine života u salunima uz šank ili sto za poker, hiljade noći prespavanih u memljivim hotelima ostavljaju trag na čoveku kao što brod ostavlja za sobom prijav trag ulja i otpadaka. Posle toliko godina burnog života, čovek više nije isti kao pre, nije čovek koga srećemo u svakodnevnom životu. Zaustio je da joj to kaže...

Ali ga je nešto zadržalo. Nije želeo da u njenim očima vidi strah i odbojnost, nije želeo da ta devojka umakne daleko od njega.

Da li je imao izbora? Ne, nije mogao ništa reći čak i da je hteo. Stariji brat, koga je devojka nazvala imenom Šejn, približavao se jašući brzim kasom preko poljane, a stariji brat neće biti mnogo oduševljen da vidi nekog nepoznatog čoveka na pragu kuće sa svojom sestrom. Pogotovu ako je taj čovek obučen kao džentlmen i ume da govori jezikom ljudi koji su videli nešto bolje od zabačenih gradića Dalekog zapada.

Uzdahnuvši duboko, Holidej se okrenuo devojci i rekao tiho. — Ja se zovem Holidej.

— Da li bi to trebalo nešto da mi znači? — zapitala je. A onda je nabrajala čelo kao da se priseća. — Čekajte malo... Holidej. Zar se nije tako zvao čovek koji je prošle nedelje u Asgardu zadao šerifu Berdiku grdne neprilike?

— Pretpostavljao sam da ste čuli za to — rekao je Holidej u trenutku kada je devojčin brat zaustavio konja pored njega.

— Ovo je moj brat Šejn — rekla je devojka. — A moje je ime Kejsi Flajn. Šejn, ovo je mister Holidej.

— Holidej? — Mladi čovek se zagledao u Doka. Momak je bio plavokos kao i njegova sestra, dobro građen, zdravog izgleda, čvrsto izvajane koščate brade. — Onaj revolveraš?

— To je naziv koji mi ljudi obično daju kad me vide Flajne — rekao je bez etikecije i obzira koji je maločas pokazao prema njegovoj sestri. Nije ga se ni najmanje ticalo šta taj golobradi momak misli o njemu, želeo je da još malo vremena provede u društvu te devojke retke lepote i privlačnosti. Slegnuo je ramenima i pogledao je u oči. — Ljudi imaju različita mišljenja i shvatanja i da budem iskren, nije mi ni stalo šta misle. Ja sam, kao što rekoh, lualica, ništa gore i ništa bolje od toga. Da li onaj poziv na kafu još uvek važi, mis Kejsi?

Pokazalo se da je odgovor na to pitanje pozitivan, ali tek posle kraće rasprave između brata i sestre. Šejnu nije se dopadao kraj Holidejevog odela, nije mu se dopadala cigara koju je pušio, ni način kako je držao u zubima. Ali, njegova sestra u kojoj se pod blagom spoljašnošću krila uporna i tvrdoglava priroda, bez dvoumljenja je odbila bratovljevo protivljenje.

— Možda je gospodin Holidej to što kažeš, Šejne. Možda je revolveraš, probisvet i nustahtia, a možda još nešto. Ali, da li ga to čini gorim od nekih ljudi sa kojima smo u poslednje vreme morali da se nosimo? Tvrdim ti da ne.

Očigledno da je u njenom razmišljanju bilo dosta logike, jer je Šejn slegnuo ramenima i začutao. Zatim je poterao konja i odjahao ka staji.

— Ne obraćajte pažnju na Šejna rekla je Kejsi. On je u poslednje vreme jako nervozan i napet. Moram priznati ne bez razloga.

— Imate nekih neprilika? — zapitao je Dok obazrivo, želeći da ne izgleda nametljiv.

— Pa, tako. Ali, to je naša briga. Sjašite ako ste zaista raspoloženi za kafu

Maramica koju je našao na livadi iza zgrade bila je mala, fino obrubljena s izvezenim inicijalima. „K” u jednom uglu. Zaključio je da svakako pripada Kejsi Flajn i u jednom trenutku je pozeleo da joj je vrati. Ali, već je bio na putu i neki unutrašnji podsticaj ga je odvratio od te pomisli. Maramica je prijatno mirisala na lavandu i još nešto neraspravljeno finije i ženstvenije. Mirisala je na nju.

Jašući nizbrdo niz stepenast vijugav planinski prolaz ka otvorenoj preriji, revolveraš se osmehnuo svojoj ludosti. Ponašao se kao neki žutokljuni momčić koji je išao na prvi sastanak sa devojkom. Zamišljao je kako bi neke jeftine cure u salunima duž granice slatko popucale od smeha kada bi videle kako iskusni Dok Holidej prinosi nosu mirisnu maramicu, sanjari i zadovolino se smejući sam sebi kao neko ko šeta poljanom punom mirisnih ruža jarkih boja.

Čas vremena proveden u domu Flajnovih ostao mu je urezan u mislima. Verovao je da će se tog kratkog vremena sećati do kraja života. Ali,

suviše dugo je hodao stazama ovog sveta da bi se zavaravao. Kejsi nije bila devojkica za njega i nikada neće biti. Odlazio je da je više nikada ne vidi. Ali, to nije značilo da će njeno mesto u njegovim mislima biti prazno. Sumnjao je da će moći da zaboravi iskričavu vatru njenih plavih očiju i način kako je priklanjala glavu na jednu stranu kada se smejala. Naravno, bio je svestan toga da devojkica kao što je Kejsi nije bila stvorena za ljude kao što je on, ali nije bilo nijednog zakona koji bi čoveku zabranjivao da mašta. To je bila sloboda koju je Holidej mogao sebi da dopusti.

Došavši do raskrsnice zategao je vođice i Mig je stao. Put koji je vodio ka ranču „Bar 40” bio je neravan i malo upotrebljavan, ali je zato put koji se lomio ka jugu i pružao dalje ka ranču „Triangl” bio utaban i prošaran otiscima konjskih kopita i kolskih točkova. Prema pričanju Flajnovih taj „Triangl” je morao biti veliki ranč. Veliki i sa glavnim tendencijama da proždire sve oko sebe. Po onome što je doznao, vlasnici „Triangla” porodica Storm nastojali su svim silama da otkupe ranč Flajnovih što bi omogućilo lakši prilaz sa pašnjaka „Triangla” do novih letnjih pasišta koje je Hamibal Storm kupio na severnoj strani Hangri Hilsa. Ta težnja, dosta razumljiva sa gledišta napretka velikog ranča, bacala je senku sumorne neizvesnosti na mali ranč Flajnovih.

Sada, dok je gledao na jug duž trase tog širokog puta, žalio je što nije obratio više pažnje na Flajnovih o njihovim neprilikama. Ali, tada,

dok ih je slušao, bio je suviše zauzet klimanjem glave, osmehivanjem punim razumevanja i glumljenjem pažnje, dok je u stvari samo uživao u zadovoljstvu što posmatra Kejsi i sluša njen mio i zvonak glas. Bila je to mala prevara koja nije mogla nikome da naškodi i njemu je pružila nesavršen užitak i duhovnu hranu za mnogobudućih nedelja.

— Ti si jedna obična romantična budala, Džone Holideje, i u tome nema nikakve greške — rekao je glasno i lukavo se osmehnuo sam sebi. Pustio je Miga da brzinom koju sam želi pođe prema severu. Povukavši kragnu košulje više uz vrat, mašio se tabakere sa cigarama. Sa planinskih vrhova sada je već sekao hladan vetar, a sunce se lagano klonilo smiraju. Umesto što budan sanjari, bilo je bolje da se usredsredi na pronalaženje nekog pogodnog mesta za logorište gde bi mogao da skloni svoju usamljenu glavu.

Izašavši deset minuta kasnije na glavni put, pogledao je znak koji mu je objasnio da Asgard leži sedam milja prema severoistoku. Džubal se nalazio dvadeset milja na zapadu.

Okrenuo se na zapad. Džubal mu je izgledao kao otvoreniji i pristupačniji grad.

Tek što je otoljunuo odgrizeni vrh cigare, ugledao je da se iz pravca Džubela približavaju dva konjanika. Išli su putem pravo prema njemu. Ovlaš je potegao vodice i sklonio se u stranu da bi im napravio put, ali je u istom trenutku primetio šerifske zvezde na njihovim prsima. Došavši do njega, šerifovi zamenici Krejn i Miler su se namrštili, što je Holidej od njih i očekivao.

No, nije se sve ovo završilo na mrštenju. Prošavši dvadesetak metara dalje, Krejn je zaustavio svog konja i doviknuo.

— Mislili smo da te više nećemo videti, lupežu!

Holidej se trgao kao ošimut bičem i zastao. Od dvojice nitkova kao što su bili Krejn i Miler mogao se nadati svakom bezobrazluku, ali ipak nije očekivao uvrede. Pretpostavljao je da ih je lekcija data šerifu Berdiku dovoljno naučila pameti. No, kukavice su uvek hrabre kad su u gomili. A Holidej je baš to najviše mrzeo. Uopšte uzev, nije imao sklonosti prema autoritetima a najmanje mu se dopadao autoritet nasilja. Sa nekoliko časnih izuzetaka kao što su bili Vajat Erp i mali broj beskompromisno časnih šerifa, većina predstavnika reda i zakona primenjivala je nasilje i kad je to potrebno i kada nije. I sam je to nekoliko puta iskusio i otuda u njemu instinktivno otpor prema svemu što je nosilo metalnu zvezdu. Na neki način ova dvojica činili su mu se kao očišćenje autoritativne primene nasilja po ličnom ukusu i uz to očišćenje onoga što uz to obično ide mnogo hvalisavosti i malo ili nimalo hrabrosti i karaktera.

Odlučivši u magnovenju da im pokaže njihovo pravo mesto, okrenuo je konja i pogledao ih pravo u oči dugim ledenim pogledom. Naslonjen rukom na kuk, ležerno opuštanih ramena, delovao je smireno, ali opasno kao kobra spremna za ujed.

— Zar tako? — prevalio je lenjo preko usana. — Pa, izgleda da ste se prevarili. Ne samo da ste me vi-

deli već ćete me odsada vrlo često vidati.

Miler je uznemireno pogledao Krejna, a ovaj je trudeći se da prikrije zbunjenost još grublje nastavio. — Ne verujem, s obzirom da ideš u pravom smeru, dalje od Asgarda. I ako si pametan, nastavićeš tamo kuda si pošao.

— Možda ću se predomisli, mišerijo od čoveka. Možda ću doći do zaključka da nisam dovoljno upoznao vaš lepi grad.

— Samo još jednom promoli nos u Asgardu i šerif Berdik će ti ga odseći, Holideje. — Pripremio je Krejn i klimnuo glavom Mileru što je trebalo da ohrabri ovoga podjednako kao i njega. Drmnuo je vodiце da potera konja, ali ga je Holidejev glas zadržao.

— Savetujem vam da budete pitomi kao mazne mace kad se sretne u Asgardu. Inače vam se može desiti da umesto nosa nosite slupčan paradajz... kao vaš šerif. Ili možda još nešto uz to.

Ne okrenuvši se, Krejn i Miler su se udaljili.

Holidej je prebacio nogu preko jabuke sedla, zabacio prstom šerifa na potiljak i zagledao se za šerifovim pomoćnicima koji su nestali u daljini. Asgard ga uopšte nije interesovao, ali, sada je imao razloga da se vrati... Zaprečeno mu je da se ne vraća. Nasmešio se, ali u tom osmehu je bilo nečeg ciničnog. Zamišljao je susret između šerifa Berdika i njegovih pomoćnika. Smešan prizor. Sigurno će mu reći kako su ga naplašili i naterali u bekstvo. Ako se ne bi pojavio u Asgardu to bi značilo da su ga zaista zaplašili. Bar tako bi ti šupljoglavci zamišljali.

A to se nije smelo desiti.

Holidej se vraški osmehnuo. Da nije bilo tih Berdikovih pomoćnika on bi sad bio na putu za Džubal. Ovako je Džubal otpao, a Asgard se vratio na dnevni red.

— Dakle, idemo u Asgard, Mig — rekao je.

IV.

— Hoćeš li jedan dobar iskren savet, lepotane? — zapitala je Florabel samo malo pripita, što je za nju bio prilično umereno stanje s obzirom da je bilo prošlo deset časova uveče.

— Ne, neću — učtivo i sa neprimetnim osmehom govorio je Holidej. — Ljudi savete traže, ali ih retko slušaju.

— Svejedno, ipak ću ti ga dati. Uzmi svog konja i beži odavde — nastavila je salunska ruža. Prišla mu je sasvim blizu i počela da se poigrava sa lančićem časovnika koji mu je svetlucaao na prsniku, dotičući pri tome njegova nabrekla prsa, što joj je očigledno godilo i verovatno izazvalo neki manji skroman prohtev.

— Ti ne znaš lepotane, kakav je Berdik strašan čovek. Ako šerif ima pik na nekoga, taj je gotov. Bilo bi pametno da iz ovih stopa napustiš grad, jer je sasvim sigurno da će se stvari brzo pogoršati.

— Sviđa mi se ovde. U ovom gradu ima finih ljudi... i lepih žena.

— Ti si lud.

— Možda ludo zaljubljen — osmehnuo se Dok. — A uz to i žedan. Hoćeš li još jedno piće.

— Hoću... iako sam već dosta zagrejana... možda zbog tvog prisustva. Znaš šta?

Holidej je upitno digao obrve očekujući odgovor.

— Ti si otrovan momak. Verovatno da u svakom gradu imaš po neku devojkju?

Pitanje je bilo upućeno tako kao da ona koja ga je uputila priželjkuje odrećan odgovor. Holidej je shvatio.

— Ne, to nije moj stil.

Barmen je doneo poručeno piće i Florabel se udobnije namestila na visokoj stolici pored njega. — Ti si stvarno lucnut, sad sam sigurna. Ali, priznajem da mi je na neki način drago što si ćaknut. Da nije tako, ti sada ne bi bio ovde sa mnom, zar ne? — Zaćutala je kao da je razmišljala o logici tih svojih reći. — Sve ide nekim svojim tokom? Mislim ovo u vezi s tobom. Moja stara pijana mama je imala običaj da kaže da se sve u životu na kraju najbolje zvrši i ja stvarno mislim da tako bude sa većinom problema.

— U zdravlje tvoje pijane mame — nazdravio je Dok s osmehom i digao čašu.

Časovnik na zidu iznad šanka oćukao je deset i petnaest i Florabel je odiednom naglo promenila temu. — Jesi li stvarno to radio, lepotane?

— Šta to?

— Ono što prićaju... da si tamo na juću ustrelio dosta nekih tipova?

— Ubiti ćoveka je greh.

— To nije odgovor na moje pitanje.

— Ne, nije. A ti bi htela odgovor na sva pitanja. To ne bi valjalo. Mora biti i neizvesnosti. Život je tako interesantniji.

Njen zabrinut pogled se još nekolićo trenutaka zadržao na njegovom

od vetra potamnelom licu, a onda je odlutao preko odaje do stola pored klavira za kojim su pored upoloćavene boce viskija sedeli šerifovi zamenioi Dru i Miler, igrajući beskrajnu partiju pokera. Tišina puna isćekivanja spustila se na salun „Paradizo” tridesetak minuta ranije, kada su se dvojica šerifovih pomoćnika po završetku službe došetali da popiju ćašicu i tamo zatekli Holideja naslonjenog na šank. Ali, oćekivani požar nije izbio, i sada se više niko nije interesovao za kvrgavog Sema Milera i vretenastog Reda Drua sem devojke u haljini od crvene svile.

— Interesantno — promrmļala je devojka posle kraćeg ćutanja — ćitavu većnost nisam videla Reda i Sema da se ovde zabavļaju. Ćini mi se da ovih dana svraćaju na piće uglavnom kod Grin Dora. Zar ti se to ne ćini nimalo ćudno, lepotane?

— Ćeo svet je oko nas ćudan... zar to do sada nisi primetila?

Devojka ga je pogledala u oći. — Ćudnovato, ali, još uvek ne mogu da doćućim da li si luckast, prićlup ili jednostavno ne daćeš mi net nara na to što se dogaća oko tebe. Fućka ti se, je li?

— Ja sam ono što se obićno naziva enigmom.

— Šta?

Holidej se osmehnulo, rezignirano, zagonetno kao neko ko je daleko od sveta i koga je teško shvatiti. Voleo je da s vremena na vreme upotrebi taj izraz. Jednom davno u Baton Ružu tako ga je nazvala jedna devojka i taj naziv mu se doćao. Moćda zbog naćina kako ga je ta devojka prevalila preko usana. Enigma. Zagonetka. To je lićilo na njega i

njegov život. Mogao se kladiti sa velikim procentom verovatnoće da će pobediti da je značenje te reči bilo suviše nedokučivo za nekog jeftinog pijanca sa kojim se mogao naći pored kafanskog šanka.

Zidni časovnik u obliku bendža na zidu iznad šanka otkucao je deset i petnaest. Florabel Flaurens provukla je napuderisanu ruku pod Holidejevu, talas svežeg noćnog vazduha zapljusnuo je unutrašnjost „Paradizo” saluna i kroz leptirasta vrata je odlučnim korakom u salun ušao Šejn Flajn ljutitog izraza lica.

Holidej je ugledao Flajna pre nego ovaj njega. Znao je da je na vrućem terenu i da svako škripanje leptirastih vrata može najaviti dolazak grdosije sa razlupanim nosom. Laknulo mu je u duši kada je video da pridošlica brat Kejsi Flajn, ali je brižno nabrao čelo kada se na njemu zadržao pogled Flajnovih ljutih očiju.

Odmah zatim Flajn se brzim korakom uputio ka njemu.

Pustivši Florabelinu ruku, Holidej se ispravio i osmehnuo, ne zato što je Šejna Flajna baš mnogo voleo, nego zato što je Flajn imao sestru, zbog koje je, svaki put kad bi pomislio na nju, na njegovim usnama zaigrao osmeh.

— Zdravo Flajne — rekao je. — Je li sastanak stočara već završen?

— Ne kaži mi „zdravo” kućkin sine! — odvratio mu je Flajn režeći, zastavši nadomak ruke ispred njega. Lice mu je bilo bledo i izobličeno od besa i stisnute pesnice je pritiskao uz butine kao da se muči da se uzdrži. — Stisni pesnice i bori se konjale!

Sasvim razumljivo da je u tom trenutku u salunu odjednom za-

vladala tišina, a na licima prisutnih iskazao se izraz zbunjenosti. Svi su se okrenuli ka dvojici koji su stajali kod šanka. Šejn Flajn se nije često pojavljivao u Asgardu, ali je bio poznat kao miran i tih mlad čovek koji veoma retko pije alkoholna pića i za koga se nikada nije čulo da je uzeo učešća u nekoj tuči, a još manje da je tuču sam izazvao.

S druge strane, Holidej koji nije bio čovek koji voli tuču i koji je u obračunima imao uglavnom svoj sopstveni stil, nije pokazivao ni najmanju želju da razmahne pesnicama. Bar dokle god ne sazna o čemu se radi. Šejnovo ponašanje bilo mu je sasvim nerazumljivo.

Dižući smirujućim pokretom šake uvis Holidej je rekao. — Smirite se, dečko, i recite šta vam jede jetru.

— Ti to vraški dobro znaš. Nasilnički si se ponašao prema mojoj sestri — uzviknuo je besno Šejn Flajn i zamahnuo pesnicom.

Nameravani udarac nije pogodio metu, jer je revolveraš vešto eskivirao i šakom uhvatio napadačevu pesnicu kao loptu. — Lakše, smiri se sto mu gromova...! — zaustavio je, a odmah zatim muklo jeknuo, jer ga je Flajn pogodio laktom iza uha.

Holideju je pao mrak na oči, i on je uzvratio udarac. Uzvrataci udarac nije bio jak, samo kratak zamah desnicom usmeren da Flajna uzdrma na nogama i probudi malo razuma u njegovoj tvrdoj glavi.

Flajn se zaljuljao na nogama, ali to je bilo sve što je udarac postigao. Izbacivši jednu pogrđnu reč koju Holidej nije voleo, mladi rančer je zamahnuo rukom kao da ko-

si seno i kad je udarac promašio pokušao je da Holideja uhvati rukama za gušu.

To je Holideju već bilo previše. Izvivši se, zadao je snažan udarac Flajnu u pleksus, a zatim je širokim levim aperkatom pogodio ramčera u vrh brade.

Bio je to Holidejev najbolji udarac, jedan od onih koje je smislio gledajući mnogobrojne tuče u salanima širom Dalekog zapada. Taj kratki aperkat nastao je kao rezultat vizuelnog i ličnog iskustva, i on ga je usavršio do vrhunca brzine i tehnike. Taj udarac mogao je da obori i grdosiju poput šerifa Berdika. Šejn Flajn se zateturio, napravio unazad nekoliko pijanih koraka sa rukama lepršavo dignutim iznad glave, ustakljenih očiju. Udario je leđima u zid i bez svesti kliznuo na pod.

Nekoliko sekundi u salunu je vladala potpuna tišina, zatim su šerifovi zamenici ustali od stola za kojim su igrali karte i uputili se ka čoveku koji je ležao na zemlji. Florabel je zabrinuto pogledala Holideja, ali on je već stajao naslomljen na šank i držao čašu u ruci. Gledao je belu penu s izrazom dosade na licu. Kao i svi ostali, bio je iznenađen Flajnovim napadom, ali pokazivanje iznenađenja nije se slagalo sa njegovom uzdržanom prirodom. Naviknut na samodisciplinu, on je kao nezainteresovan gledalac posmatrao kako je debeli Red Dru kleknuo na koleno da pogleda šta je sa Flajnom dok je Sem Miler zurio u njega i cokućući usnama odmahivao glavom.

Onda je Red Dru izgovorio če-

tiri zlokobne reči. — Ovaj čovek je mrtav!

Odjednom su svi poskakali sa stolica i nagrnuli da bolje vide praveći gomilu oko čoveka na podu. Naglo pobledelog lica, Holidej je izvesno vreme stajao nepomično na svom mestu, a zatim se uputio ka gomili.

— Nemoguće da je mrtav! — dreknuo je nadjačavajući gomilu. — Moja pokojna baka je udarala jače nego što sam ja udario njega. Pustite mene da pogledam šta mu je.

Ali, nekako mu se na putu našao Miler i kad ga je Holidej obišao jedan drugi građanin preprečio mu je put. Holidej ga je šćepao za okovratnik i bezmalo ga digao sa zemlje. Ali, okrenuo se, jer je na svom ramenu osetio tešku Milerovu ruku.

— Holideje, da sam na tvom mestu ja ne bih više primenio nasilje ni prema kome. Čini mi se da si ionako već dosta zaglibio.

— I to ne malo zaglibio — potvrdio je Red Dru dižući se sa zemlje ljut i crven u licu. Ustajući zaklonio je Flajново telo koje je ležalo na podu. — Uzmi mu revolver Seme!

U vremenskom razmaku dva otkucaja srca Holidej više nije mislio na Šejna Flajna već na sebe. Da mu uzme revolver? Pre toga će li sve poslati u pakao.

— Mir, mir — ponovio je Miler oštrije kada se Holidejeva ruka spustila na dršku revolvera. Šerifov zamenik se osvrnuo levo i desno, a onda daviš Holideju znak glavom udaljio se iz gomile ka stražnjim vratima saluna. Holidej se zamislio šta bi mogao da znači taj pokret, jer u izrazu Milerovog

lica ne samo da se nije ogledalo neprijateljstvo već se čak nazirala i naklonost, ali, kada je neko iz gomile doviknuo. — Nitkova treba obesiti! — on je brzo pošao za šerifom. Ne zbog straha od posledica već zbog toga što je znao šta znači razjarena masa.

— Nećeš me uhapsiti, Milere — rekao je. — Ako je taj čovek mrtav onda je to bila čista slučajnost.

— Odbij! — dreknuo je u tom trenutku zamenik Dru zaklonjen gomilom radoznalih gostiju. — Se-me, jesi li mu oduzeo revolver.

— Može biti da je slučajnost, Holideje — šapnuo je kroz zube Miler — ali sve to neće biti nimalo jednostavno. Neće bogami, nikako neće biti jednostavno kad šerif čuje šta se desilo. On te ne voli, ni najmanje te ne voli od kako si mu prošle nedelje slupao nos i ugled. Sve mi se čini da će šerif Berdik hteti da te zbog ove slučajnosti vidi na vešalima...i to je razlog što ti pružam šansu.

— Šansu? Kakvu šansu?

Palcem požutelim od duvana, Miler je pokazao na mrko obojena vrata iza sebe.

— Šansu da skočiš u sedlo i odjašeš. Ali, nemoj pogrešno da me shvatiš, Holideje. Nemam ja nimalo više naklonosti prema ljudima tvoje vrste nego Berdik. Ali, ja verujem u pravdu i poštenu igru, a video sam šta se ovde desilo. Nijedan čovek ne bi trebalo da zaglavi zatvor ili da visi na konopcu zato što je nekoga cepnuo po zubima. Prema tome, odluči se. Ako hoćeš da ostaneš da saslušaš muziku do kraja, u redu. Ali, ako želiš da odmagliš, onda bi bilo bolje da po-

žuriš. Sve manje mi se sviđa kako neki od ovih ljudi počinju da te gledaju.

Holidej se okrenuo prema gomili koja je sada brojala dvadeset do trideset ljudi. Iz njihovih zakrvavljenih očiju na njega se izlivala mržnja, a preteća opasnost ispunjavala je atmosferu „Paradizo” saluna kao miris baruta.

Okrenuo se ka Mileru i pogledao ga u oči. Da li je to neka podvala? Nije imao poverenja u šerifovog zamenika i neodlučnost ga je mučila kao otrov u venama. Nagrizao ga crv sumnje. Mrzeo je da beži bilo od koga ili čega. Ali, kakvu je drugu alternativu imao? Možda je mogao da šerifa Berdika lupi po nosu, ali, nije mogao da se uhvati u koštac sa celim gradom. Nije želeo da ubije Flajna, i duboko je žalio što je taj mladi čovek mrtav, ali, nije čeznuo da visi zbog neke puke slučajnosti.

Dubok uzdah oteo se iz Holidejevih grudi. — Dobro, odlazim odavde, Milere.

— Udesićemo da to ne izgleda upadljivo — prošaputao je Miler a onda ga je grubo uhvatio za ramena i gurnuo prema otvorenim vratima. — Dosta više priče, ubico — povikao je glasno i autoritativno. — Napred!

Holidej je gurnut kroz otvorena vrata. Našao se u kratkom polumračnom predvorju koje se završavalo jednim zatvorenim vratima.

— Do sada je sve dobro — šapnuo je Miler iza njega gurajući ga ka vratima.

— Kad dođemo u dvorište možeš me bajagi udariti pesnicom u vilicu

radi zavaravanja eventualnih posmatrača, a onda trči preko puta u štalu. Tamo ćeš naći konja.

— Dobro — promrmljao je Holidej pružajući ruku da dohvati kvačku na vratima. Rekao bi mu možda i hvala da je znao kako da to učini.

Na dodir ruke, vrata su se otvorila i Holidej je izašao napolje. U dvorištu je vladao mrak. Oprezno je spustio nogu na prvi stepenik. Iza njega Miller kao da se sapleo na nešto i Holidej je napregao ledne mišiće da bi izdržao težinu šerifovog zamenika koji je naleteo na njega. U tom trenutku nešto tvrdo i hladno udarilo ga je u stomak.

Taj udarac mu je izbio vazduh iz pluća i Holidej je muklo zastejnjavao. Mašio se rukom za dršku revolvera, ali nije potegao. Uprkos pomrčini, jasno je video šta ga je pritiskalo u stomak. Skraćena dvocevka teškog kalibra. A čovek koji je držao pušku nosio je bakarnu zvezdu na prsima i smeškao se pobedonosno.

Bio je to šerif Berdik.

•

Suđenje Džonu H. Holideju privuklo je u Asgardu veliku masu sveta, skoro isto toliko velikog koluta i proslava dana nezavisnosti i približno tako raspoloženu.

Pale su i mnoge opklade. Ali, opklade su se odnosile samo na nezavisnost da li će okrivljeni biti obešen ili samo osuđen na doživotnu robiju. Ljudi u Asgardu vični opkladama, smatrali su svršenim činom da će čovek, koga su poznavali pod imenom Džon H. Holidej, u svakom slučaju biti progla-

šen krivim i osuđen. Nikakav drugi ishod nije se smatrao verovatnim.

Prvog dana suđenja sudija Sam Ostin sedeo je udobno zavaljen u svoju sudijsku stolicu sa velikim naslonom i mahao malom lepezom ispred svog širokog lica ukrašenog crvenim baburastim nosom. Bio je to krupan stariji čovek s izrazom lica koji je govorio svetu oko njega da od svakog očekuje samo najgore i da je u tome očekivanju retko kad bio razočaran.

To popodne sudija je počeo da pravi zabeleške o važnim činjenicama, a takvih je na ovom suđenju bilo mnogo. Optužba je navela čitav niz svedoka koji su videli kako se odigrala ta fatalna tuča, privela je na sud pogrebnika i u isto vreme gradonačelnika Džejka Kronera koji je izjavio da je Šejn Flajn umro od povreda na zadnjem delu lobanje, koje su verovatno nastale kad ga je optuženi udario u baru „Paradizo“.

Sve su to bile čvrste, neoborive činjenice, a prisustvo ucveljene sestre očiju srvenih od plača doprinelo je da se teško moglo verovati da će se optuženi, koji je sa lisicama na rukama, nezainteresovan za sve što se oko njega događalo sedeo na optuženičkoj klupi, izvući sa presudom manjom od osude na doživotnu robiju. Takva mogućnost postala je još manje verovatna kada je optužba prezentirala razne napise iz novina i časopisa u kojima je opisivan Holidejev poročni život kockara i revolveraša, i ponekada nabrajan spisak obračuna sa brojkama ustreljenih ili ranjenih lica. Sve te činjenice o njegovom ranijem životu nisu imale nikakve

veze sa suđenjem, zbog smrti Šejna Flajna, ali su imale znatnu težinu kada je u pitanju formiranje mišljenja članova porote.

Ali, u trenutku kada je Holidejev položaj izgledao najočajniji na sceni se pojavio Red Džordan. Jedini advokat u Asgardu mladi Džordan je kasnije, vodeći sam na svoju ruku istragu povodom brojnih govorkanja i šaputanja u uglovima saluna o podmitljivosti i pokvarenosti ekipe za održavanje javnog reda i zakona u Asgardu, pribavio sebi veliki ugled i uvažavanje. Niko nije pozvao Džordana da se na suđenju pojavi u ulozi branioca optuženog, a najmanje sam optuženi, ali, Džordan je insistirao da svaki čovek ima pravo na branioca, i sudija Ostin mu je sa neskrivenim nezadovoljstvom dozvolio da zauzme mesto za stolom ispred optuženičke klupe.

Džordanov potez izazvao je veliko komešanje u gomili, ne zbog tog što je Džordan bio veren sa Kejsi Flajn. Smatrali su čudnim da Džordan preuzima odbranu čoveka koji je ubio Kejsinog brata, mada je izgledalo kao da je devojka bez ikakvog negodovanja prihvatila tu njegovu odluku.

Niko nije mogao da shvati šta je navelo Holideja da učini takvo katastrofalno priznanje, a Holidej nije imao nameru da objašnjava svoje razloge. Ali, duboko u njemu, u dubini njegovog bića gde su živeli njegov ponos i donekle taština, on je besomučno mrzeo bilo kakvu ma i najmanju pomoć od odabranika devojke koje je za njega, posle jednog kratkog slučajnog

susreta, značila više nego sve druge žene koje je poslednjih godina sreo. Taj njegov postupak ostaće zauvek tajna za sve, pa možda u izvesnoj meni i za njega samog. Saznanje da je neko govorio devojci o njemu kao o biću koje ne može samo da se izvuče iz nevolje u koju je zapao, povredilo ga je, a kada je bio povređen, Holidej je uzvraćao udarac ne razmišljajući o posledicama. Priznajući krivicu, nadao se da će Džordana lišiti pobede i slave koje je, kao pobednički trofej, hteo da položi pred devojčine noge.

U svakom slučaju, nije se bojao da će ga obesiti. Čak i ako dobije najtežu kaznu neće visiti. Nateraće ih da ga ubiju. Pokušaće da pobegne, pa će u tome ili uspeti ili će biti ubijen. Ali, neće visiti, u to je bio siguran.

Držanje mladog advokata u sudnici ostavilo je snažan utisak na sudiju, mada nije izgledao mnogo zainteresovan kada je branilac pokušao da razjasni događaje koji su prethodili ljutitom dolasku Šejna Flajna u „Paradizo” salon te noći. Što se ticalo sudije, činjenice su izgledale dovoljno jasne. Kada je te noći, posle sastanka stočara, mis Kasandra-Kejsi Flajn izišla iz hotela neko je napao. Flajn je očigledno imao razloga da veruje da odgovornost za taj napad pada na Holideja, pa je pošao da se s njim obračuna kao što bi učinio svaki drugi častan čovek na njegovom mestu. Njegova sestra, još uvek s ožiljcima nasilja na licu, bila je od slabe pomoći. Za vreme njenog kratkog zadržavanja u boksu za svedoke izjavila je da je zaista bila napadnuta, ali, da nije jasno videla napadača. Nije takođe znala da

kaže kako i zašto je njen brat posumnjao da je optuženi njen napadač.

Stari sudija je sve saslušao pažljivo, napravio dosta beležaka, i kada je trećeg dana suđenja porota donela odluku da je optuženi kriv, povukao se u svoju sobu pored sudnice gde je držao veliku bocu viskija i tamo se predao donošenju presude.

Ishod tog razmišljanja bio je razočaranje za Džona H. Holideja. Zbog toga što nije bio sasvim uveren da je na strani optuženog postojala namera da izvrši ubistvo, sudija je odbacio smrtnu presudu kao neodgovarajuću. Umesto toga, objavio je svečano povišenim glasom sa svog mesta iza sudijskog stola, čovek po imenu Džon H. Holidej se osuđuje na doživotno zatocištvo u državnom zatvoru sa teškim prinudnim radom. Pošto je osuđenik inače svojim držanjem pokazao izvesno preziranje suda i javnog mnjenja, tu osudu će izdržavati u zatvoru Dirfut u Luizijani.

Neki u gomili, razočarani što posle svega ipak neće biti vešanja, našli su neku vrstu utehe u Ostinovom izboru zatvora. Dirfut je uživao najstrašniju reputaciju na jugozapadu. Tamo su slati najteži osuđenici i to uglavnom nepopravljivi zločinci i ubice. Od svih federalnih zatvora Dirfut je imao najveći procenat smrtnosti i samoubistava zatvorenika. U Dirfutu će iz tog nadmenog džentlmena kriminalca isterati njegovu gordost i prezir, govorili su pogledi građana, kada je sudija Ostin ustao i izašao iz suda.

Šerif je otvorio ložu za svedoke i ušao unutra. — Ustaj kasapine —

promrmljao je, a zatim grubo digao Holideja na noge. Primaknuvši usta sasvim uz Holidejevo uho šapnuo mu je u jednom dahu. — Jesi li ikada čuo za izreku da se najslabije smeje onaj ko se poslednji smeje, nitkove? E, pa, ja sam taj koji se poslednji smeje.

Holidej je pogledao šerifa u oči i nešto u njemu je puklo. Zaleteo je glavom i svom snagom udario iscereno lice ispod sebe. Još nezalečen šerifov nos ponovo je pretvoren u spljeskanu krvavu masu. Mada mu je kretanje bilo ograničeno teškim lancima, Holidej je uspeo da zarije koleno u otpušten Berdikov trbuh i da ga strahovitim udarcem laktom izbaci iz boksa pre nego što je Šed Krejn mogao da priskoči.

Sa tri udarca kohtom Krejn je oborio i onesvestio osuđenika. Do tog momenta cela sudnica je ustala na noge.

— Tišina! Tišina! — urlao je sudija treskajući drvenim čekićom po stolu, kada se galama u sudnici utišala dodao je. — Daćemo uputstvo upravniku zatvora da prvu nedelju izdržavanja kazne ovaj osuđenik provede u samici, zbog toga što je fizički napao čuvara reda.

Posmatrajući kako nekolicina građana pomažu okrvavljenom i unakaženom Berdiku da sedne na stolicu, i čudeći se šta jedan okovan i kako se mislilo bespomoćan čovek može da učini, sudija Ostin je odmahnuo glavom i teškim korakom izašao iz sudnice. U njegovoj glavi kovitlale su se druge misli nego tog jutra u odaji gde je držao flašu s pićem kao stimulansom za intenzivnije razmišljanje. Možda je ipak trebalo da izrekne smrtnu pre-

sudu. Ako ne kao kaznu za zločin za koji mu je suđeno, onda kao preventivnu meru. Svet treba očistiti od ljudi kao što je Džon H. Holidej.

V

Vlažna mračna rupa u podrumu za tvora koja je bila užas za sve zatvorenike, nije za Holideja predstavljala ništa naročito strašno i nepodnošljivo. Posle nedelju dana izašao je naoko ozbiljan, ali je dobar poznavalac ljudske psihe na njegovom licu mogao otkriti potajan prezriv osmeh.

Mogao je u toj rupi provesti i mesec dana, a ipak bi izašao isti nepromenjen, isti kakav je bio. U nečemu slabiji od drugih ljudi on je u nečemu drugom bio beskrajno jači od njih. Nosio je u sebi unutrašnje izvore snage koje nikada nije do kraja iskoristio. Mogao je vrlo dugo da sedi u uglu skrštenih nogu i u mislima se prenese u neko drugo vreme i mesto. U toj mračnoj jazbini proveo je mnoge časove oživljavajući trenutke iz svoje mladosti. S druge strane, u određeno vreme dana, koje je određivao uglavnom po donošenju mršavih obroka koji su se sastojali od komada buđavog hleba i činije smrdljive čorbe od otpadaka povrća i mesa, izvodio je telesne vežbe da bi održao fizičku kondiciju. Kako je ćelija bila mala, skakao je u mestu po čitav sat pa i više, sve dok broj skokova ne bi dostigao hiljadu, dizao se na rukama bezbroj puta, savijao u most i izvijao telo u sve moguće položaje. Hteo je da ostane zdrav i elastičan uprkos najtežim uslovima života u ćeliji, koja je podsećala na grob.

Više od svega vežbao je potezanje revolvera. Zamišljenog revolvera, jer pravi nije imao. Hteo je da u tome sačuva brzinu i ostane nenadmašan.

Ali, u bezbrojnim časovima slobodnog vremena više od svega bio je obuzet sanjarenjem. Sedeo je u rupi smrdljivoj i mračnoj kao vučja jama, ali je u mislima bio daleko, na suncem obasjanoj Misisipi sa zelenim drvećem obraslim obalama, na velikoj reci čiji su pramcem brzog parobroda zasečeni valovi srebrnasto sijali na avgustovskoj mesečini. Video je žmirkanje stidljivih blelih zvezda i crni ponor noći, osećao miris vode i čuo ćuk noćnih ptica. Pred očima su mu se nizali redovi čistih nepresavijenih karata, okretao rulet, i žetoni svih mogućih boja klizili po zelenoj čoji. Čuo je lagani ritam muzike, šum svilenih haljina i miris parfema u ženskoj kosi, osećao ukus viskija na usnama. Živeo je životom koji je voleo.

Uspomene su se nizale. Setio se prve ozbiljne ljubavi u svom životu. Sreli su se jednog dana na parobrodu koji je plovio iz Nju Orleansa na Zapad. Dok je bio kockar početnik, a ona udovica kvekerica. Bila je tek potpuno sazrela, bajnih crta lica i oblika tela, i neiskvarena u duši. Verovala je i učila njega da veruje da se prava ljubav može doživeti samo bezrezervnim davanjem ljubavi. I dok je bio s njom, Holidej je to primao, pa čak i prihvatao toliko da se sada, dok je provodio duge dane i noći u prinudnom samovanju u podrumu ispod najstrašnijeg zatvora na jugozapadu, pitao kako je bilo moguće da ledena zima zameni u njegovom srcu toplinu proleća za kojom je sentimentalno

čeznuo. Verovatno, zaključio je, da je toplinu proleća odneo ledeni vetar smrti koji je odneo i nju.

Kasnije je naučio da se ne sme opustiti da ne sme dopustiti da ga zavaraju zamke života, da ne sme postati mekušac. — Život je surov — mnogo puta je čuo da govori sam sebi. — Čovek nema drugih prijatelja sem svoju srčanost i svoju hrabrost. — A iz toga su logično proizašli drugi zaključci koji su značili izdaju njegovih prvih saznanja o ljubavi među ljudima. — Udari pre nego što budeš udaren, mrzi pre nego što budeš omrznut... i na kraju ono što je naučio od Li Džeksona: „ubij da ne bi bio ubijen”.

Kakva rugoba posle topline proleća. I što je bilo najgore posle doživljene zime verovatno se nikada više neće vratiti dani slični onim pre njenog početka. Cvetne poljane biće lišene bar jednog cveta.

Tako je prošla nedelja samoće do-
suđena besom sudije Ostina. Surovi čuvari zatvora u Dirfutu bili su iznenađeni kada su Holideja izvukli iz rupe. Začudilo ih je da se održao pravo i ponosno i da nije bolno zažmirio očima iako mu je posle mračne rupe bleštava dnevna svetlost morala peći oči kao usijan metal.

— Izgleda da smo dobili jedan stvarno tvrdi orah, Džoe — rekao je jedan stražar dok su Holideja vodili ka upravnikovoj kancelariji.

— Zato i postoji grupa okovanih, Marfi — bio je ciničan odgovor.

Grupa okovanih je stvarno postojala.

U kolima sa rešetkama odvezli su ga pet milja daleko od zatvora i predali ga Henku Risu, nadzorniku straže koja je čuvala grupu okova-

nih. Grupu je sačinjavalo dvadeset kažnjenika koji su, znojeći se pod vrelim suncem sekli šibljie i prose-
cali trasu za novu železničku prugu. Dve nedelje ranije, Holidej je jašući od Hangri Hilea ka Tinkapu osetio na svojoj koži poslednje trzaje zime, ali, ovde u močvarama Luizijane bilo je toplo kao da je već leto. U močvari, punoj života posle prohujale zime, čula se borba aligatora. Noću kad je trebalo da se odmaraju peckali su ih rojevi gladnih komaraca, tako da je odmor, ionako otežan zbog okova koji su ih zatezali kao pse na lancu, bio skoro nemoguć. U tim noćima često je čuo plač golobradih momaka, ponekad je čak čuo i odrasle ljude da plaču. Ali, on sam nikada nije plakao. Podnosio je teške okove i još teže alatke, trpeo je šibanje biča i vulgarne uvrede poživinčenih stražara, ali, nikada nije poklecnuo. Niti je pokušao da uzvрати udarac.

— Ti si, dakle, taj šaljivčina koji šalje šerife u bolnicu... i to okovan. — Imao je običaj da kaže Ris smeškajući se cinično svojoj žrtvi. Posle toga je obično sledio udarac pesnicom u lice, ili kundakom u bradu. Ponekad je radi promene udarao Holideja po bubrezima, od čega je ovaj danima osećao bolove.

Nijednom Holidej nije pokušao da reaguje. Ponašao se kao glupa životinja koja bez pogovora okreće dolap. U stvari, bio je daleko od toga da svoju paklenu sudbinu prima bez protesta, ali je u toj strahovitoj borbi da priguši osećanja uvek po-
beđivao razum. Najradije bi golim rukama rastrgao Risa na komade, ali je uvek prigušivao želju i za svaki udarac pisao po jednu crtу na računu koji će, kako se nadao, jed-

nog dana izravnati. Skrivajući duboko u sebi patnju i namere, sve vreme je upirao pogled u maglovitu daljinu udišući čulno raširenih nozdrva miris slobode koji mu je dolazio otuda.

Svako jutro u pet časova stražari su isterivali kažnjenike iz kolibe, delili ih na grupe i terali na rad koji je trajao do šest časova. Svaku grupu čuvalo je po tri, kadkad četiri stražara naoružanih kratkim dvocevka. No, uprkos tome, u grupi ovakvih život je bio na niskoj ceni. Skoro u svakom momentu neko od zatvorenika je mogao drugom zatvoreniku da rascopa glavu lopatom ili zabode nož u rebra. Među ljudima dovedenih očajanjem na ivicu ludila, sitne reči dovodile su do svađe i nasilja. Ali, to se stražara nije ticalo. Oni su bili tu da spreče bekstvo, a ne da štite kažnjenike jedne od drugih.

Oko podne, jedna dvokolica je dovozila ručak, retku vodnjikavu supu i ustajali hleb. Neki od osuđenika, čak i onih starih prekaljenih, odbijali su da jedu te splašine, ali, Holidej je svoje sledovanje proždirao sve do poslednje mrvice. Srećom, imao je zdrav stomak, i mada je u hrani bio izbirljiv, gutao je sve što je dobijao voljom zamenjujući zadah loše hrane, mirisom slobode o kojoj je sanjao. Misleći na ukus finog viskija i tankih „havana” cigara kojih više nije imao, zatvorske splašine izgledale su mu kao carska jela. Misao da mora sačuvati snagu stajala je iznad svega.

— Ti se dobro vladaš Holideje — rekao mu je Ris jednog dana posmatrajući ga kako posle svoje večere jede večeru svog para Poni Vitera za koga je bio okovan. — Čud-

novato za takvog džentlmena. Ti si nekada bio džentlmen, gospodin, šta li?

— Čovek svašta biva u životu, nadzorniče.

— Bio si neko vreme s Indijancima, pa si možda od njih naučio da jedeš đubre... Je li istina da te smrdljive životinje jedu zemlju kad nemaju šta drugo? Jesi li i ti jeo zemlju?

— Možda, nadzorniče, možda...

— Samo nastavi tako, Holideje. Možda ćeš doživeti da i u starosti krčiš žbunje za prugu. Lepa budućnost, šta misliš?

— Trudiću se, nadzorniče.

Ris je odlazio cerekajući se cinično. Posle takvih „uspelih” šala bio je zadovoljan i nije delio udarce što je, inače, bio njegov običaj. Holidej je ostajao na svom mestu, čuvajući se da za njim ne uputi pogled put otrovne mržnje.

Četvrtog dana Holidejevog boravka u grupi okovanih, Strengler je pokušao bekstvo. Strengler je bio ogroman Crnac koji je jednom rukom mogao podići čoveka srednje težine. Zbog njegove snage zatvorenici su ga se plašili, ali, Strengler je bio u stvari dobroćudne prirode. Bio je osuđen na doživotnu robiju zbog napada na belu ženu, koji, kako on još tvrdi, nije učinio.

Grdosija je toga dana odmah posle ručka s dva snažna udarca oborio čuvara Helija i Džeksone i jurio ka močvari. Umakao je psima i vodičima pasa i verovatno bi uspeo da se dočepa svog doma u Njujorku da nije provalio u jednu kuću da bi se dočepao hrane. Na njegovu nesreću desilo se da je to bila kuća jednog od zatvorskih čuvara.

Begunac je dobio nekoliko kuglica iz dvocevke i umro je pre sledećeg izlaska sunca. Ali, ukazao je Holideju da se može pobeći ako je čovek dovoljno hrabar i dovoljno brz.

Posle prve nedelje u grupi, Holideju su skinuli dnevne okove ostavivši samo okove oko nogu koji su primoravali čoveka da hoda raširenih nogu inače bi mu okov na jednoj nozi rasparao drugu nogu. Holidej je naučio da tako hoda i čak da trči. Trčao je mnogo. Skakutao je za alat, do kolibe, za vodu, za sve što je trebalo i što nije trebalo. Morao je da se nauči da trči sa gvozdenim obujmicama oko nogu. Čuvari su ga posmatrali iz hladovine niskog drveća i podsmešljivo se kuckali kažiprstom po čelu. Po njihovom mišljenju, svako ko radi teško kao što se ovde radi, a posle toga još i trči kad ga niko ne tera, mora biti malo čaknut.

Tri dana kasnije, Holidej i Viler su pridodati Konrojevoj podgrupi. Holidej je to jedva dočekao. Teks Konroj je bio debeli Teksašanin sa čeljustima krastave žabe i debelim duplim podvaljkom. Dok su ostali čuvari bili naoružani „vinčesterkama“, Konroj je uvek nosio malo skraćenu dvocevku i voleo je da se hvali o svojoj sposobnosti da sa tim oružjem uvek pogodi cilj.

— Voleo bih da neki od vas đaćića pokuša bekstvo — govorio im je svakog dana. — Ja nisam od onih ljudi koji prave recke, ali da jesam, kažem vam da bi kundak ove moje stare „ričardsonke“ bio izreckan kao koren kukuruza. — Zatim bi se nasmejao. Zar danas baš niko neće da pokuša... tek toliko da mi pruži priliku da malo vežbam?

Konroj je bio nov čuvar i robijaši su ga se bojali, ali, ne i Holidej. U godinama preturenim preko glave, naučio je da procenjuje ljude, i Konroj za njega nije bio ništa više nego običan nasilnik i hvališavac.

Najzad je došao i dan bekstva.

Svoj plan Holidej je podelio sa Vilerom, ne zbog toga što su se on i Viler sprijateljili, već zato što je bilo bolje da, kad pođu u trk prema močvari, čuvari imaju dve mete a ne jednu. Šanse za bekstvo su se na taj način znatno povećavale.

— Čini mi se da bih mogao da trčim čak do Teksasa, Holideje — rekao mu je Viler dok su razbijali jednu veliku stenu.

— Možda ćeš danas imati priliku — promrmljao je na to Holidej udarajući snažno teškim čekićem po čeličnom špicu za razbijanje kamena.

Dok su za vreme ručka sedeli ispod nekog drveća Holidej je iskopao paketić bibera. Taj biber koštao ga je četiri dragocena paketa duvana data Klensiju koji je radio u zatvorskoj kuhinji. Biber je bio namenjen psima. — „Kad bežiš sánko, ako ti se za to nekada ukaže nužda“ govorio mu je jednom prilikom jedan stari lupež koga je upoznao pored šanka u jednom salunu u Ajdahu, „ostavljaj za sobom vrlo uočljiv trag da bi te psi mogli pratiti.

A onda prospi iza sebe na trag gomilicu jakog bibera koji će psi njuškajući uvući u nozdrve. Kad im biber uđe u nos, danima više ništa neće moći da nanjuše.

Šansa za bekstvo ukazala im se kasnije popodne kada je jedan zatvorenik uznemirio zmiju u njenoj rupi. Bila je to jedna vrsta opasne

otrovnice, sklupčane ispod jedne stene, naljućena što je neko uznemirio. Njen ujed je bio brz i fatalan. Doneo je nesrećniku najpre jezu i groznicu, a zatim za kratko vreme delirijum i smrt u teškim mukama.

Pošto je zarila otrovne zube u jednu žrtvu, zmija je podigla glavu i otvorila belu čeljust. Ostali zatvo-renici su poskakali i pobjegli dalje od njenog domašaja. U tom trenutku, kada je stražar Helsi prineo pušku ramenu i opalio na zmiyu koja se koturala po zemlji i šibala repom, Holidej je munuo Vilera lak-tom u rebra.

— Nikad nećemo imati bolju šansu, Vilere. Bežimo!

Holidej je jurnuo pravo na Kon-roja koji je iznenađeno kriknuo. Čuvar je skočio unazad i podigao svoju skraćenu dvocevku, ali je zakačio petom za žilu i pao. Kiša tanađi razletela se u vazduh.

— Nećeš danas upisati nijednu recku, kućkin sine — nije mogao da izdrži da glasno ne uzvikne, Viler. Istog trenutka obojica su iskočila iz grupe i potrčali ka močvari.

Za njima se začuo prasak puške. Zatim još jedan. Holidej je mogao da trči kao antilopa, ali ga je dugonogi Viler skoro nadmašio u brzini. Kuršumi su zujali oko njih kao razljućene pčele i jedan je zaprašio po vrhu blizu Holidejeve noge, tako da je osetio udare sitnih komadića po članku. Do maglovite močvare ostalo im je samo pedeset metara.

Zatim još samo trideset.

Pre nego što mu je do uha dopro odjek ispaljenog hica Holidej je čuo da je tane pogodilo Vilera. Viler je nastavio da trči. Holidej se u trku

osvrnuo i video Vilerove ustakljene razrogačene oči i na prsima veliku rupu gde je izašlo teško tane kalibra 30—30.

Pored njega je poslednjim refleksnim trzajima trčao mrtav čovek.

Odjednom su Vilerove noge klimalo odletele u stranu, poklecnule pod težinom i on se srušio kao teška mesnata masa, ali, Holidej nije video njegov pad. Dva moćna skoka prenela su ga preko jednog zatravljenog uzvišenja i sledećeg trenutka, iznad njega se sklopila voda močvare.

Plivajući iz sve snage preplivao je prvi rukavac vode i izašao na sprud obrastao travom i algama. Izgubio je nekoliko dragocenih trenutaka dok je izvadio kesicu sa biberom i rasuo sadržinu oko sebe. Jedno tane je otkinulo grančicu iznad njegove glave i on je zaronio dalje između korenja i lijana koje su se uvijale oko njega kao vlažni ave-tinjski prsti.

Skočio je na jedno oboreno stablo i prošao preko živog blata. Čuo je viku u daljini iza sebe, a zatim mu je do ušiju dopro lavež razdraženih pasa. Nadao se da je stari lupež, koji mu je pričao o dejstvu bibera, znao šta govori.

Pred njim su iskrsnuli obrisi nekog izdignutog grebena obraslog travom, i Holidej je potrčao uz njega hitro kao gazela. Snaga ga nije napustila, i tek sada je video šta je značilo njegovo uporno vežbanje. Na vrhu grebena njegova silueta se za trenutak jasno ocrtala na zelenoj pozadini opuštenih grana magnolije. Kuršumi su zazviždali sasvim blizu. Bacio se očajnički na zemlju i kotrljao se s jednog grebena na drugi, sve dok nije stigao do počet-

ka šume. Tu je ustao i zamakao među drvećem.

Iza sebe, izmešano sa vikom i pucnjavom pušaka, začuo je bolno skičanje pasa i zaključio da je bar jedan pas naišao na biber. Posle nekoliko trenutaka čuo se ceo hor skičavih urlika i mada je bio dosta udaljen, razgovetno je čuo ljutito urlanje iz bikovskog grla Henka Risa.

— Šta je do vraga ovim psima?

Usne su mu se rastegle u vučji osmeh. Odahnuvši kao da je skinuo težak teret sa leđa, Holidej je nastavio nešto mirnije da trči. Obilazio je oborena debla, probijao se kroz gusto žbunje, zazirao od lokvi u kojima se mutna voda nije micala i trčao široko razmaknutih nogu kad god je zemljište dopuštalo.

Postepeno je buka potere zamrla iza njega. Ali, on se nije zaustavio. Neće se zaustaviti sve dok više ne bude imao snage da trči, sve dok između njega i njegovih gonilaca ne bude tolika razdaljina da ga više ne mogu stići.

Kao i kod svih dobrih novinara i ruke Dika Grida iz „Asgardske hronike“ bile su toliko zaprljane štamparskom bojom da ih nikada nije mogao sasvim očistiti. Zamazanih ruku zastao je na tek upola složenom slogu za veliku Vitenberger štamparsku mašinu i iznenađeno pogledao posetioca koji je tog trenutka ušao u štampariju.

— Još jedan izborni oglas na celoj strani, je li tako šerife?

— Tačno tako.

— Ali, već smo vam prošlog petka odštampani jedan.

Ipak, posao je posao. Čovek bi bio budala ako bi odvrćao kupca od nečega što je za trgovca probitačno.

— Kad želite da ga štampano, šerife?

— U sledećem broju.

— To će biti u subotu. Za to izdaje cena je malo veća, šerife.

— Koliko veća?

— Sad ću da izračunam.

Obrisavši zafarbane ruke o gužvu sirovog pamuka, novinar je pošao ka maloj zastakljenoj prostoriji malo većoj od sanduka. Hronika je imala samo dva radnika i u to vreme, Gridov slovoslagač akviziter oglasa i preplate, čistač i glasonoša, dečaćić po imenu Nils Darsi, bio je van kuće na skupljanju novosti.

Berdik je stajao i zviždučući kroz zube posmatrao kroz prljavo prozorsko okno šta se događa na ulici, dok je Grid tupom olovkom na komadu već upotrebljenog papira izračunavao cenu oglasa. Mada nije bio poznat kao čovek vedrog raspoloženja, činilo se da je toga dana asgardski šerif dobro raspoložen. Lice mu je bilo zalečeno od povreda koje je dve nedelje ranije zadobio u sudnici, i sem nosa koji će mu do kraja života ostati malo kriv na jednu stranu, na njegovom licu nisu se videli nikakvi drugi tragovi uspomene koju mu je Holidej ostavio. Hronika je o suđenju Holideju donela opširan članak u kome je odala veliko priznanje šerifu za brzo hvatanje ubice revolveraša, osuđenog za smrt mladog Šejna Flajna. Taj veliki članak nije nimalo naškodio Berdikovim izbornim šansama. Naprotiv, sve što je u njemu bilo napisano išlo je šerifu u prilog.

— Koliko sam mogao da izračunam, pedeset pet dolara i četrdeset

centi, šerife — objavio je najzad Grid.

— A-hah.

Novinar je širom razrogačio oči kada je šerif iz džepa na pantalonama izvukao debeo svežanj novčanica i počeo da broji. Grid je znao da je dan izbora blizu, ali, današnji oglas je povećavao šerifov izdatak za reklamiranje u Hronici, na skoro dve stotine dolara, a toliki novac je bio veliki za svačije mogućnosti.

— Zar nešto nije u redu, Gride? — zapitao je Berdik vraćajući smotuljak u džep.

— Kako? Oh, ne... sve je u redu, šerife. Samo sam razmišljao o tome kako su izborni troškovi svake godine sve veći i veći, koliko mi se čini. — Nasmešio se i pogledao Berdika. — Pretpostavljam da ste vi to i sami osetili.

— Pa, pogađa me to, mister Gride, dosta me pogađa — priznao je Berdik spremno. — Ali, ja imam svetu obavezu prema građanima ovog grada da ne dozvolim da pogrešan čovek dođe na mesto šerifa. Da ispunim tu obavezu, ako bude trebalo utrošiću svu svoju uštedevinu. — Klimnuo je glavom i pošao ka vratima. — Mogu li se pouzdati u vas da ćete mi pomoći da u tom poslu uspem? Ja mislim da mogu.

— Naravno da možete, šerife.

Još jednom klimnuvši glavom Berdik je izašao i na vratima se skoro sudario sa maleckim Nilsom Darsijem, koji je sav zahuktan pružio ruku da otvori vrata. Darsi se uklonio u stranu da mu napravi prolaz i odjednom zapitao.

— Jeste li čuli novost, šerife?

Berdik je zastao na tremu da bi

namestio šešir. — Kakvu novost, Darsi?

— Onda verovatno niste čuli. I ja sam tek maločas dobio na telegrafu. Onaj čovek je juče pobjegao iz zatvora u Dirfutu.

Berdik je toliko bio uljuljkan u misli da u prvom momentu nije ni shvatio šta Darsi hoće da kaže.

— Koji čovek? — upita belo gledajući.

— Holidej.

— Šta?! — poskočio je šerif i poledeo. — Šta pričaš gluposti?!

— Istina je šerife. Tobi Smit još ne zna pojedinosti. Doznao je samo da su Holidej i još jedan kažnjenik pokušali da pobjegnu. Onaj drugi kažnjenik je ubijen u bekstvu, ali, Holidej je uspeo da umakne. Taj je neki opasan čova, zar ne šerife.

Ven Berdik nije odgovorio. Kratko vreme pre toga šerif se osećao izvanredno dobro. Pred očima je video vedru budućnost sa malo tamnih oblacića negde na dalekom horizontu. Ali, Darsijeva vest bila je veliki taman oblak koji je mračio lice tog snažno građenog čoveka kada je zakoračio sa verande i laganim korakom pošao ka uglu, gde je u senci čekao njegov zamenik Šed Krejn.

Kada mu je Berdik preneo vest o bekstvu na licu zamenika Krejna ukazala se neverica. Ali, pošto je neko vreme razmišljao o onome što je čuo šerifov zamenik je zaključio da to ni za njih niti za Asgard nema nikakvog stvarnog značaja.

— Mislim da ne bi trebalo da se plašimo da će taj revolveraš pojuri ti ovamo da bi izravnao računa, šerife. Ne, stvarno mi ne izgleda da se treba bojati — izlagao je svoje mišljenje dok su išli ka glavnoj.

ulici. — Holideju nad glavom visi doživotna robija, a to je pakleno neprijatan osećaj. Gledaće on da pobegne od ovog kutka zemljine kugle što može dalje.

— Stvarno tako misliš?

Berdik je toliko retko hteo da sasluša Krejnovu mišljenje da zamenik nije mogao da prikrije iznenađenje zbog šerifovog ućtivog ponašanja.

— Da, stvarno tako mislim, šerife. — Sačekao je da sa šerifovog lica nestane namršten izraz, ali pošto se to nije desilo prešao je još nekoliko koraka i dodao. — Zar vi ne mislite?

Stigli su do ugla Ulice Teksas i Bufalo. Berdik je zamišljeno zastao, protrljao rukom svoju glatko obrijanu bradu i kao da je odsutan u mislima, zagledao se u podnevnu dilažansu koja je polazila za Džubel.

— Možda — rekao je najzad.

— Ne izgleda mi da ste baš sigurni, šerife?

Ako šerif Berdik nije bio siguran u ono što je govorio to je bilo zbog toga što dotada još nije bio sreo čoveka kao što je Holidej. Taj revolveraš je bio suviše čudan, suviše nepredvidiv da bi neko mogao da pravi računicu o tome šta će učiniti ili šta neće učiniti.

Na kraju je Berdik rekao. — Mislim da se slažem s tobom, Krejne. Svaki čovek u njegovoj koži razmišljao bi samo o tome kako da se što pre izgubi što dalje odavde. — Zastao je malo i nastavio. — Ali, da bismo bili mirni, hoću da ti i ostali budete na stalnoj oprezi sve dok o tom Holideju ne saznamo nešto više. Za svaki slučaj. Znaš, ovo što si ti maločas rekao važi za normalnog,

pametnog čoveka. Ali, ako je neko već bio budala da na oči sudiše napadne šerifa, kao što je Holidej učinio, onda možemo računati da je takav čovek možda spreman da rizikuje slobodu, pa možda čak i život, da bi izravnao neraščišćene račune.

— Ma, svakako, učiniću to što kažete, šerife, ali, ipak mislim da ovaj put niste pogodili. Hoću da kažem da Holidej čak i ne zna da smo ga nasankali. Ili možda zna?

— Zna!

— Zna? Otkud zna?

— Video sam to u njegovim očima.

Krejn je liznuo suve usne. — Možda ne bi škodilo da popijemo po jednu čašicu, šerife?

— Nije potrebno, mister — presekao ga je Berdik. — Razlog što ti nosiš tvoju značku, a ja moju, leži u tome što ja nanjušim opasnost još pre nego što se pojavi i što znam da je predupredim, a ne kao drugi da se vajkam i strah lećim pićem. A sad na posao. I nemoj da te uhvatim da lunjaš po salunima i pijančiš.

— Ni govora, šerife. — Obećao je Krejn i žurno se udaljio. Dok se udaljavao, Berdik je primetio da mu je vrat crven.

Pošto je izmuštrao svog zamenika, Berdik se osetio nešto bolje, ali, to olakšanje trajalo je samo do ulaza u „Grand” hotel gde je sreo advokata Džordana koji se vraćao u svoju kancelariju.

Šerif nije želeo da razgovara sa Džordanom, ali je zato Džordan pokazao želju da razgovara s njim. Taj mladi advokat, s onim smešnim slovima iza svog imena i verovanjem u čast i poštenje javnih službi, bio je pravi pas jazavičar. Posle mno-

gobrojnih došaptavanja i otvorenih priča o podmićivanju i korupciji ljudi zaduženih za održavanje javnog reda koje su stigle do gradonačelnika, opštinsko veće je odlučilo da Džordana odredi za predsednika istražne komisije koja će sprovesti istragu o finansijskim operacijama šerifa Berdika i njegovih pomoćnika. Koliko je Berdik znao, Džordan do tog trenutka nije saznao ništa više od onoga što je uglavnom i dotada bilo poznato, ali, to izgleda nije umanjilo njegovo oduševljenje da posao dovede do kraja.

Damas je hteo da ga pita o troškovima izborne kampanje.

Berdik je bio ućtiv, ali je pokušao da okoliši. Da je mogao da postupi onako kako je želeo, on bi dao nogu u leđa svakom obrazovanom čoveku i vratio ga u koledž gde i pripada, a posao šerifa ostavio bi onima koji su za taj posao najbolje pripremljeni. Da, izborna kampanja je sve skuplja, priznao je, i baš danas je zakupio još jednu stranu u „Asgardskoj hronici“, ali, nije smatrao da je obavezan da otkrije otkuda mu novac da to plati.

— Ja imam prijatelje, Džordane — rekao je ućtivo — prijatelje koji žele da na mesto šerifa dođe najbolji čovek i koji su spremni da plate velike pare da me na tom mestu zadrže. Ko su ti ljudi to je nešto što se tiče samo mene i njih.

— Vi, dakle, kažete šerife, da novac za vašu izbornu kampanju dolazi od vaših prijatelja i dobronamernih ljudi?

— Da, baš to kažem. A sada, ako nemate ništa drugo, Džordane, ja bih imao nekih poslova koje...

— Je li Hanibal Storm jedan od tih vaših prijatelja ili dobronamernih ljudi?

Berdik je žmirnuo očima. — Šta vas navodi da me to pitate, piskaralo?

— Ima li neki razlog zašto vas ne bih pitao, šerife?

Berdik se namrštio. Kod tih advokata najgore je bilo što čovek ne može jednostavno da ih odvede iza ugla i prebije boga u njima. Asgardski šerif nije voleo advokate, naročito nije voleo one koji uporno guraju nos u ono što ih se ne tiče, kao što je bio slučaj s ovim mladim čovekom s istoka. Ali, šerif je objektivno procenjivao opasnost koju predstavljaju ljudi kao što je Džordan, sa njihovim debelim knjigama, njihovim krupnim biranim rečima i njihovim temeljnim poznavanjem zakona. Zato je odmah odlučio da se prema takvim ljudima mora držati pokorno.

— Mislim da možete pitati šta vam je volja — rekao je Berdik potuljeno.

— Onda, znači, mogu da smatram da Hanibal Storm pomaže vašu kampanju?

— Možete smatrati šta god hoćete!

— Niste baš mnogo predusretljiv i raspoloženi za saradnju, šerife Berdik. Da budem iskren, ni u jednoj fazi moje istrage niste pokazali volju za saradnjom. Moram da kažem da ću biti primoran da o tome obavestim gradsko veće ako se stanje ne izmeni.

— Ja nisam nepredusretljiv, sin-ko. Jednostavno pucate u prazno to je sve. Rešili ste da mi nešto prikačite, a nemate šta da mi prikačite. — Naterao je sebe da se osmehne. — Ne sviđa mi se ovo hrvanje sa vama, Džordane. Voleo bih da

budemo prijatelji budući da u krajnjoj liniji radimo za isti cilj, ali, vaši postupci to mnogo otežavaju.

Džordanovim licem proletao je izraz kolebanja. Uzdahnuo je duboko, jednostavno pucate u prazno, to sam vam oduzeo dosta vremena.

— Ne ljutim se, Džordane — promrmljao je Berdik i nastavio svojim smerom, osećajući u duši da je dosta dobro vodio razgovor. Prošao je pored jedne plakate na kojoj je pisalo: GLASAJ ZA BERDIKA, zastao zamišljeno, a zatim nastavio da hoda. Razmišljao je da bi možda trebalo, ako dobije pravo za još godinu dana nosi šerijsku značku, da se koncentriše na proterivanje Džordana iz Asgarda. Ovaj grad nije bilo pogodno mesto za knjiške advokate, bar ne za vreme dok čovek kao što je on nosi na prsima metalnu zvezdu.

VI

Holidej je digao glavu, omirisao topao proletnji vazduh i tiho zviznuo. Reka je vijugala kroz ravnice kao tanka mrka zmija, pružajući se sa brda prema jugoistoku. Stojeći na padini obrasloj retkim drvećem, Dok je pratio njen tok sve do Velikog mosta.

Odeven u dronjavu plavu košulju i pantalone zategnute komadom kanapa, Holidej je lagano išao hramljući malo na obe noge. Zatvorske cipele pocepao je još prvog dana bekstva, i sada je hodao bosonog. Možda je mogao da pokuša da ukrade i cipele na onom ranču gde je sa konopca za sušenje uzeo odelo koje je imao na sebi i u maloj šupi za alat našao testeru kojom je pre-

strugao okove na nogama. Ali, setio se Strenglera. Crnac je ušao u kuću da bi se domogao hrane i to ga je koštalo života. Odlučio je da se zadovolji onim što je našao i da ne pokušava ništa više. Stopala su mu bila malo izgrebana, a noge su ga bolele od natčovečanskih napora učinjenih u toku poslednjih dva dana bežanja, ali, to su bile obične nevažne stvari u poređenju sa jednom jedinom prostom činjenicom, da je bio slobodan.

Slobodan!

Pokušao je da se naslađuje prizvukom te reči. Njeno puno značenje nije sasvim shvatio sve do prve zore u slobodi, kada se sa jednog visokog brežuljka osvrnuo za sobom i nije video nikakav znak potere. Sišao je posle toga do reke i posmatrao kako iz šume žbunja, divlja goveda dolaze da se napiju. Ribice su plivale ispod površine vode, praveći krugove koji su se neprimetno širili. Pasišta obrasla bujnom i sočnom travom pružala su se mnogo milja prema severu, čak do okomitih planinskih strana. Jutarnji povetarac nežno mu je milovao obraze, a nebo na istoku počelo je da se belasa. Činilo mu se da u zatvoru nije proveo samo nekoliko kratkih nedelja već čitav život.

Zastao je da bi otkinuo krunasti vrh jedne mirišljave biljke. Isprasio je vrhovima prstiju, primeo je licu i uzdahnuo njen prijatan miris. Isčupao je jedan struk trave, zadenuo ga između zuba i onda nastavio put držeći se šumarka. Put je bio dosta blizu i morao je da bude oprezan.

Deset minuta kasnije begunac je čučao zgrčen u senci kamenog pristupa ka mostu, i prstima kidao vlasti iščupane trave. Sa svog mesta

mogao je da vidi nekoliko milja puta i prema severu i prema jugu. Računao je da je od zatvora u Dirfutu udaljen bar pedeset milja.

Jedan čas kasnije, sa juga se pojavila dilažansa, i Holidej se skotrljao ispod mosta. Otuda je kroz pukotine između debelih dasaka posmatrao kako mu uz veliki tutanj kopita i točkova teška kola prolaze iznad glave. U stanju u kakvom je bio, prevoz mu je bio preko potreban, ali ipak ne toliko da zaustavi dilažansu.

Takav bi potez bio ludost i Dok je ostao da čeka bolju priliku.

Grickao je već ko zna koji struk sočne prolećne trave razmišljajući koliko bi uživao kad bi umesto vlasti trave u zubima držao svoju omiljenu tanku „havanu“, kad se na putu ukazao nov oblačić prašine. Holidej je napeto sedeo osmatrajući kako se tačkica u podnožju oblačića pretvara u nejasnu mrlju, a malo kasnije u konja i jahača.

Koliko se moglo videti, usamljeni konjanik je bio nešto nižeg rasta od prosečnog, debeljuškast i sa mekim rumenim podvaljkom, što je svedočilo o njegovom dobrom apetitu i prefinjenom ukusu za hranu i vino. Bio je odeven u odelo upadljivih boja što je, izgleda, bila obavezna uniforma svih putujućih trgovaca, a njegove putne torbe bile su naduvane od uzoraka robe koju je nudio.

Osoba sivoplavih očiju i kao čelik snažnih mišica koja je iskočila niotkuda i oborila trgovca iz sedla, ostavila je preplašenom čoveku njegovu torbu s uzorcima, ali ništa sem toga. Rukavi sakoa bili su nešto malo kratki za novog vlasnika, ali u nedostatku boljega, Holidej ga je ipak obukao. Pantalone su bile ši-

roke, tako da ih je sprema morao da prikupi kanapom, ali su mu cipele odlično pasovale. Smešan šešir sa malim obodom činio ga je pomalo neozbiljnim, ali, pošto se u blizini nije nalazio nijedan butik sa šeširima, morao je uzeti taj lonac da se koliko-toliko upristoji. Čovek bez šešira padao je u oči, a Dok nije hteo da bude uočljiv.

— Vi... ne možete me tek tako ostaviti ovde, mister — bogoradio je trgovački putnik dok je Holidej produžavao uzengije da bi ih priagodio svojoj visini. — Do najbližeg grada ima skoro dvadeset milja.

— Do grada dvadeset milja. — Holidej je ponovio trgovčeve reči uživajući u njihovoj muzici i bacio se na leđa naizgled dosta upotrebljivog ždrepcu. Klimnuo je glavom posle kraćeg razmišljanja. — To ćete izdržati. Ja sam prelazio i veća rastojanja.

— Ali mister... — zavapio je trgovac.

— Dosta! — presekao ga je Dok. — Uostalom, stvari i novac koje ste mi pozajmili, kažem pozajmili da ne biste mislili da je reč o nečem drugom, biće vam vraćeni... uz odštetu. Budite uvereni u to. U novčaniku svakako imate posetnicu s adresom? To mi je dovoljno. A ovo malo šetnje biće korisno za vaš izgled i srce.

— Ko mi to garantuje...

— Žao mi je što ne mogu da vam se predstavim jer, shvatićete, u ovakvim okolnostima to ne bi bilo mudro. Možda ćemo se opet sresti i tada ću pokušati da vam kompenziram bar deo neprijatnosti koje sam vam napravio. A dotle, hvala na svemu i zbogom!

Trgovački putnik je sklopio ruke i počeo da doziva, za njim, ali, konjanik se više nije osvrnuo. Pojahao je u pravcu juga. Bio je velikodušan, govorio je Holidej sam sebi. Ostavio je malom debeljku njegovu košulju, donji veš i četrdeset boca čudotvornog eliksira, dr Mil-tona Hardkestla. Čak i ako nigde u blizini ne bi bilo nikakvog naselja, trgovac bi mogao neograničeno dugo da preživi, ako je njegov čudotvorni eliksir bio zaista tako čudotvoran kao što je to pisalo na naplancima.

Što se više bližio podnožju brdovitog predela, Holidejevo lice je postajalo sve ozbiljnije. Išlo je lako, čak previše lako. Imao je pod sobom dobro kljuse i mogao se zaputiti kuda god zamisli. Ceo Daleki zapad bio je njegov, dovoljno prostran da se utopi u njemu.

Ali, Holidej nije želeo da se utopi, da nestane. Morao je da učini još mnogo šta i da raščisti neke račune. Razmišljanje u samici sve više ga je navodilo na pomisao da u smrti Šejna Flajna ima nečeg zagonetnog i da tu zagonetku ne sme da ostavi nerazjašnjenju. U toj misteriji postojala je mala šansa da sa svog imena eventualno skine ljagu ubice. A do toga mu je bilo stalo. A onda je dolazio na red Ven Berdik. Hulja! Tu ima nekog njegovog masla. A da bi to sve rešio, morao se vratiti na mesto gde je počela ova mučna epopeja.

Sve vreme razmišljanja jahao je prema jugu i za sobom namerno ostavljao jasan trag za slučaj da debeli trgovački putnik uspe da se brzo vrati u civilizaciju i digne zabunu. Begunac je nastavio ka jugu

sve dok nije stigao do kamenitog terena na kome se trag kopita nije video.

Onda je naglo skrenuo ulevo. Jahao je tim pravcem nekoliko milja pre nego što je pod ostrim uglom opet skrenuo na levo.

Zatim je petama podbo svog konja. Poterao ga je ka severu. A na severu se nalazio Asgard.

— Laku noć, Rede — rekla je Kejsi. Izgledala je savršeno ženstveno u svetlozelenoj bluzi i dobro skrojenoj tamnijoj suknji koja joj je isticala struk i bedra. Kosa joj je bila zategnuta i vezana mašnom na potiljku, odakle je slobodno padala niz vrat i leđa. Obukla se tako naročito zbog njega, jer je znala da će to poslepodne doći da je poseti na njenom ranču „BAR 40”. Bila je razočarana što ne može da ostane na večeri, ali, nije dopustila da joj se to primeti na licu. Sutra ujutro trebalo je da nastupi pred putujućim izvršnim činovnikom, pa je morao da pripremi spise. Ona je to shvatila.

— Jesi li sigurna da je sve u redu, medena? — Zapitao je Džordan uzjahujući konja. Obuhvatio je ranč kratkim pogledom i sumnjičavo odmahnuo glavom. — Ne bi trebalo da ovde boraviš sama, Kejsi, naročito sada kad imamo neprijatnosti sa „Trianglom”. Znaš, svašta se priča. Postoje čak sumnje...

— Ne bojim se, Rede — rekla je devojka gordo. — Mogu sama da se brinem o sebi.

— Čak i ako pretpostavljam da je tako u normalnim...

— Zakasnićeš za sastanak sa klijentom, Rede.

On se dobroćudno osmehnuo. — Da, zakasniću ako se budem zadržavao. Pa, dobro, videću te sutra uveče. A dotle budi oprezna. I molim te razmisli o onome što sam ti rekao o preseljenju u grad. Brinem za tebe.

Rekla je da će razmisliti. Ali, znala je da neće. Shvatila je zašto Red želi da se ona preseli u grad, ali, on nije mogao da razume kako se ona oseća: Ranč „Bar 40” bio je njen dom. Izgradili su ga njen otac, Šejn i ona, u stvari Šejn i ona, jer je otac davno umro. Napustiti taj dom u njenim očima bilo bi izdajstvo prema bratu i ocu.

Pošto je Džordanov konj zaronio u otvoru planinskog prolaza, stotinu metara daleko od kuće, devojka je još izvesno vreme stajala skrštenih ruku posmatrajući kako se na brda Hangri Hills soušta večernji suton. Oduvek je najviše volela to doba dana, kada zemlja ispušta miris suvog vresa, a sa visokih brdskih padina večernji novetarac donosi prijatnu svežinu. Sada je taj večernji suton rastuživao, jer je podsećao koliko mnogo joj nedostaje njen brat i koliko je usamljena uprkos Redovom stalnom prisustvu i svima ostalima koji su se posle tragedije pokazali vrlo dobri i predusretljivi prema njoj.

Iz misli je trglo skičanje svinja iza korala za konje. Nije imala vremena da ih nahrani pre Redovog dolaska, pa su stavljale do znanja da su gladne. Da li da se presvuče i obuče farmerke i radnu košulju? To joj je za večeras činilo suviše napora. Mogla ih je nahraniti a da se ne

zaprija, ako im umesto uobičajene kaše smešane od splačine i jarme da samo kukuruz.

Dok je išla ka staji povetarac se poigravao krajevima njene suknje i uvijao krajeve mašne i bičeve kose oko njenog vrata. Pred njom su se u sutonu dizala brda obrasla crnom jelom, tujom i borom. Od oblaka se odbijalo rumenilo već zašlog sunca, pretvarajući preriju prema „Trianglu” u niz sivkastih belih bisera.

Dok se nahranivši stoku, lazanim koracima vraćala ka kući, iznad njene glave je, lupajući tromo teškim krilima, preletela velika kljunasta sova. Namštila se na tog noćnog letača-lovca, jer se u njoj probudila skoro instinktivna mržnja koju je svaki rančer gajiio prema tom bezobraznom kradljivcu pilića. Ali, noćna ptica je odletela, nezainteresovana te večeri za piliće. Namerila se verovatno na neku drugu lovinu, kao na primer debeliuškastog malog zečića ili možda podgojenog halapljivog hrčka.

Perući zaprljano posuđe za kafu, Kejsi je uhvatila sebe da je više puta zastala u svom poslu osluškujući gluvu tišinu. Od te tišine, neprekidane ni najmanjim šumom, počelo je da je podilazi neko neprijatno osećanje slično strahu, ili možda bolje reći osećanje koje prethodi strahu. Nastavila je da radi, jer je morala nečim da se zabavi. Inače, činilo joj se da bi je tišina izazvala da vrišne.

Nije joj bilo teško da pred Redom pravi hrabro lice, ali, kada bi ostala

sama uništavajuća usamljenost do-
vodila je do suza. Govorila je sebi,
da bi se ohrabrila, da će se vremenom
naviknuti na to novo stanje. Samo je
izgledalo da će to privikavanje potrajati
duže nego što je očekivala.

Imala je dosta stvari da uradi, da
iskrpi odelo i u knjige upiše prihode
i rashode do današnjeg dana. Obično je
ona krpila odelo, a Šejn srediavao knjige,
ali, sada je sve palo na nju. Posle izvesnog
razmišljanja odlučila je da najpre popravi
svoju iscpanu košulju boje oraha. Prešavši
u spavaću sobu uzela je košulju i korpicu
za rad, i ponela ih u dnevnu sobu.

Na vratima dnevne sobe stajao je
neki čovek, a ok njega u okviru vrata
crnila se noć.

— Vi — uspela je s mukom da izgovori. — Šta... šta radite ovde?

Holidej je prišao bliže svetlosti, i ona je
zapazila koliko je mršav i pocrneo od sunca
i vetra.

— Ne plašite se — rekao je mirno
skidajući istovremeno u znak poštovanja
mali crni šešir koji mu je dotle stajao
malo nakrivljen na stranu. — Ja ne činim
zlo devojkama.

— Samo mladićima — rekla je pre nego
što je mogla da se kontroliše.

Njegove sivoplave oči su se zamaglile. —
Žao mi je za vašeg brata. Zaista mi je
žao.

Osetila je da u tom priznanju ima
nečeg bolno oporog, ali, nije htela da mu
ponudi olakšavajući balzam oproštaja.

— Rekli ste na suđenju da ste za-
dajući Šejnu udarac želeli da ga ubijete.
Ili ste možda zaboravili na to?

Okrenuo je smešni šešir koji je držao u ruci.
Nije bio zbunjen, ali je znao da će vrlo
teško objasniti svoje držanje na suđenju.
A još manje motive kojih ni sam nije bio
svestan u potpunosti. — Rekao sam —
počeo je, a onda bespomoćno slegnuo
ramenima. Rekao sam, ali nisam tako
mislio. — Zastao je a onda dodao. — I
ako hoćete da budem iskren, sad više i
ne verujem da sam ga ja ubio.

Prkosno isturene brade i plavih očiju
uperenih u njegovo lice, Kejsi Flajn je s
izvesnim iznenađenjem shvatila da ga se u
stvari ne plaši. Bila je sama u noći sa
čovekom koji je osuđen za ubistvo njenog
brata i posle toga pobegao iz, po strahotama
čuvenog, zatvora u Dirfutu, pa ipak, ona ga
se nije bojala. Pitala se koliko to nieno
osećanje sigurnosti potiče od stalnog
insistiranja Reda Džordana da uprkos
njegovom priznanju gaji ozbiljne sumnje da
je taj čovek sivoplavih očiju zaista kriv
za ono što mu se prinisuje. Ni je to možda
bila prosto posledica činjenice da je uvek
smatrala da se one tragične noći u salunu
„Paradizo“ moglo desiti i obrnuto, to jest
da njen brat bude optužen za ubistvo ovog
čoveka.

Posle dugog ćutanja Kejsi je pročištila
grlo. — Hoćete li da sednete?

— Došao sam ovamo da bih vam postavio
nekoliko pitanja.

— To možete učiniti i sedeći, zar ne?

— Mislim da mogu.

— I pijuci kafu?

Pogledao je sa senkom sumnje i neverice u
očima. — Da li sam vas dobro razumeo da
mi nudite kafu?

— Izgledate kao da vam kafa ne bi škodila.

— Naravno da ne bi.

— Onda sedite da vam je pripre-
mim.

Posmatrala ga je kako se s izves-
nim ustezanjem spušta u staru sto-
licu zastrtu tkaninom u kojoj je
Šejn voleo da sedi, a onda se uda-
ljila prema kuhinji. Kada se vra-
tila sa lončetom iz koga se širio
prijatan miris kafe, on je još uvek
sedeo na istom mestu.

— Spremate dobru kafu — rekao
je Holidej trenutak kasnije. Pogle-
dao je i skoro se nasmešio. — Vi
verovatno nemate pri ruci nijednu
„havanu”? Sećam se da smo vaš
brat i ja pušili istu vrstu cigara.

Kejsi je otišla do jednog malog
odeljenja odvojenog od dnevne sobe
drvenom pregradom, otvorila pisa-
ći sto i vratila se s upola potrošenim
paketom cigara i šibicom. Retko ka-
da je imala prilike da vidi toliko
zadovoljstvo na nečijem licu kao što
je videla kada je Dok zapalio cigaru
i povukao prvi pun dim.

— Ovo mi je jako trebalo, mis
Kejsi — rekao je ispuštajući dim. —
Zaista mi je trebalo više nego što
možete zamisliti.

Kejsi se spustila u staru stolicu
preko puta njega. Prstiju ispreple-
tenih na nedlancima pratila je oz-
bilnim pogledom svaki njegov po-
kret.

— Šta želite od mene, mister Ho-
lideje.

Sa cigarom stisnutom balim zu-
bima, Holidej se zavalio u stolicu. —
Odgovore, mis Kejsi.

— Odgovore? Šta mislite?

— Odgovore na pitanja, mis Kei-
si. Imam čitavu bujicu pitanja koju

jedva zadržavam na usnama i pravu
pustinjsku žeđ za odgovorima. Go-
vorim, naravno o Šejnovoj smrti.

— Zašto? Sve je poznato i s tim
je završeno, zar ne?

— Ne, što se mene tiče nije. Od
početka do kraja u toj aferi se nešto
nije uklapalo. Imam osećaj da sam
nasukan na tanak led, ali, ne mogu
da dokučim u čemu sam nasukan i
kako.

— Ne shvatam vas.

— Vidite, na sudu su za mene iz-
nosili da sam ubio dosta ljudi, i po-
što želim da budem iskren, moram
da priznam da je to tačno, ali, sve je
to bilo pošteno, oči u oči, sa podjed-
nakim šansama. Dosada nikada ni-
sam bio upisan u evidenciju policije
i vređa me činjenica da sam obele-
žen kao zločinac. Ukratko, hteo bih
da operem ljavu sa svog imena.

— Je li to jedini razlog što ste se
vratili u oblast Sansmouk?

— A koji bi drugi razlog mogao
da bude?

— Osveta šerifu.

— To može da čeka.

— Ali, učinićete nešto da naško-
дите šerifu Berdiku, zar ne?

— Rado bih ga ubio — priznajem.

— Ali, čast moga imena je mnogo
važnija. Živeo sam kao slobodan
čovjek i želim da opet tako živim.
Istina, živeo sam u opasnosti, ali, to
je nešto drugo. To je bio moj način
života, moj stil. Ali, sada sam uva-
ljen u nešto što je daleko od mene,
i što ne mogu da podnesem. Vi ste
jedina osoba koja mi može pomoći,
mis Kejsi. Hoćete li mi pomoći?

— Možda... — rekla je neodluč-
no, dovedena u stanje krajnje neiz-
vesnosti. Zatim ga je ponovo pogle-

dala i nešto u njegovim sivoplavim očima je dimnulo. — Dobro, gospodine Holideje — rekla je na kraju odlučnim glasom. — Šta biste želeli da znate?

Holidej je želeo da zna mnogo šta, ali su ga najviše interesovali događaji koji su one tragične noći pretходили sudaru između njega i Šejna. Po načinu kako je govorio, Kejsi je osetila da će Berdik izdejsstvovati da ga obese i da se zbog toga nije mnogo interesovao za pojedinosti u vezi sa sukobom između njega i Flaina. Sada je, međutim bilo drukčije. Hteo je da zna sve okolnosti koje su dovele do toga da ga Šein napadne, rezultat čega je bio tragičan ishod.

Kejsi je prihvatila njegovu šemu. Sastanak stočara završio se te večeri oko osam časova, Šejn se vratio u „Grand” hotel da se okupa dok se ona, čekajući da je brat odvede na večeru izabrala da poseti prijateljicu koja je stanovala odmah iza hotela. Na putu do kuće te prijateljice neko je zgrabio s leđa i oborio je na zemlju. U padu, a možda i od straha, devojka se ošamutila. Ne seća se da su je Šein i još nekoliko drugih ljudi odneli u hotel, ali je kasnije, kad je došla sebi otkrila da je Šein odmah posle toga izašao u potragu za napadačem. Očigledno da mu je neko rekao da je taj napadač bio Holidej. Identitet osobe koja je napala kao i osobe koja je njenog pobesnelog brata poslala na Holidejev trag, ostao je nepoznat, unrkos naporima Reda Džordana, činjenim za vreme suđenja, da se njegovo ime otkrije. Ne, odgovorila je bez ustezanja na Holidejevo pitanje, ne veruje da je te noći on napao.

Pošto je, obavijen dimom mirišljave „havana” cigare utvrdio te za njega važne pojedinosti, Holidej je nastavio sa postavljanjem pitanja. Rečeno mu je da Kejsin brat nije bio čovek sklon nasilju i da je, svakako, stvarno verovao, da je Holidej napao. Iz toga je proizlazilo logičan zaključak da je čovek koji je optužio Holideja za napad morao biti osoba u čiju reč se normalno nije sumnjalo.

Kejsi mu je rekla još nešto što nije znao. Nekoliko ljudi prisutnih u „Paradizo” salunu na dan Šejnove smrti, unrkos iskazu šerifovog zamenika Drua datog pod zaštitom na suđenju, tvrdili su da Šejn nije bio mrtav kada su ga šerifovi pomoćnici izneli iz saluna. Dru je pak izjavio da je Šejn bio mrtav kada mu je, posle udarca koji mu je Holidej zadao i od koga je udarivši glavom pao na pod, prišao da proveriti šta je s njim.

Čuvši to, Holidej je žmirnuo očima? — Šta? Živ? — promrmrljao je. — Nisam imao prilike da ga izbliza pogledam. Ali, bio je mrtav kad ste ga vi videli u kapeli?

— Da.

Holidej je nekoliko puta zamišljeno protrljao rukom bradu, a zatim je oštro pogledao devojku u oči.

— Mis Kejsi, znate li nekoga ko bi imao koristi od Šejnove smrti.

Kejsi se namrštila dok se upinjala da nađe odgovor na Holidejevo pitanje. Najzad se grč na njenom licu opustilo i ona je rekla. — Šejn nije imao neprijatelja s izuzetkom Stormovih.

— Stormovi? Jesu li to vlasnici „Triangla”?

Ona je klimnula glavom, ali se malo dvoumila kada je zatražio da mu ispriča nešto više o Šejnu i „Trianglu“. Ustezala se da svoje sumnje o vlasniku ranča „Triangl“ uobličiti u određene reči, ali, kada je Holidej nastavio da insistira, ona nije mogla da mu ne iznese činjenice.

— Rekli ste mi onog dana kada sam vas upoznao da ste imali neprijatnosti sa „Trianglom“?

— Tako je.

— Kako? Šta vam se desilo?

— Pa, ne znam kako da vam kažem. U stvari, nije se desilo ništa naročito, ali kada se setim tog susreta ne osećam se prijatno.

— Poznajete ih? Sreli ste se s njima?

— Da, pre nekoliko meseci Hanibal Storm i trojica njegovih kao od brega odvaljenih sinova posetili su nas jednog dana. Poseta je bila formalna, bez vidljivog razloga, ali u razgovoru se ispostavilo da su došli s određenim ciljem.

— Kojim? — zapitao je Holidej tišim glasom kao što lovac prilazeći lovinu hoda sve tiše.

— Hteli su da kupe naš ranč. U stvari, da budem sasvim konkretna, učinili su nam otvorenu ponudu.

— Hm — uzdahnulo je Holidej zadovoljno. — Vi ste, naravno, odbili ponudu?

— Da. Šejn je rekao da ranč nije za prodaju. Bio je ljut ali ućtiv. Stormovi su otišli bez reči, ali s pretećim izrazom lica. Posle toga sam uvek strepela šta će se desiti.

— Zašto im je stalo do „Bara 40“?

— Ne znam tačno, ali pretpostavljam da je to zbog letnjih pašnjaka, koje je Hanibal Storm kupio prošle godine.

— Gde su ti pašnjaci?

— Na severnim padinama Hangri Hlisa. U vreme letnjih vrućina, na tim pašnjacima ima bujne sočne trave. Mnogobrojni potoci koji teku sa vrhova brda zalivaju polja.

— Put do tih pašnjaka vodi verovatno preko vašeg ranča.

— Tako je. Ovde je jedini prolaz na širini od pedeset milja.

— Jasno mi je. Storm je platio velike pare za te pašnjake i oni će mu se isplatiti samo ako bude mogao da stoku tera preko ranča „Bar 40“. Jeste li pokušali da s njima nađete neko rešenje?

— Jesmo. Šejn je učinio neke predloge o kojima se oni nisu izjasnili. Predložio je da u toku letnje sezone dva puta nedeljno teraju stoku sa pašnjaka na vodopoj, ali, oni su hteli potpuno slobodan prolaz. A to nije moguće zbog mešanja naše stoke.

Holidej je ćutke klimnuo glavom i odbio nekoliko gustih dimova. Jesu li vršili pritisak posle Šejnove smrti?

— Da. Hanibal Storm je dolazio još jednom. Bez malo da mi je pretio. Posle toga mnogo moje stoke je jednostavno nestalo. Obavestila sam šerifa, ali on je samo odmahnuo glavom i nije hteo ni da čuje za gonjenje takozvanih kradljivaca. Nekoliko puta sam morala da popravam ogradu, a jednom mi je desetak grla uginulo od zatrovane vode. To su velike štete koje ne mogu da podnesem.

U činjenicama koje je čuo, Holidej je našao dosta hrane za razmišljanje, ali ga je naročito zainteresovala vest da Red Džordan u ime

gradskog veća vodi istragu o finansijskom položaju šerifa Vena Berdika sa posebnim interesovanjem za njegove, kako je izgledalo neograničene, mogućnosti za vođenje izborne kampanje. Džordan je izgleda smatrao da u tome ima nečeg trulog.

Holidej je ostao oko dva časa za koje vreme mu je devojka ispričala o Asgardu i glavnim učesnicima drame, koje je rezultat bio osuda na doživotnu robiju, onoliko koliko je sama znala. Kada se naizad digao da pođe, ona nije znala da kaže šta taj čovek namerava da preduzme. Bio je to neobičan čovek, razmišljala je dok ga je posmatrala kako na ulaznim vratima primališe poslednju „havanu” koju mu je dala, divan, nepokoran, pomalo zastrašujući, u svakom slučaju sasvim drukčiji od ljudi koje je imala prilike da sretnu. Odnokuda, ni sama nije znala kako i zašto, uhvatila je sebe da ga želi. Izgledalo je kao da nije u stanju da kontroliše svoju sopstvenu sudbinu i da ga nose i na njegov život utiču neke spoljašnje sile koje u stvari nije shvatao. Govorili su da je ubica i ona je to verovala. No čak i takvog nije ga se bojala. Istini za volju, ona se u njegovom društvu osećala začuđujuće mirno i bezbedno.

Ispratila ga je do verande pred vratima. Iznad Hangri Halsu visio je srebrnasti okrugli mesec i rasipao po preriji svoj srebrnastobeći sjaj. Prerija je bujala, koristila je blago proleće da bi odrasla pre dolaska žestokih letnjih vrućina. Dok je stajao i posmatrao preriju zasutu srebrnastom mesečinom, ona je skoro

uživala u njegovom prefinjenom profilu. Izgledao je tako mlad da je morala da se zapita šta ga je preobrazilo u tvrdokornog usamljenika. Znala je da to što za njega oseća nije uobičajeno, ali, osećanje koje je gajila bilo je skoro materinski zaštitničko čak toliko duboko zaštitničko da je u jednom momentu rekla.

— Zašto jednostavno ne odete iz Pokrajine Sansmouk, mister Holideje?

On je pogledao ozbiljno. — Zašto mi to kažete?

— Ne znam ni sama. Možda zbog toga što predosećam da vam se može desiti nešto rđavo ako ostanete.

Holidej se osmehnuo, a u tom osmehu se naslućivalo nešto kao opasno keženje vučijih čeljusti. — Zar niste čuli, mis Kejsi? Ja sam đavo iz nakla... tako su rekli na suđenju. Rekli su da sam zver i zver zna kako da se čuva.

— To je hrabro rečeno — rekla je devojka. — Ne želite valjda da umrete?

Sa Holidejevog lica nestalo je osmeha. — Šta to treba da znači, mis Kejsi? Nećete valida da mi kažete da vam nije svejedno šta će biti sa mnom?

— Da. Nije mi svejedno. Vidite, mister Holideje, moj brat nije stariji od vas, a sada je mrtav. To je činjenica. Šejn je mrtav, jer se desilo nešto što stvarno ne razumem. Čak i ako ste odgovorni za njegovu smrt, ja ne mogu da vas mrzim. I to je činjenica. Šejn vas je potražio u salunu i zapodeo svađu. Vi ste odgovorili na napad, uzvratili udarac i on je mrtav. I to je činjenica. Ali, moglo je biti i obrnuto.

Holidej je čutao. Nije hteo da kaže devojci da je takva mogućnost jedva postojala. On je bio stari salunski vuk koga nije mogao iznenaditi neki golobradi teksaški rančer.

— Bez obzira šta ste onoga dana rekli na sudu, ja ne verujem da ste makar jednog trenutka nameravali da ubijete mog brata. Eh, vidite, zbog nekih neobjašnjenih događaja te noći, jedan mlad čovek je mrtav, i ja ne želim da ti isti neobjašnjeni događaji koštaju života nekog drugog... bio on kriv ili ne.

Glas je izdao. Lagano je odmahнула glavom kao da i na taj način izražava svoj protest zbog nečega što ne može sprečiti. Posle kratkog čutanja je zapitala. — Zašto sve ovo činite.

— Nikada nisam mislio da ću upoznati nekoga takvog, to je sve...

— Nekoga... kakvog?

— Još jednu ženu kao što je...

— počeo je glasom kao iz velike daljine, a onda je odjednom zastao u pola rečenice.

— Kao što je? — Nastavila je da se interesuje Kejsi. — Imate li sestru, mister Holideje? Ili možda, devojkicu?

— Nemam nikoga — presekao je Dok i nabukao na glavu svoj smešni mali šešir. Zatim se krupnim koracima uputio ka svom konju.

Posmatrača ga je kako odvezuje konja i kako uzjahuje mirno, skoro lenjo i sa gracioznom lakoćom. Sedleći u sedlu žario je pogledom, siropavih očiju.

— Nemojte se zamarati brigom o meni — mis Kejsi — rekao je odmereno, ali se ton nije uklapao sa žarom njegovog pogleda. — Holidej ume da vodi brigu o sebi. A

kad čovek vodi brigu o sebi sada, sutra i uvek, onda smakne onog drugog pre nego što on smakne njega. — Na licu mu se ogledao izraz gorčine kao da mu se ne sviđa napor koji čini da bi se izvukao iz ovog ciklopa. Dodirnuo je prstima obod šešira i potegao vođice. Konj je poslušao komandu, okrenuo se i na dodir pete pošao u pravcu ulaza u prolaz Grizli Pas.

Kejsi Flajn je digla ruku u znak pozdrava, ali konjanik se nije osvrnuo. Ostala je na verandi dugo vremena pošto je Holidej nestao u prolazu, zbunjena zagonetkom koju je predstavljao taj čovek. Uprkos suprotnog saveta brinula je šta će biti s njim.

Izenada je osetila da je večernji vetar postao vrlo hladan i da joj je odeća laka. Uz dubok uzdah ušla je u kuću i zatvorila vrata za sobom. Setila se da zaključa vrata kao što je obećala Redu.

Brda Hangri Hil utonula su u tišinu noći.

VII

Holidej je stajao u hladu razgranatog pamukovog drveta i posmatrao udaljenu obojenu mrlju u pre-riji koja je predstavljala Asgard. Bilo je kasno popodne sledećeg dana posle njegove posete ranču „Bar 40" i svuda oko njega visoko su se dizale ka nebu grubo izbrzdane, suncem okupane litice Hangri Hil sa. U vazduhu se osećao sladunjav miris trave, a iznad glave vetar je setno žubonio bokorima zelenog lišća.

Na levoj strani u jednoj travnatoj uvali pasao je njegov konj. U toku dugog povratka iz Džubala gonio ga je žestokim tempom, ali po-

sle kratkog odmora ždrebac se potpuno oporavio i bio je spreman za nov napor. Bio je to dobar konj, jak i izdržljiv, naravno ne Migove klase, ipak, konj koji je mogao odneti čoveka gde želi i vratiti ga nazad.

Devojka Kejsi mu je kazala da je Mig još uvek u zatvorskoj štali. Pretpostavljao je da je njegov „kolt“ sređivač negde u šerifovoj kancelariji. Moraće da ih na neki način ponovo uzme pre nego što sa čizama otrese prašinu pokrajine Sansmouk.

Ispred šumice pamukovog drveta pružalo se nekih dvadesetak metara ravnog prostora, a onda se teren stepenasio spuštao čineći tako podnožje brežuljka Hangri Hills. Zemljište je tamo niže bilo neravno, ispresecano jarugama i vododerinama i gusto obraslo žbunjem meškita, kupine, gloga i raznog drugog divljeg rastinja. Iza njega crneo se otvor duboke pećine. Sa bisagama punim raznih namirnica i kafe, bio je odlično snabdeven i mogao se u pećini skrivati nedeljam.

Naravno, to mu nije bila namera. Hrana je trebalo da mu traje dok stigne u Kanzas, pošto prethodno u Asgardu obavi ono što je nameravao. T to što je nameravao da obavi nije bilo baš jednostavno.

Prišao je iz senke drveta do ivice platoa, oslonio se čvršće na zemlju široko rastavljenim petama i osetio potrebu za cigarom. Izvadio je i omirisao jednu tanku „havanu“ opasanu preko polovine šarenom pozlaćenom etiketom. Imao je u rezervi još nekoliko kutija koje je kupio u Džubalu. Sada više nije bio ni nalik na onog čoveka u na-

silu pozajmljenom odelu koji je prethodne noći jahao na ranj „Bar 40“. Umesto kratkog sakoa i širokih pantalona na sebi je imao čistu belu košulju s uredno vezanom manšnom, elegantni tamnosivi sako, svetle pantalone i šešir trgovačkog putnika. Ukratko, ličio je na Holideja kakvog su ljudi znali na obalama Misissipija.

Oko pasa na širokom crnom opasaču visio mu je revolver kalibra 44 koji je i ranije upotrebljavao.

Vlasnik trgovine u Džubalu dva puta je široko otvorenih očiju pogledao visokog velikog čoveka odevenog u tesan sako i šljampave pantalone koji je ušao u njegovu radnju. Zbunio se malo kada je nepoznati počeo da razgleda i odabira samo najfinije stvari s očiglednim smislom za kvalitet i eleganciju. Pokušao je da diskretno skrene kupcu pažnju na visoku cenu, ali bez uspeha.

— Ako dozvoljavate mister... mister... taj par poluvisokih cipe la donet je pravo iz Nju Orleansa. A ovaj sako takođe... znate... to vam izgleda neobično, jer je put dalek... transport dosta košta... — počeo je da muca trgovac.

— Pa? — pogledao ga je Dok iskosa.

— Hoću da kažem... ovaj... ne mislim da vas potcenjujem, ali... to je dosta skupa roba... Pristaje vam, naravno... ali... pedeset dolara... Znače, to je dosta novaca...

— Mislite da ne mogu da platim? — brećnuo se Holidej.

— Ne, ne, nisam to mislio, džentlmen kao vi uvek može da... plati — dodao je kiselog izraza lica — ali mislim da to odelo nije baš...

nije najpogodnije za sve krajeve. Vi očigledno dosta putujete i...

— Da, putujem — presekao ga je Holidej — ali putujem uvek u finom odelu. — Pošto je izdvojio sve što mu je bilo potrebno dozvaio je trgovca. — Gde mogu da se presvučem?

— Tu u kabini — pokazao je trgovac zbunjeno ratosiljajući se trenutka kada mu je Holidej ušao u radnju.

Pola časa kasnije, međutim, zadovoljno je trljao ruke i gledao za Holidejem koji je izlazio iz trgovine kao sasvim drugi čovek. Neprikladno odelo ostalo je trgovcu kao pride na ionako visoku cenu za odelo koje bi vrlo teško prodao u gradu gde se malo polaže na modu. Posao je tako završen na obostrano zadovoljstvo.

Stojeći bez pokreta na ivici platforma, Holidej je počeo da razmišlja o tome šta bi trebalo da bude njegov sledeći potez. Tokom celog dana razmišljao je s vremena na vreme o svemu što je doznao od Kejsi Flajn i upoređivao to s onim što je on lično iskusio u Asgardu. Sada je već bilo vreme da sve skupi na jedno mesto i napravi zaključke kao što rudar odbacuje iskopanu jabovinu, i izvlači samo zlatno zrnevlje.

No, uprkos onome što je znao ili mislio da zna, najveće i najvažnije pitanje i dalje je ostalo bez odgovora. A to pitanje je glasilo: Da li je izigran.

Od samog početka verovao je da ga je Berdik na neki način izigrao. One večeri odjahao je u Asgard. Berdik je odmah čuo za njegovo prisustvo, ali mu se nije približio niti je pokazao interesovanje za

njegovu ličnost. Zašto? Jedini odgovor mogao bi da bude da je taj čovek imao u potaji neki bolji način da ga sredi, nego što je otvoren sukob oči u oči...

Izvadio je cigaru iz usta i počeo da nagađa. Berdik je taj bolji način imao u Šejnu Flajnu. Nije znao zašto, ali moralo je da bude tako. Jedan od Berdikovih ljudi je napao i zlostavljao Kejsi, a posle toga je Berdik rekao Šejnu da je to nasilje izvršio on, Holidej, i logično, Flajn ga je posle toga potražio da bi ga kaznio za njegov nasilnički napad. U sukobu, onesvestio je Flajna udarcem pesnice, Dru je glasno objavio da je Flajn mrtav, a Miler ga je nagovorio da pobjegne na zadnji izlaz, praveći se da mu na taj način pruža mogućnost da pobjegne. No, umesto slobodnog prolaza na izlazu iz saluna čekao ga je Berdik sa zapeutom skraćenom dvocevkom.

Dotle su činjenice bile jasne. Ali, što se onda desilo? Da li je Flajn već tada bio mrtav ili je umro kasnije? Ukopnik je na sudu izjavio da je Flajn bio mrtav kada je donet u pogrebnu kapelu, ali, Kejsi je čula da se priča da je, kada su ga šerifovi zamenici poneli iz „Paradiza“, Šejn bio onesvešćen, ali živ.

Da li je Flajn od posledica pada umro na putu za kapelu, ili je bio ubijen? To je bilo pitanje koje treba rešiti. Tu je ležao ključ eventualne podvale.

Smrknuto namrštenih crnih obrva Holidej je počeo da razmatra moguća rešenja odnosno korake koje bi mogao da preduzme. Ako je Flajn bio ubijen na putu za kapelu, onda su u to ubistvo bili umešani šerif i njegovi pomoćnici. Ali,

da li sme da ih javno dovede u vezu sa tim zločinom? Rizik bi očigledno bio suviše veliki. Da bi Berdik bio proknjižen kao zločinac, bili su potrebni dokazi, a mogućnost da pribavi dokaze na taj način što bi pokušao da javno optuži šerifa ili nekog od njegovih pomoćnika bila je suviše mala.

Ali, ako ne može ništa sa Berdikom, Milerom, Druom ili Krejnom, ko bi mu mogao pomoći? Ko je još mogao da vidi, ili još bolje ko je video Šejna Flajna, između trenutka kada su mladog rančera poneli iz „Paradiza” pa do trenutka kada ga je Kejsi videla mrtvog u pogrebnoj kapeli?

Znao je samo jednu takvu ličnost — debelog Džejka Kronera, pogrebnika.

Iz gomile zbrkanih misli rodila se odluka. Osećajući da mu je sada, kad je došao do toga što mora učiniti, pao težak teret sa pleća, pošao je u pećinu da pripremi nešto za jelo.

Dok je iz bisaga vadio so, hleb i meso, na zemlju je ispala mala mirišljava maramica sa monogramom. Ruke su mu zastale u vazduhu. Zatim je hranu odložio na stranu i pažljivo digao sa zemlje četvrtasti komad platna. Primeo ga je nosu, ali miris se više nije osećao. Nije bilo nikakvo čudo, jer je prošlo četiri nedelje od kako je ima, od čega dve nedelje u zatvoru Dirfutu gde je svoju uspomenu morao da krije u vrhu čizme.

Odjednom, više nije bio gladan. Sedeo je zamišljen na kamenu prevrćući u ruci i uvijajući oko prstiju malu maramicu, dok mu se slika Kejsi Flajn sa njenim široko otvorenim plavim očima i bujnom

zlatnom kosom smešila odnekud iz njegove mašte. Kakva je to ludost bila, pitam se. Šta ga je, pre svega, nagnalo da uzme tu maramicu, iako je osnovni red bio da je vrati njenom vlasniku. I zašto je bezumno čuvao čak i onda kada su mu sve ostalo oduzeli? Svakako da nikad nije gajio nikakvu suludu pomisao da bi se devojkica kao što je Kejsi Flajn mogla interesovati za jednog ubicu. Ali... ipak... zašto je toliko pogođen kad je doznao da se druži sa Redom Džordanom. Izbegao je da na to pitanje potraži odgovor... možda zato što ga se bojao.

Nashinlo se leđima na kameni zid pećine i učinilo mu se da se lice Kejsi Flajn i jedno drugo lice, uokvireno isto tako plavom bujnom kosom, uklapaju kao da pripadaju istoj ličnosti. U stvari, lica su bila druga, ali ono što je izbijalo iz tih blagih erta i toplih očiju bilo je isto. Ista je bila ljubav prema čoveku i vera u njegovu dobrotu. To drugo lice pripadalo je ženi kvekerica... ženi koju je voleo.

Odgovor je dolazio lagano i pro-uzrokovao je bol. Ta žena Klara, bila je jedina pored njegove majke, koja je brinula šta će biti s njim i koja je prema njemu osećala nešto što je i sam osećio kao ljubav. Izgledalo je da i ova devojkica nije ravnodušna prema njemu, i da joj je stalo do njegove sudbine. Osetio je to poše noći kada su stajali pred njenom kućom. Taj osećaj je odjednom ovladao celim njegovim bićem. Njoj nije bilo svejedno šta će biti s njim.

Nije bila ravnodušna. To se videlo u njenim očima, u prizvuku njenih reči.

„Zašto jednostavno ne odete iz pokrajine Sansmouk, mister Holideje? Ne mislite valjda da umrete?”

On to nikada neće moći da razume. Možda ne bi ni trebalo očekivati da razume šta znači biti čovek lišen časti, čovek sa ljugom na imenu, čovek u bekstvu, begunac do kraja života. Uprkos čistoj duši, ili možda baš zbog toga, ona je sve prihvatila sa mogućnošću oprostaja. Oprostaja krivcima, oprostaja ljudima krivim za patnje.

Ali, Holidej nije bio takav. Znao je šta je ponos i duboko u sebi osećao je njegove korene. Od svega što je još imao čast i ponos su bili najvažniji...jedino važni. Nije ih mogao iščupati iz sebe, a da ne iščupa i svoju dušu.

Ona to nije znala. Zнала je samo za svoja osećanja. Zato je i pitala: „Zašto jednostavno ne odete iz pokrajine Sansmouk, mister Holideje?”

Ne, mis Kejsi, ne može se jednostavno otići iz pokrajine Sansmouk. Postoje i neke druge vrednosti sem ljubavi i oprostaja. Postoji čast, ponos, čovečnost, pravda. Kao i ljubav, sve ljudske vrednosti imaju svoju veću ili manju cenu. Neko mora tu cenu da plati.

Oslonjenog na zid pećine Holideja je obasjavao potamneli mesec. Dugo je tako sedeo sve dok mesec nije zašao za kameni greben na drugoj strani Hangri Hilsa. Dok Holidej se smeškao, ali ne kao čovek koji oprašta ili zaboravlja. Bio je to nehajan osmeh Doka Holideja kockara i revolveraša, čoveka koji se nije bojao pretnji nijednog čoveka, i čije srce nije drhtalo pred toplim pogledom ženskih očiju. Os-

meh čoveka koji je život živeo uspravno, podignute glave i dok je zamišljao sebe tako uspravnog, dignute glave, beskompromisnog i žestokog, Dok je u duši sa senkom prezira razmišljao o slabosti koja ga je maločas ophrvla.

Sada je ta slabost ostala iza nje-ga.

Morao je da shvati sebe onakvim kakav u stvari jeste. Čovek koji nikome ne oprašta nanetu uvredu ni zadat bol i patnju. Čovek osvjetnik. Čovek koji svoje neprijatelje ume da nade pri drhtavoj, lelujavnoj svetlosti salunskih petrolejki, isto kao i na bleštavoj belini podnevnog sunca. Tačno u ponoć ili tačno u podne, njemu je bilo svejedno. Znao je samo jedno: da se zove Džon H. Holidej i da ga neće pogoditi tane niti strela iz oka neke lepote.

Jedan čas kasnije dok se sumrak uvlačio na pašnjake u podnožju Hangri Hilsa, jedan čovek sa širokim „stetsonom” na glavi i teškim „koltom” na pojasu napustio je plato pred pećinom i uputio se ka Asgardu. Misli su mu bile bistre, a planovi skovani. Najpre je na redu rešenje zagonetke, a zatim osveta. Nije želeo da Ven Berdik bude mrtav pre nego što svetu pokaže da niko ne može nekažnjeno praviti budalu od Džona Holideja. Ali, kad njegova nevinost jednom bude dokazana, Berdik će dobiti šest metaka u srce.

Tada će, na žalost, devojka sa plavim očima znati kakav je...Da neće da pati i da ne oprašta.

Tako je ipak najbolje. Iluzije kad tad čoveka učine nesrećnim.

Gradonačelnik Džejk Kroner imao je dugogodišnji ustaljeni običaj da kasno počne svoj posao, i da radi uveče do kasno u noć. Gospođa Kroner nikada nije prestala da mu džangriza zbog njegovih napakih navika, ali, to kao da nije ni dolazilo do svesti debelog Džejka, niti ga je podsticalo da izmeni ustaljeni tok njegovog svakodnevnog života. Istina je u stvari bila u tome da je Kroner više voleo društvo svog radnog stola, ormara, alata, sanduka i povremeno leševa nego društvo svoje žene za koju je vladalo mišljenje da ima najopakiji jezik u gradu, i za koju se pojam prijatno provedene večeri kod kuće sastojao u tome da sedi naspram svog muža i nabraja mu njegove sitne i krupne greške sve dok ne dođe vreme da se pođe u krevet.

To veče nije bilo izuzetak. Gradonačelnik Kroner je u šest časova otišao kući na večeru, pojeo dva jagnjeća kotleta sa garnirungom od šarenog pasulja i kuvanih krompira preliivenih uljem i začinom, istrpeo desetminutnu kanonadu svoje žene o njenoj paklenoj usamljenosti i prokletstvu da se udala za takvog smušenog i nerazumnog muža, a zatim stavio na glavu svoj derbi šešir i vratio se na svoje radno mesto. Morao je priznati da je njegova žena izvrsna kuvarica ali, i pakleni mučitelj.

Pogrebna kapela nalazila se u ulici Teksas, nekoliko vrata od ugla te ulice i ulice Bufalo. Bila je to solidno građena zgrada od tvrdog materijala sa malom svečano nameštenom ođajom prema ulici. Radni deo sastojao se iz radionice, oda-

je za pripremu pokojnika i magacina za mrtvačke sanduke i drugi materijal koji su zahvatali zadnji deo zgrade.

Po dolasku u svoju radionicu Kroner je obično provodio izvesno vreme sedeći sa nogama dignutim na sto, pijuckajući jeftini viski od ječma i raži i ponekad razgovarao sa prijateljima koji su vraćajući se iz saluna svojim kućama, povremeno svraćali kod njega. No, večeras je izostavio uobičajeni ritual i odmah pošao u radionicu, skinuo šešir i kaput, privezao kožnu kecelju i proverio da li mu je alat naoštren i pri ruci. Za vreme dok je posie ručka ispijao svoje podnevno piće kod „Grin Dora“, video je doktora Henrija, i lekar mu je rekao da udovica Braun odbrojava poslednje sate svog života. Nameravao je da odmah večeras počne izradu mrtvačkog kovčega za nju, kako bi mu bio pri ruci kada zatreba. Nije voleo trku i svaki posao voleo je da uradi bez žurbe, natenane. Za ovu priliku, ružino drvo će sasvim odgovarati. Sa nekoliko ukrasa i malo duboreza takav kovčeg će zadovoljiti sve prohteve stare kaćiperke.

Kratko vreme posle toga, debeljko je zadovoljno rendisao dasku na svojoj stolarskoj tezgi skidajući s vremena na vreme iz rendu tanke drvene šuške kojima je već bio pokriven pod radionice. Dok je radio prigušeno je pevušio neku kratku melodiju. U jednom momentu kada je pružio ruku ka kutiji u kojoj je držao naoštrene noževe za rende, odjednom je osetio da u odaji ima nekoga.

Gradonačelnik se okrenuo lagano. Neki čovek stajao je na vratima prostorije do pojasa osvetljen

svetlošću pokretne lampe dok mu je gornja polovina tela bila u senci. Kroner je trepnuo, a onda očima izbuljenim kao u sove pogledao kroz stakla uokvirena okruglastim čeličnim okvirima.

— Ala ste me iznenadili kada sam vas video da stojite tu, rekao je. — Šta mogu da učinim za vas?

— Možda možete mnogo, a možda ništa.

Čovek je učinio korak napred i rende je s treskom ispalo iz mesnate ruke Džejka Kronera. Iz polimraka petrolejke netremice su ga gledale tvrde čeličnoplave oči, i vlasnik pogrebnog preduzeća je prineo drhtavu ruku grlu.

— Vi!

Sa rukom na dršci revolvera Holidej je nečujnim korakom prišao Kroneru. Malo nagnute glave na jednu stranu i dalje ga je gledao netremice.

— Smirite se, debeljko. Nemam nameru da vam učinim ništa nažao. A ponajmanje ću vam učiniti nešto ako mi časno i pošteno kažete ono što me interesuje.

Kroner je progutao pljuvačku. — Šta radite ovde u Asgardu? Zašto ste se vratili? Vi mora biti da ste ludi?

— Ljudi mi to neprestano govore i možda su u pravu. Ali, lud ili pametan, ja sam tu i hoću da razgovaram s vama... časno i otvoreno. Zašto onda ne biste lepo seli i načuljili uši da čujete šta je to.

Pogrebnišnik je učinio kao što mu je rečeno. Dok je uplašenim pogledom zurio u Holideja, ruke na kolenima su mu podrhtavale.

— Došao sam ovamo da vam po-

stavim neka pitanja o Šejnu Flajnu, Kronere — rekao je Holidej mirno, ali je Kroner u njegovoj mirnoći naslutio odlučnost da istera do kraja ono što je naumio. — Hoću da znam da li je bio mrtav one noći kada su ga Dru i Krejn doneli ovamo.

Kroner je smelo digao glavu. — Mrtav. Doneli su ga mrtvog.

— Jeste li sigurni. Da nije možda, u pitanju neka greška?

— Nema greške.

Holidej je izvukao revolver, zapleo oroz i prislonio hladnu čeličnu cev pogrebniku na čelo. — Jeste li sasvim sigurni.

Lice vlasnika pogrebnog preduzeća postalo je žutobledo kao komad starog pergamenta. Graške znoja izbijale su mu po čelu. Bio je toliko uplašen da je nesvesno do krvi zagrizao donju usnu. — Bio je mrtav, sasvim sam siguran — uspeo je najzad da izgovori.

Holidej je pritisnuo okidač i Kroner je piskavo kriknuo.

Oroz je zvonko udario u prazno ležište i Kroner se skljkao na naslon stolice. — Zašto ste to učinili — zapitao je bez daha.

— Hteo sam da se uverim da govorite istinu. — Odgovorio je Holidej vraćajući revolver u futrolu. — I koliko sam mogao da procenim, govorili ste istinu.

— Taj vaš metod me je koštao deset godina života.

— Ništa vam neće biti. Dobro, debeljko, a sada odgovorite mi na ovo pitanje. — Vi ste napisali i potpisali umrlicu za Flajna, je li tako?

— Da. — Kroner je zastao da bi se počeošao po čelu, a onda se us-

pravio malo bolje. Nešto boje povratilo mu se u lice. — U to vreme desilo se da je doktor Henri bio u Džubalu, a kada lekar nije tu, ja sam ovlašćen da izdam umrlicu.

— Šta je bio uzrok smrti?

— Hoćete da kažete da ne znate?

— Ma, ne, ja imam svoje mišljenje, ali, šta vi mislite?

— Pa, čuli ste da je umrlica pročitana na suđenju.

— Nisam. Razmišljao sam o nečem drugom. Šta piše u umrlici od čega je umro.

— Od povrede na glavi.

— Taj udar glavom nije bio tako jak. Kako je jedan sasvim slab udar mogao da ubije zdravog čoveka?

— Pa...ne znam, stvarno ne znam. I ja sam se čudio kako je to moguće. Kažete da ste ga sasvim malinko udarili i ja vam to verujem jer sam na Šejnovoj glavi napipao sasvim malu čvorugu...bez krvi, bez lomljenja kostiju. To se nije slagalo sa vašom izjavom da ste hteli da ga ubijete. Ali, pošto ste vi tako izjavili, nisam više razmišljao o toj činjenici. Pretpostavio sam da je Šejn imao lobanju meku kao ljuska jajeta i da je došlo do unutrašnjeg krvarenja.

— To ste mislili i kad ste potpisali umrlicu?

— Da.

Senka brige preletela je Holidejevim licem, i na uglovima usana ukazala se bora jetkog razočarenja. Nadao se da će od pogrebnika čuti nešto drugo o Flajnovoj smrti. Zamišljeno je izvadio jednu tanku „havanu“. Mahinalno je otkinuo pozlaćeni papirni omot i prineo cigaru nosu. Prijatan ali jak miris cigare vratio ga je u stvarnost.

Nekoliko minuta je pažljivo gledao u pogrebnikovo mlohavo uplašeno lice, a onda je digao obrve.

— Recite mi, debeljko, jeste li te večeri pažljivo pregledali Flajna?

Kroner je podignuo glavu i zagledao se u svoje ruke. — Ne, — rekao je.

Holidej ga je pogledao namrgođeno. — Ali...pretpostavlja se da vi to radite?

— Da, normalno radim...

— Zar se te večeri desilo nešto što nije normalno? — Holidej je čekao da pogrebnik dignu glavu, ali pošto ovaj to nije učinio on mu je prišao, uhvatio ga rukom za bradu i digao mu glavu nagore upirući pogled pravo u debeljkove oči. — Pričaj? — prasnuo je. — Šta to sklanjаш od mene?

— Ništa! Kunem se ni...

Prokinuo je reč na polovini, jer ga je Holidej svom snagom pljusnuo nadlanicom po licu. Holidej ga je udario još jednom, a onda ga dograbio obema rukama da bi ga zadržao da ne padne sa stolice. Zgrabivši ga za košulju, Holidej je privukao lice izobličeno od straha i sasvim blizu svoga.

— Ne pravite budalu od mene. Kronere, ili će neko u ovoj radionici praviti mrtvački sanduk za jednog debelog čoveka. Razvežite jezik.

— Dobro, dobro...Te noći su šerifovi zamenici doneli Flajna i kad sam ja hteo da izvršim pregled, oni su navali da ne gubim vreme i insistirali su da ga odmah stavim u kovčeg. Slučajno sam imao jedan gotov kovčeg pri ruci...jedan vrlo lep kovčeg od tvrdog drveta sa duborezom i srebrnim drškama i...

NOVO! SVAKOG 13. U MESECU
EDICIJA AKCIONIH ROMANA

RAF MANING

ČOVEK KOJI JE MRZEO ŽENE



— Ne skrećite sa glavne stvari debeli brbljivče — rekao je Holidej i pustivši Kronera koraknu korak unazad. — Zašto su insistirali da odmah stavite Flajna u kovčeg?

— Ne znam... zaista ne znam. Ali, kada je došla njegova sestra ja sam ga već bio smestio u njegov velelepni kovčeg i kada je ona otišla, došao je šerif i rekao mi da ubrzam postupak i što pre obavim sahranu.

— Nije ništa objasnio zbog čega?

— Mister Holidej, kad vam Berdik kaže da nešto učinite, vi ne pitate zašto ovo ili zašto ono... nego jednostavno radite ono što vam je rečeno.

— A-hmm... Holidej je pogledao nezapaljenu cigaru u ruci, odgrizao vrh i napravio nekoliko koraka da bi na stolarskoj tezgi kresnuo šibicu. Preko plamena šibice pažljivo je posmatrao pogrebnika. — Recite mi, Kronere — rekao je najzad — znate li ma'kar neki razlog zašto bi Berdik možda želeo Flajnovu smrt.

— Gospode bože, nećete, valjda, čoveče reći da bi šerif...

— Odgovorite mi na pitanje.

Adamova jabučica na gradonačelnikovom vratu prošetala je gore-dole... Kroner je progutao pljuvačku. Odmahnuo je glavom. — Ne, ne znam nijedan razlog.

Holidej je počeo da šeta. Šetao je lagano, odmerenim korakom ali se po žustrom sisanju duvanskog dima primećivalo da je nervozan. Po navici je desnu ruku držao oslonjenu na dršku revolvera. Kroner ga je posmatrao kako prolazi tamo-amo ispred njega. Izgledao je kao debela žaba hipnotisana pogle-

dom zmiје zvečarke. Debeljko se trgao kad je Holidej odjednom zastao i pucnuo prstima ispred njegovog lica.

— Lopate!

— Šta?

— Imate li ovde lopate?

— Imam, Ali zašto...

— Dajte dve lopate, čoveče. Vi i ja moraćemo malo da kopamo.

Deset minuta kasnije pogrebna kola Džejka Kronera iskotrljala su se iz dvorišta iza pogrebne kapele. Na sedištu za vozara sa vođicama u ruci sedeo je gradonačelnik lično. Koliko su nekoliko retkih prolaznika koji su se u tom momentu našli na ulici mogli da vide dok je vozio niz ulicu Teksas. U kolima nije bilo ničega sem gomile pokrivača od cirađnog platna, onom kojim je Džejk pokrivač tela pokojnika u pogrebnoj kapeli. Svi su znali da je Kroner imao običaj da noću radi u svojoj radionici, ali ga do tada nikad niko nije video da u svojim kolima po mraku šeta gradskim ulicama. Čak i pod tim okolnostima niko nije obratiti pažnju na njega, sa izuzetkom šerifovog zamenika Reda Drua koji je zastao i radoznalo pogledao za kolima. Razmišljao je da li da gradonačelnika priupita čemu ta noćna šetnja, ali se predomislio. Ispratio je kola pogledom dok nisu zašla iza ugla, a zatim je nastavio svoje noćno obilaženje saluna.

VIII

Šerif Berdik je sedeo u svojoj širokoj udobnoj fotelji u svojoj kancelariji u zatvorskoj zgradi, sa svetiljkom čije je oborena svetlost padala na flašu na stolu ispred njega. Kada se na vratima hodnika

koji je vodio u odeljenje sa ćelijama pojavio zatvorski ključar Colorado Braun, on je sa dosadom digao pogled. Ključar je ostavio metlu u malo odeljenje pored kancelarije i sa ćiviluka od rogova losa okačenog u uglu uzeo bedan ostatak nečega što je nekada verovatno bio šešir.

— Završio sam čišćenje, šerife — rekao je. Ima li još nešto da se uradi pre nego što pođem kući?

— Nema. Put pod noge.

— Razumem, ser. Laku noć šerife!

— Vrat slomio dabogda.

— Kako vi kažete, šerife, složio se Braun pomirljivo i izašao. Berdik se ponovo mašio flaše, i potegao dobar gutljaj.

Te večeri Asgardski šerif nije bio isti čovek. To poslepodne prisustvovao je sastanku gradskog saveta koji je gradonačelnik sazvao radi razmatranja Džordanovog poverljivog izveštaja o istrazi. Otišao je na taj sastanak, jer nije mogao drukčije, ali kada je Džordan pročitao izveštaj zadovoljno je odahnuo, jer je mislio da je time stvar okončana. Međutim, Džordan je počeo da postavlja pitanja. Mnogo glupih pitanja o izdacima za njegovu izbornu kampanju, a najviše ga je interesovalo od kuda mu pritiče novac za pokriće troškova. U prvom momentu Berdik je smatrao da su njegovi odgovori zvučali ubedljivo, ali je kasnije počeo da se pita nisu li, možda, odbornici izgledali malo rezervisani prema njemu. Vreme izbora se približilo i bilo je jasno da su odbornici željeli da se što pre rasprše govorkanja o korupciji. Mada je Berdik bio siguran da Džordan o poslu nije saznao ništa konkretno, advokatove sumnje su mogle da

utiču na mišljenje priličnog broja ljudi i da odbiju gradski savet od njega.

Članovi gradskog odbora mogli su da ga obore na pleća. Jedino su oni mogli to da učine. Gradski savet je trebalo da potvrdi kandidaturu svakog kandidata za javnu funkciju u gradu. Ako bi odbornici našli da Berdik — iz bilo kog razloga — nije podoban za vršenje svog posla, sve karte bi bile proigrane. Morao bi da se vrati na izgradnju železničkih pruga ili možda sitnim krađama stoke što je bilo nešto lakše, ali, za Berdika u svakom slučaju budućnost koja nije mogla da razveseli čoveka.

Pa ipak, uprkos neizvesnim izgledima za budućnost, Berdik je u dubini svesti intimno znao da ga te noći nisu brinuli ni Džordan ni gradsko veće. U noćnom vazduhu lebdelo je nešto što je unosilo strepnju, neka nedefinisana opasnost koja se nadvijala nad njim kao sablast, puštena iz pakla. Često je dizao glavu i osluškivao nešto što ni sam nije znao šta je, a zatim je ispijao još jednu čašu pića govoreći sebi da ne sme da bude budala.

Uobražavao je da u Asgardu te noći vlada neobjašnjiva napetost, a uobraženjima nije bilo mesta u razmišljanjima jednog tvrdog šerifa.

Nivo viskija u boci bio se znatno spustio do trenutka kada se Sem Miler vratio iz patroliranja. Berdik je jedva obraćao pažnju dok je Miler kuvajući kavu podnosio izveštaj sa patroliranja. Nekoliko minuta kasnije, pošto je izvršio svoju turu obilaženja pojavio se i Red Dru.

Berdik se zavalio u svoju stolicu i između svojih stopala oslonjenih

na sto posmatrao šta se dešava na ulici. Dru mu je ispričao da je prekinuo jednu bezopasnu tuču u blizini hotela i odvuкао kući kijanog Vili Džonsa. Berdik je zevnuo i pružio ruku da dohvati flašu, kad je Dru slučajno pomenuo da je video Džejka Kronera. Vozio je pogrebna kola ulicom Teksasa. Po načinu kako je govorio, bilo je očigledno da toj činjenici nije pridavao značaj.

— Siromah Kroner — rekao je Dru smešeći se svojoj duhovitosti — sve pristaje da radi samo da bude što dalje od kuće. Radije će usred noći kopati grobove, nego da sluša džangrizanje svoje žene.

Pri tome je mislio na udovu Braun koja je bila na samrti. Ali, pri pomišljanju kopanja groba, u Berdikovoj podsvesti se nešto pokrenulo, i on je digao glavu. — Je li Kroner vozio prema groblju? — zapitao je i postavljajući to pitanje ostavio je utisak svega drugog samo ne čoveka kome je dosadio.

— Izgleda tako, šerife — potvrdio je Dru mršteći se, dok je kušao Milerovu loše pripremljenu kafu. — Mada nikako ne mogu da zamislim šta će raditi tamo u ovo doba noći.

Šta je zaista mogao da radi? Berdik je zamišljeno zurio u svoje pomoćnike, kao da od njih očekuje odgovor na neizrečeno pitanje, a zatim je prišao vratima i pogledao u pravcu brežuljka udaljenog jednu milju od grada na kome se nalazilo groblje. Stojeći na vratima počeo se po vratu još jednom ophrvan osećanjem nespokojstva koje ga je te večeri gicalo po vrhovima nerava. Površno gledano Kronerov noćni odlazak na groblje nije bilo nešto zbog čega bi se čovek

morao iznenaditi, ali, što više je Berdik razmišljao o tom, njegovom postupku, tim više je bio zbunjen.

Zašto? Šta je čovek mogao da radi noću na groblju?

Odjednom je šerifu došla na um pomisao koja mu se nimalo nije sviđala. Razmišljao je o njoj za trenutak, a onda odmahnuo glavom. Ne. Bilo bi glupo misliti da bi Kronerov neobičan postupak mogao imati neke veze s onom sitnicom. To zaista nikako ne bi moglo da dođe u obzir. Ali, čak i ako je tako, možda ne bi bilo pogrešno pogledati šta ima u pogrebnoj kapeli. Tek onako, za svaki slučaj. Možda će tamo biti Kronerov pomoćnik Vili Meguir. Možda će on moći da im objasni zbog čega je pogrebnik pošao na groblje. No, i ako nikoga ne zateknu u radionici, neće biti nikakve štete ako prošetaju do tamo.

Dru i Miler nisu izgledali baš očarani kad im je Berdik rekao da pođu s njim do ulice Teksas.

Maguir nije bio u kapeli, ali u radionici je još uvek gorelo svetlo. Šerif je ušao unutra, pogledao svlačanu salu i sve sporedne prostorije. Nigde ničega. Ali, pošto je ostavio svetlo da gori, Kroner će se svakako vratiti.

Da li da ga sačekaju. Berdik je omirisao vazduh u radionici. Uprkos mirisu rendisanog drveta, osećao je miris duvanskog dima. A Kroner je bio nepušač. Opet ga je obuzeo ono osećanje neizvesnosti.

— Izgleda da mu se žurilo, šerife — primetio je Dru, dižući sa poda Kronerovo rende. — Počeo je da senili taj gradonačelnik. Ranije nikada nije ostavljao alat razbacan.

Berdik je stajao na sredini odaje i osvrnuo se oko sebe. Nije bio siguran da li sa razlogom pretpo-

tavlja da se nešto desilo, ili je to samo refleks one nejasne slutnje koja ga je te večeri činila nervoznim.

A tada je na podu odmah pored Milerovih nogu ugledao komad pozlaćenog papira. Berdik je tek naknadno shvatio da ga već izvesno vreme posmatra, pitajući se zbog čega mu taj komad papira izgleda značajan. Stenjući dok se saginjao, dohvatio je papir sa zemlje. Bio je to prstenasti omot cigare sa naštampanim nazivom. Vrsta cigare bila je „havana”.

— Šta ste to našli, šerife? — zapitao je Miler. Zatim je i sam video šta šerif drži u ruci i klimnuo glavom. — Izgleda da je Kroner imao nekog posetioca pre nego što je pošao... — zamenik je zastao u pola reči, jer je odjednom pojmio značaj pozlaćenog papirnog omota cigare i čvrsto stisnutih pobledelih usana Vena Berdika. — Hej, čekajte malo šerife. To je omot od onih cigara. Ona skitnica je pušila te cigare dan i noć... sećam se onih dana kad smo ga čuvali za suđenje?

— Koja skitnica? — zapitao je Dru.

— Holidej! — ciknuo je Berdik glasom piskavim kao udaranje u široku testeru.

— Holidej? — izustio je Dru bez daha. — Ne mislite valjda da je on večeras bio ovde, šerife?

— On je na slobodi, zar nije? — rekao je Berdik kroz zube. — A Kroner je pripremio Flajново telo za pogreb. Morala bi biti vraška neverovatna slučajnost da je Kroner noćas otišao na groblje i da smo mi u isto vreme našli u njegovoj radionici ovu stvarčicu, ali ja nisam spreman da tako neverovatne slučajnosti prihvatim kao stvarno mo-

guće. Niti sam spreman da prihvatim taj rizik. — Bacivši omot cigare na pod, snažni čovek se okrenuo na potpeticama i žurno pošao ka vratima.

— Hajdemo — rekao je.

— Kuda, šerife?

— Kuda misliš da bismo mogli da idemo tupavi idiote? — Dreknuo je Berdik. — Na groblje, naravno!

*

— Ovo mi se ne sviđa — dodao je Džejk Kroner. — Ovo mi se ni najmanje ne sviđa.

— Niko vas ne pita da li vam se sviđa ili ne. Pomozite mi da uklonimo ovu ploču.

Dva čoveka su napregli mišice i kamena ploča je kliznula sa humke. Svuda oko njih obasjani sjajnom mesečevom svetlošću, dizali su se srebrnasti, sivi, beli, oranžasti nadgrobni spomenici. Neki su stajali gordo uspravljeni, neki nakrivljeni pod teretom mnogih godina. Ali, izgledalo je kao da ih svi, kao neki slepi stražari, s negodovanjem posmatraju u izvršavanju njihovog bezbožnog zadatka.

Iznad Flajnovog groba dizao se nadgrobni spomenik od glatkog belog kamena na kome je uklesanim slovima pisalo:

ŠEJN FLAJN

1856—1878

R. I. P.

Holidej je izvesno vreme stajao iznad humke rastresite zemlje kao da se ustezao da pride ostvarenju svoje zamisli, a onda se mašio lopate. Protrljao je šake jednu o drugu, a onda klimnuo glavom gradonačelniku.

— U redu Kronere, krenimo. Što pre počnemo tim pre ćemo završiti. Kopajte!

Kopanje je išlo lako, jer od kopanja groba nije bilo prošlo mnogo vremena da se zemljište stvrdne. Oba čoveka, u želji da što pre završe svoj neprijatan zadatak, čutke su kopali bez zastajkivanja, i otvor u zemlji brzo se produbljivao. Na svaku Kronerovu lopatu iskopane zemlje njegov vitki mišićavi saradnik izbacivao je dve. No, čak i takav, debeljko je vrlo dobro radio lopatom, budući da je često bio prinuđen da sam kopa grobove kad god bi njegov nepouzdan pomoćnik bio naliven viskijem ili u zatvoru, ili ga jednostavno iz nepoznatog razloga nije mogao naći.

Holidejeva lopata je prva naišla na kovčeg. Udar je muklo odjeknuo u tišini noći u kojoj se čulo samo škripanje zemlje pomešane sa peskom i ubrzano disanje kopača. Holidej i Kroner su bez reči izmenjali poglede, a onda su udruženim snagama navalili da očiste ostatak zemlje. Holidej je zavukao vrh lopate ispod poklopca, pritisnuo svom težinom i poklopac se digao.

Dodavši pogrebniku svoju lopatu dao mu je znak da se popne iz rupe a zatim se sagnuo i podigao Flejnovu telo iz kovčega.

Sve dok se Flejnovu telo nije našlo ispruženo na zemlji pored rake, Holidej nije pokazao nikakve znakove umora i nervoze zbog zadatka koji je sam sebi nametnuo. Ali tada, kad je njegov deo posla bio obavljen i kada se nameravani cilj našao nadohvat ruke, ustuknuo je nekoliko koraka dalje od rupe i izvadio očajnički žudenu cigaru.

— Vi ste ukopnik, Kronere — re-

kao je povlačeći dim. — Pogledajte leš.

Kroner se nije bunio. Za čoveka koji je ceo svoj život radio sa leševima, oni nisu u sebi imali ničeg što bi izazivali stravu. Holidej se povukao još malo u stranu i pušeći posmatrao okolna brda obasjala punom mesečinom sve dok ga Kroner nije pozvao. Po prizvuku pogrebnikovog glasa zaključio je da je ovaj iznenađen i uzbuđen.

Prišao je mestu gde je pored rake ležao Flajnov leš. Pogrebnik je bio raskopčao pokojnikov sako i rasekao košulju. Na mrtvački belom telu Šejna Flajna na mestu iznad srca video se mali duguljast otvor.

Holidej je nekoliko sekundi posmatrao leš kao da želi da bude sasvim siguran u ono što vidi, a onda pogledao ukopnika u oči. Vlasnik pogrebnog preduzeća bio je bleđ skoro kao mrtvac koji je ležao pored njega.

— Od čega je to? — zapitao je Dok pokazujući glavom otvor iznad srca.

— Od noža — rekao je Kroner uzdahnivši. Dok je govorio neprekidno je odmahivao glavom.

— I šta kažete? — rekao je Holidej prigušujući plimu zadovoljstva zbog učinjenog otkrića, ali i ljutnje što je bez svoje krivice bio žrtva ne samo ljudske pakosti i mržnje nego i žrtva pogrebnikove ležernosti i nesmotrenosti.

— Žao mi je, Holideje — rekao je Kroner pokajnički. — Hoću da kažem žao mi je što svoj posao nisam obavio savesno. — Digao je ruke i pustio ih da mu bespomoćno padnu niz telo. — Stvar je u tome da su Flajna doneli šerifovi pomoć-

nici i da su požurivali da ga što pre smestim u kovčeg. Navodno, nisu želeli da ga sestra, ako slučajno naide, vidi onakvog obnaženog. A bili su toliko ubedljivi da je mrtav, da je jednostavno... pa eto... šta sam znao...

Holidej je lagano zaklimao glavom. Nije bilo teško zamisliti kako je Kroner smicalicama navučen da uleti u veštu smišljenu klopku. Jasnije je da Krejn i Miler nisu namerali da mu dopuste da te noći izvrši detaljan pregled leša, i da smišljena varka nije uspela verovatno bi primenili druga sredstva. Nisu smeli da mu dopuste da izvrši pregled, jer su znali da je Šejn Flajn ubijen nožem i da su oni bili odgovorni za to ubistvo. Srećom po njih, pogrebnički je bio dovoljno ležeran i neoprezan da njihovom pritisku podlegne.

— Znači, da je Šejn Flajn bio živ kada su ga poneli iz „Paradiza“ a mrtav kada su ga doneli u vašu kapelu — rekao je Holidej zamisljeno. — To je moje mišljenje, a vaše? — obratio se Kroneru.

— Po svemu izgleda da je tako — odgovorio je Kroner smuždeno.

— Onda su njih dvojica ubice. Ali, ako nisu, onda moraju znati ko je ubica.

Kroner je ćutke klimnuo glavom. Očigledno da je tek otkriveno saznanje delovalo na njega. Posle kratkog ćutanja rekao je. — Šta sad, mister Holideje.

Odmakli su se od groba i okrenuli se u suprotnom pravcu.

— Prvo što bi u ovakvoj situaciji trebalo učiniti to bi bilo da se obavesti šerif — rekao je Holidej. — To jest, to bi trebalo učiniti ukoliko postoji šerif kome bi se moglo

verovati. Ali, to u ovom gradu nije slučaj.

— Mislite li da je šerif Berdik bio umešan u to, mister Holideje?

— Mora biti da jeste.

— Ali, zašto bi šerif i njegovi pomoćnici bili na strani zločina?

— To je nešto što tek moram da saznam, mister. Ali, šta preduzeti u ovom trenutku, to je pitanje. Recite mi u kom gradu je sedište najbližeg federalnog šerifa?

— Muz Flets.

— Odlično! Vi ćete natovariti Flajna na kola odvesti ga do Muz Fletsa i ispričati Federalnom šerifu tačno sve što se desilo.

— Ja? Znači li to da vi nećete poći sa mnom?

— Tačno to.

— Ali... ali zar neće biti opasno za vas ako ostanete ovde?

— Opasno? — Holidej se osmehnulo, ali ne zato što je u tom pitanju našao nešto duhovito. U njegovom osmehu naslućivali su se prezir i pretnja... — Da, može biti opasno za nekoga na primer Berdikove veličine.

Kroner ga je pogledao i prikupio svu svoju sposobnost ubeđivanja, da bi objasnio Holideju. — Mister Holideje, sad mi je sasvim jasno da vam je ovde u Asgardu učinjena velika nepravda — rekao je kao da se snébiva da to prizna. Svi smo na neki način krivi za to, a naročito ja — dodao je sada već malo hrabrije. — Ali, ako mislite da sa šerifom Berdikom izravunate račune revolverom ili...

— Ja sam prevazišao stadijum razmišljanja, čoveče. To treba da vam bude jasno. Razmišljao sam dok sam u samici jeo splačine i če-

znuo za zrakom sunca. Sada preostaje samo da učinim ono što sam odlučio.

— Možda ćete pogrešiti?

— A ne, u tom sam sasvim siguran. Berdik me je optužio za ubistvo i moglo se desiti da budem osuđen na smrt i obešen. Ja sam njegov dužnik, a taj dug nije mali. Postoji samo jedan način da se takav račun izravna.

— Ali...

Kroner je učutao, jer mu je Holidej gestom ruke i kratko izgovorenim „pst” dao na znanje da nešto nije u redu, a odmah zatim mašio se rukom za bedro. Na drugom kraju groblja revolveraš je spazio neko kretanje.

Tek što je Kroner na dati znak legao na zemlju a Holidej se zgrčio pored njega, sa severne strane groblja dopro je do njih nečiji glasan povik.

— Baci oružje Holideje. Opoljen si!

— Šerif! — izustio je Kroner skoro bez daha i sav bleđ u licu.

Ali, i Holidej je prepoznao glas Vena Berdika i Kronerova opaska bila je potpuno nepotrebna. Dajući vlasniku pogrebnog preduzeća znak da se zakloni iza jednog mermernog spomenika, i da ostane ležeći iza njega, Holidej je čekao, sa zapetim revolverom u ruci, i zebnjom u srcu. Upinjao se da nadvlada tu zebnju, ali mu je napor uspeo samo delimično. Pred sobom je imao opasnog protivnika.

Želeo je da sam odabere mesto i vreme za obračun sa Venom Berdikom, ali se činilo da ga je šerif opet nadmudrio i da je pročitao njegove misli. Berdik je imao sa sobom bar jednog od svojih zamenika, a možda i više. Možda će osveta o ko-

joj je sanjao koštati više ljudskih života nego što je računao.

— Holideje!

Berdikov glas je odjeknuo među nadgrobnim spomenicima. Holidej ni ovaj put nije odgovorio. Posmatrao je neku senku koja se šunjala pored zapadne ograde groblja.

Još jedan Berdikov pomoćnik. To je značilo da ih ukupno ima najmanje trojica.

— Kronere! — Povikao je Berdik posle desetak napetih sekundi. — Šta do vruga radite tamo s tim ubicom? Odgovorite, sto mu gromova.

S udaljenosti od desetak stopa, Kroner je, bleđ u licu kao i mermerni spomenik iza koga se krio, upitao pogledom Holideja sagnutog iza drugog spomenika. Holidej je odrečno odmahnuo glavom i Kroner je prigrlio zemlju s očajanjem koje je dostizalo vatrenost kojom mornar grli svoju draganu posle šest meseci provedenih na moru.

— Kronere! Prokletstvo, jeste li živi?

Tišina! Kroner nije ni pokušavao da digne glavu, jer je unapred znao Holidejev odgovor. Upao je u igru i hteo ne hteo, morao je u njoj ostati do kraja.

U tišini koja je posle tog povika nastala, nije se čulo ništa sem udaljenog zavijanja kojota. Holidej je pretpostavio da to neće trajati dugo i da je vreme za odluku došlo i prepuštao je Berdiku da učini prvi potez.

Tišina je ostala nepomućena sve dok Holidej nije zapazio kako mu se tamne siluete približavaju. Onda je povikao. — Biće bolje za vas da se ne približavate, zamenici. Nisam ro-

đen sa revolverom u ruci, ali gađam dobro kao da jesam. To ste verovatno čuli, a čuli ste da i ne promašujem. Iako je noć pogodiću vas, sasvim sigurno.

Sad je na drugoj strani vladala tišina. Senke su za trenutak zastale, a onda su nastavile da se približavaju.

— Rekoh vam da neću promašiti! Istina, možda ćete posetiti zbog toga što ste ubili Flajna, ali možda i nećete. U svakom slučaju, to vam je bolje nego da sad odmah okončate na ovom groblju. I to bez razloga. Potreban mi je samo Berdik.

— On zna — čuo se piskavi šapat Reda Drua praćen Berdikovim besnim povikom nalik na urlanje.

— Svršimo s njim!

Sa strane na kojoj se nalazio Berdik, prasnuo je revolver. Tane je okrznilo mermernu ploču i jaučući odleteo dalje u vetar. Sad je i Holidejev revolver dao gromki odgovor. Revolveri su plamteli ispred i iza njega.

Holidejev treći metak okrznuo je pomoćnika Sema Milera po ramenu, četvrti je naterao Krejna da bezglavo skoči u zaklon, a sledeća dva su kao dva udarca teškog čekića tresnuli u mermerni nadgrobni spomenik iza koga se skrivao šerif Berdik.

Zastao je da napuni revolver i dok je stavljao žute mesingane čaure u okruglasti mehanizam „kolta“ napadači su opet počeli da se približavaju.

U prvom momentu Holidej nije mogao da shvati šta je razlog tome. Kad bi na svojoj strani imao brojčanu prednost, i kad bi nekoga držao opkoljenog kao što je Berdik držao njega, on bi pustio da vreme

radi za njega i čekao bi da njegov protivnik napravi grešku. Da li je Berdik želeo da brzo svrši noćnu aferu?

Odgovor na to pitanje je dobio kad je primetio građane koji su se trčeći približavali groblju. Na blistavoj mesečini jasno je video njihove tamne siluete. Berdik je svakako znao šta su on i Kroner otkrili na groblju, i nije mogao da rizikuje da grad sazna istinu. Bez sumnje, Berdik je hteo da ih obojicu bez milosti likvidira i baci Flajna nazad u njegov grob.

Zbog toga je morao da rizikuje kuršum. Uprkos tome što je čuo za Holidejevu reputaciju nepogrešivog strelca.

Holidej je još uvek punio revolver kada je Berdik iskočio iz zaklona, dreknuo na svoje ljude i potrčao prema jednom spomeniku udaljenom sedam do osam metara u nameri da se iza toga zakloni. Holidej nije stigao da završi punjenje „kolta“ i uzme na nišan Berdika, pre nego što se ovaj dočepao zaklona, ali je, okrenuvši se na drugu stranu, jednim metkom koji ga je okrznuo po ramenu naterao Reda Drua da se baci na zemlju i otkotrlja se do najbližeg zaklona.

— Prokleta kopile — jauknuo je Dru i izustio gadnu psovku.

Ali, Krejn nije pobegao u zaklon. Šed Krejn nije bio ništa drugo nego običan ubica s leđa, koji je svoje zločinačko lice skrivao šerifovom značkom. U stvari, Krejn je one tragične noći zario nož u srce Šejna Flajna, Krejn čiji je vučji instinkt za ubijanjem dolazio do izražaja uvek kada bi se za to pružila prilika. Ružni, plećati šerifov zamenik naivno je verovao da su

njih trojica pričepili Holideja bez ikakve šanse da izvuče živu glavu, i Krejn je želeo da on bude taj veliki laf koji će izravnati račune sa čuvenim revolverašem. Hteo je da istovremeno pribavi sebi slavu i veliku novčanu nagradu. Pucajući iz oba „kolta” Krejn je izabrao da u jednom naletu pretrči oko dvadesetak metara do jedne velike kamene grobnice neposredno iznad Holidejevog položaja. Ako bi mu to uspelo, Holidej bi mu ležao kao na dlanu. Trčao je brzo saginjući se i vijugajući između grobova, i srećno pretrčao skoro dve trećine puta pre nego što ga je Holidejevo tane pogodilo u rame i oborilo ga na zemlju. Jauknuo je, i uplašeno zario nos u tle.

Ošamućen od bola i do očajanja uplašen, Krejn je kao kroz maglu čuo Berdikove povike da potraži zaklon. Ali, kao čovek koji je uvek slušao samo naređenja i nikad nije umeo sam da smisli nešto pametno, šerifov zamenik je učinio najgore što je mogao. Ustao je i jurnuo napred umesto da se vrati odakle je došao. Izgubio je život čim je načinio prvi korak, jer ga je metak iz Holidejevog „kolta” pogodio tačno u srce. Nije imao vremena ni da jekne.

Kada je Krejn pao, paljba se za trenutak utišala. Ali, Berdik je tada spazio da su se građani već približili. Dao je svom pomoćniku znak da obnovi napad i sam je u pravcu Holidejevog zaklona uputio plotun besno ispaljenih hitaca koji su se žviždeći odbijali od kamenog spomenika. Holidej se priljubio uz tle, čekajući trenutak.

Jedan odbijeni kuršum mu je prošao kroz list noge ali, revolveraš

se nije ni pomakao. Pod obodom šešira oči su mu gorele vatrom, a u venama mu je pulsirala žudnja za obračunom. Davno čekani trenutak osвете bio je na domaku. Sav jad i patnja samice u Dirfutu slili su se u jedan jedini željeni pokret, da nanišani na Berdika i lagano, s uživanjem pritisnuo je obarač. U takvim trenucima osećao je da najkvog je Li Džekson želeo da vidi: više liči na onog Doka Holideja hladnokrvnog, nepobedivog, nepogrešivog Holideja, sasvim različitog od drugih ljudi.

Trenutak kasnije, paljba se proradila i Dok je malo digao glavu. Bernik i njegov pomoćnik su se spremali za sledeći nalet.

Miler se pojavio prvi na petnaestak metara na desnoj strani. Pri jakoj mesečini izgledao je kao mršava zgrčena silueta. Trčao je krivudajući između nadgrobničkih spomenika koji su se dizali uvis kao beli prsti na šaci kostura. Holidejev „kolt” je još jednom grmnuo, ruka koja ga je držala trgla se unazad od siline pucanja i šerifov pomoćnik visok skoro metar i devedeset okrenuo se oko sebe, grunuo na jedan rasklimani nadgrobni spomenik koji se pod njegovom težinom srušio i okrenuvši se na leđa ostao da leži na srebrnoj mesečini da se više nikada ne pokrene.

Dvojica su bili mrtvi, ali ostala su još dvojica sa kojima se moralo računati. Holidejeva ubistvena nepogrešivost i uputstvo Li Džeksona počeli su da daju rezultat, ali, Holidej nije smatrao da je sa napadačima izašao na kraj. U prvim trenucima okršaja koji su se odigrali pre nekoliko minuta, shvatio je da u Berdiku ima strašnog protivnika

koga nije smeo potcenjivati. Šerifovi zamenici su bili sirovi revolveraši koji su znali samo da potegnu „kolt“, ali, sve što je Berdik radio revolverom bilo je urađeno znalački i sa mnogo veštine.

Otuda je Holidej znao da se obračun neće završiti pre nego što Berdik bude smrtno pogođen.

Pošto je Sem Miler pao, šerif i njegov pomoćnik su za trenutak prekinuli paljbu, ali su odmah zatim njihovi revolveri zaštekali udvostručenim besom. Red Dru je slao metak za metkom iz svog zaklona iza jednog drveta na desnoj strani udaljenog oko dvadesetak metara, a Berdik je to isto, samo sporije i preciznije, činio sa Holidejeve leve strane. Usredsredivši se na Berdika, Holidej je nastojao da nišani što preciznije, ali, to nije bilo jednostavno, jer su mu čas Berdikovi čas Druovi kuršumi neprekidno fijukali oko glave. Kad je ispraznio magacin legao je na leđa da bi iz pojasa izvukao nove metke i u tom trenutku čuo je pogrebника kako nenizmenično proklinje i moli boga.

— Šta mislite da li će svevišnji uslišiti vaše molbe ako toliko psujete, Kronere? — začnuo ga je Holidej šapatom.

— Ne znam, ali znam da ću ako noćas ostanem živ dobro paziti šta radim. — Jadao se Kroner.

— Hm, da, sreća je ipak da ste iz ove poruke izvukli neki zaključak.

— Ne znam samo da li će mi taj zaključak koristiti. Vidite da oni nitkovi pucaju kao ljudi.

— Naprotiv, pucaju kao pametni ljudi. Znaju da će njihova prljavština izaći na videlo ako nas ne likvidiraju.

— Nas?

— Nego? Šta ste mislili, da će prema vama imati sažaljenja?

Holidej je tog trenutka napunio revolver i digao glavu da vidi šta se događa. Oslonjen na laktove odjednom se našao pred novom neočekivanom opasnošću. Pogledavši dole u pravcu vratnica primetio je da su oni najbliži među građanima trčeći uz brdo već stigli nadomak groblja. Šerif i njegov pomoćnik su za momenat prekinuli paljbu i kao odgovor na povike građana koji su tražili da znaju šta se gore događa, začuo se Berdikov glas nalik na rikanje bika.

— Ovde ej šerif Berdik. Uhvatio sam Holideja, oboeclog ubicu. Otkrili smo ga na groblju. Neka niko ne prilazi, jer je ubica opasan.

Nešto kao prigušen žagor začuo se od vrata groblja.

— Ubio je Krejna i Milera — dodao je Berdik da bi pojačao utisak.

Nastala je mrtva tišina, a zatim se žagor pojačao i kroz noć su se čule reči pretnje.

Holidej je zagrizao usnu. Ovakav obrt nije bio predvideo a trebalo je da predvidi. Ljudi kod ograde groblja okrenuli su se protiv njega, i neki od njih su povadili revolvere. Trebalo je na svaki način sprečiti da se umešaju.

Duboko je uzdahnio vazduh u nameri da im dovikne šta je istina, ali se predomislio. Ne bi mu poverovali. Ko bi prihvatio njegovu reč protiv Berdikove, ko bi poklonio veru izjavama osuđenog ubice. Ali, drukčije će biti ako im se obrati Kroner. Građanima neće ostati ništa drugo nego da poveruju rečima svog gradonačelnika.

Okrenuo se Kroneru koji je ležao lica zabijenog u zemlju. — Kronere — rekao je — recite im!

Ma koliko da se plašio Vena Berdika, Džejk Kroner se još više zazirao od gomile građana naoružanih vatrenim oružjem koji bi se mogli pridružiti šerifu. U opštoj gužvi ničija glava ne bi bila sigurna, pa ni njegova. Bez dvoumljenja debeljko se ispravio na kolenima i doviknuo koliko ga je grlo nosilo.

— Ovde je gradonačelnik Kroner, ljudi. Ja sam uz Holideja jer sam otkrio dokaz da nije on ubio Šejna Flajna. Ovaj čovek je nevin...

Glas mu je prekinuo prasak Druvog „kolta“. Metak je odskočio od jednog spomenika i okrznuo Kronera duž leve ruke i prozviđao dalje iznad glave zaprepašćenih građana. Uplašeni gradonačelnik se pružio tamo gde je i dotada ležao.

Da bi nanišanio na Kronera, Dru je morao da se digne iz zaklona i otkrije glavu i ramena. Ispalivši hitac pohitao je da se ponovo skloni iza svog stabla, ali, nije bio dovoljno brz da umakne munjevitem Holideju. Revolverašev „kolt 44“ grmnuo je dva puta i mlohovi Red Dru je kao perce odbačen od drveta udarima tanadi. Jedan kurčum ga je pogodio u rame, a drugi između rebara. Padajući, Dru je pokušao da nanišani i sada je na Holideja bio red da izviri iz svog zaklona i uputi dokraićujuć metak. Pritisnuo je okidač i Dru se od udara zavrteo oko sebe, ali, sledećeg sekunda već je i sam pao porebarke pogođen iz Berdikovog revolvera.

— Holideje! — povikao je Kro-

ner uplašeno dok se Holidej kotrljao po travi. — Jeste li teško ranjeni?

Zaustavivši se u podnožju jednog spomenika u obliku anđela sa široko raširenim belim krilima i rukama sklopljenim kao da nešto moli, Holidej je razvukao usne i otkrio bele zube u prezriv osmeh, koji kao da je prkosno govorio da niko i ništa ne može uništiti Džona H. Holideja. Šerifov metak pogodio ga je u kuk, što je pod datim okolnostima bio dobar hitac, ali, ipak nedovoljno dobar da ga izbaci iz stroja. Da se zaustavi Džon H. Holidej bio je potreban pogodak u srce, ili u taj neuništivi centar volje u glavi. Sve drugo samo ga je moglo podstaknuti da se žešće i ogorčenije bori.

Pa, ipak, trebalo je da prođe skoro čitav minut da se Holidej pribere, a za taj minut oko asgardskog groblja vladala je velika galama i zabuna. Sve više i više građana, neki od njih sa lampama ili fenjerima, dolazili su na groblje gde su od onih koji su se tu već nalazili, slušali protivrečne izveštaje o tome šta se desilo. Neki su mislili da su šerif i Dru pritisli Holideja i da Holidej drži gradonačelnika kao taoca. Drugi su poverovali u ono što im je Kroner doviknuo. No, svi su govorili uglas i ubeđivali one koji misle drukčije da su u pravu.

Kad se dovoljno oporavio da je mogao kleknuti iza kamenog anđela, Holidej više nije mogao da razlikuje ko je ko. Tuče ili čak i više građana bilo je ušlo na groblje. Neki od njih su nosili fenjere, drugi su čvrsto stezali drške revolvera ili pušaka, i svi su galamila kao da imaće nikada neće doći na red da nešto kažu. Načulio je uši da bi uhvatio Ber-

dikov snažan, autoritativan glas, ali mu to nije pošlo za rukom.

Okrenuvši glavu na drugu stranu, mogao je da vidi ispruženu Druovu nogu koja je virila iza humke gde je pao. Holidej nije znao da li je pomoćnik živ ili mrtav, samo je zaključio da je svakako teško pogođen.

— Ljudi — povikao je iznenada — ovde Holidej. Spreman sam da izađem sa dignutim rukama pod uslovom da razoružate šerifa i Drua. Ovde imamo dokaz koji skida svaku sumnju sa mene, pa neka to bude presudno.

— Učinite kao što kaže, ljudi — umešao se Kroner — inače se može desiti da bude još mrtvih.

Kod glavnih grobljanskih vratnica užurbano je održano savetovanje i posle nekoliko minuta koji su se Holideju učinili dugački kao večnost, začuo se nečiji glas.

— Gradonačelniče, mi bismo vas poslušali, ali, bojimo se jedne stvari.

— Čega? — zanitao je Kroner.

— Neki ovde sumnjaju da govorite pod pritiskom, jer vas Holidej drži kao taoca...

— Ni govora od toga — prekinuo ga je Kroner. — Ja sam slobodan. Niše me brine šta će učiniti Berdik.

— Ako je tako, zašto onda ne dođete ovamo?

Kroner je pogledao Holideja. Ovaj je klečao zaklonjen iza anđela, čuvši šta građani traže klimnuo glavom.

— Pođite dole gradonačelniče, ali, čuvajte se Berdika. Može vas ubiti. Ko zna šta sad smeri, ali svakako da je očajan. Gledajte da sada na-

pravite ono što ste ranije pogrešili. Kroner je klimnuo glavom. — Učiniću sve što budem mogao. Dajem vam reč.

Gradonačelnik se oprezno podigao na kolena i obazreo se oko sebe. Bio je nespokojan. Pre nego što je pošao, još jednom je pogledao Holideja.

— Ne zaboravite da moj život zavisi od vas... a nemojte zaboraviti ni da ja ne zaboravim da vratim svima koji su me zadužili.

— Ne sumnjajte u mene, Holideje — rekao je gradonačelnik i kao da mu je pomisao na njegovu grešku dala snage, odlučnim korakom se uputio ka vratnicama groblja.

Holidej je ostao da čeka.

Kod vratnica, građani su radosnim povcima dočekali Kronera. Više nije bilo sumnje da gradonačelnik govori ono što misli. Odmah su se složili da učine ono što je Holidej tražio, ali, to je odmah pred njih postavio jedan veliki problem.

Pre nego što šerifa ubede da preda oružie, morali su ga naći. A šerifa nigde nije bilo.

Čekajući ishod, Holidej je izvadio cigaru i pripalio. Dim mu je pružio potrebno umirenje. Naslućivao je da je šerif u razmišljanju otišao dalje ispred svih ostalih. Za trenutak je osetio žestok ujed ljutine i razdražljivosti, ali, to ga je brzo prošlo, jer je shvatio šta se desilo. Berdiku nije pošlo za rukom da ućutka ništa i Kronera, baš kao što nije uspeo da osigura podršku i pomoć građana da na groblju dovrši svoje zanečeto krvavo zločelo. Shvativši do kakvog će neizbežnog

ishoda u Asgardu dovesti otkriće šta se desilo sa Šejnom Flajnom, šerif je zaključio da iz toga za njega ima samo jedan izlaz: bekstvo.

I pobjegao je!

A to je odgovaralo čoveku sa tamnim šeširom i zapetim „koltom“ koji je stajao naslonjen na hladni kamerni nadgrobni spomenik. Stajao je i razmišljao i što je ruže razmišljao izraz lica mu se menjao sve više. Umesto ljutine i razdraženosti usne mu je razvukao osmeh zadovoljstva. Berdik će morati da beži a on, Holidej će ga goniti. I goniće ga do kraja sveta! Pre četiri nedelje kada je na kljakavom, čupavom kljusetu ujahao u pokrajinu Sansmouk, vidoviti ključar zatvora u Asgardu ga je nazvao lovcem. I Kolorado Braun ni sam nije mogao znati koliko je tačno pogodio. Holidej će zaista biti lovac i loviće nikoga drugog do Berdika, uveren da za lovljenje ne postoji način da prevari sudbinu koja mu se u Holidejevoj ličnosti neumitno približavala.

Nekih pola minuta kasnije. Kroner mu je prišao sav uzbuđen od želje da mu saopšti da više nema čega da se plaši. Iznenadio se kad je naslonjenog na spomenik našao nasmešenog čoveka. Ne razumevajući šta se odigrava u njegovoj glavi vlasnik pogrebnog preduzeća je začuđeno odmahnuo glavom. — Ne treba više da brinete, mister Holideje. Bura je prošla. Berdik više nema nikakve vlasti i...

Prekinuo ga je glas zadihanog Luka Kolbija vlasnika „Paradizo“ saluna koji je iz neposredne blizine doviknuo. — Gradonačelnice, ne možemo da nađemo šerifa.

Kroner se trgao. — Kako to? Gde je?

— Nećete ni naći tog lešinara — predvideo je Holidej. Zatim je žustrim pokretom vratio revolver u futrolu. Verovatno je iskoristio pomrčinu i pobjegao. A šta je sa Druom?

— Drua smo našli. On nije mogao nigde da pobjegne, jer ste ga pogodili sa dva metka.

Holidej je pokušao da pođe, ali je pokleknuo nogu i verovatno bi pao da ga Kroner nije prihvatio. Namrštio se, ali je stoički podneo bol.

— Vaša rana izgleda dosta ozbiljna, Holideje — rekao je pogrebnik dok se krug građana razrogačenih očiju počeo da okuplja oko njih i otkopanog groba. Neki su radoznalo posmatrali telo Šejna Flajna očekujući objašnjenje, a drugi su zurili u Holideja ne skrivajući svoje divljenje. — Trebalo bi da vas što pre odvedemo lekaru.

Holidejev pogled je preleteo preko lica obasjanih svetlošću lampi sve tamo do grada i dalje do otvorene prerije iza njega. Tamo negde nalazio se Berdik, bez sumnje sa brzim konjem pod sobom. Verovatno da mu je u ovom trenutku, dok je bežao što dalje od Asgarda, šibao vetar oko ušiju i širokog tvrdokornog lica. Velika šteta što neće moći odmah da pođe u poteru za njim. Po bolu u nozi i količini izgubljene krvi, znao je da će mu biti potrebno lekarska pomoć pre nego što lov počne.

— Kako vi kažete Kronere — progundao je. A onda se setio doktora Henrija. Video ga je jednom prilikom kako posrćući izlazi iz „Paradizo“ saluna u delirijumu pi-

janstva. Nadao se da taj kasapin od hirurga nije previše pijan.

IX

Doktor Henri se odmakao od krvlju zamazanog lekarskog stola u njegovoj maloj ordinaciji u ulici Teksas, da bi sa divljenjem pogledao svoju ruketvorinu. — Nije loše ako bih to mogao da kažem za samog sebe — presudio je glavni i jedini asgardski lekar, koji je, na Holidejevu sreću, te večeri bio relativno pri čistoj svesti. — U redu je, mister, možete obući vaše pantalone. Ali, moraćete da s tom vašom nogom malo odležite.

— Naravno — progundao je Holidej navlačeći krvlju isflekane pantalone preko debele gužve zavoja omotanih oko desnog kuka.

— Ozbiljno mislim — insistirao je doktor Henri. — Sa takvim stvarima nema šale. Ako hoćete da brzo ozdravite onda morate odležati nekoliko dana... i ni reči o jahanju bar dve nedelje.

Holidej je samo progundao nešto što je ličilo na „razumeo sam doktore“ i izvukao cigaru iz džepa. Tabakera mu je ostala u zatvoru gde i ostale njegove stvari i moći će da ih uzme tek kad presuda bude ukinuta. Za sve to je bio kriv Berdik i zato je doktor uzalud trošio reči kad mu je govorio da mora da ostane u postelji. Nameravao je da iz ambulante ode pravo u zatvor i uzme svoj revolver „sređivač“ i konja Miga. A posle toga nameravao je da jaše toliko daleko i toliko brzo koliko

bude potrebno da se konačno razračuna sa Venom Berdikom.

Kroner, čija je rana na ruci bila površinska i bezopasna, sedeo je na stolici u uglu ordinacije i pijuckao viski koji je doktor Henri tu držao pod izgovorom da njime katkad potkrepljuje pacijente suviše izmučene bolovima. Gradonačelnik je pre toga do detalja objasnio građanima okolnosti pod kojima je Šejn Flajn izgubio život, ali, uprkos činjenici da je ceo grad bio zaprepašćen i ogorčen otkrićem o korupciji i čak zločinačkoj delatnosti šerifa i njegovih službenika, niko nije pokrenuo inicijativu da se formira potera za gonjenje i hvatanje Vena Berdika. Snažna ličnost bivšeg šerifa još je uživala veliki autoritet u gradu kojim je vladala nasilnički.

Građani su stajali u grupama ispred ordinacije doktora Henrija i razgovarali. Želeli su, naravno, da Ven Berdik bude uhvaćen i izveden pred lice pravde, ali, sami nisu imali hrabrosti za tako odgovoran i težak poduhvat. Više su voleli da celu stvar prenuste federalnom šerifu, ili nekome drugom... na primer Holideju. Na ulici se govorilo da će Holidej poći u poteru za Berdikom čim doktor Henri završi sa previjanjem...

A to je značilo odmah, jer se Holidej već oblačio.

Uzevši sa čiviluka svoj šešir, Holidej je klimnuo glavom Kroneru u znak pozdrava i uputio se vratima ordinacije, kad se na operacionom stolu pored drugog zida ordinacije pokrenula osoba koja je tamo ležala pokrivena ćebetom. Holidej je zastao, a onda lagano prišao do Reda Drua.

Doktor Henri nije mogao ništa da učini za šerifovog pomoćnika koji je preživeo revolversku kononadu na groblju. Čim su građani doneli Drua u ambulantu, doktor Henri je video da za njega nema nade. Pogođen jednim metkom u grud, a drugim u leđa, šerifov zamenik je bio isto što i mrtav, a bilo je samo pitanje vremena kada će se preseliti na onaj svet.

U trenutku kada je Holidej prišao stolu, Druovi očni kapci su zadrhtale — usne su se bolno zgrčile. — Gde je li, i on je otvorio oči. Pogledao je Holidejevo smrknuto lice i njegove Berdik? — zapitao je?

— Pobegao je — rekao je mirno Holidej — a tebe je ostavio na cedilu.

Dru je liznuo osušene usne. — Lažeš Holideje. Berdik nikada ne bi ostavio svog čoveka u nevolji.

— Veruj to što si čuo, Dru — rekao je Kroner ustajući sa stolice u uglu, pri čemu je debeljko malo zastao. Prišao je do stola i stao pored Holideja. — Šerif je odavno otišao... — Vlasnik pogrebnog preduzeća je odmahnuo glavom. — Ređe, tvoji su časovi izbrojani, a čovek na smrti treba da govori samo istinu. Reci, zašto ste ubili Šejna Flajna?

— Nosi se u pakao Kronere! — smrtnik je sklopio oči.

Holidej je pogledao prema vratima. Trebalo je što pre krenuti na put. Više od jedan čas prošlo je od trenutka kada su revolveri začutali i polazak u poteru Berdikovim tragom nije mu se odlagao više ni minuta. Doznao je da su dvojica noćnih gostiju saluna Grin Dor videli

jednog usamljenog konjanika na snažnom konju kako punom brzinom jaše prema jugu. Ali, ma koliko da je želeo da usedne na Migova sedlasta leđa i pođe u poteru, Holidej je isto toliko bio radoznao da dozna još nepoznate pojedinosti o događaju koji su otvorili jednomesečno poglavlje nasilja i krvoprolića. Ali, bio je još jedan razlog. U tom poglavlju jednu od glavnih uloga imala je Kejsi Flajn.

Dru je ponovo otvorio oči. — Vode — rekao je slabim glasom. Sav gorim...

Doktor Henri je pružio ruku da dohvati bokal s vodom, ali ga je Holidej zadržao. — Čekajte — rekao je.

— Šta hoćete. Nečovečno je ne dati mu vode kad umire.

— Pustite mene. On jeste smrtnik, ali je i nitkov. A takvi razumeju samo jedan jezik.

Holidej je rukom udaljio doktora i, okrenuo se Druu. — Dobićeš vode kad nam kažeš zašto je ubijen Šejn Flajn? — rekao je Dok. — Zašto ste ga ubili, a onda bacili krivicu na mene?

Oči šerifovog zamenika su zasijale prkosno. — Znao sam da ćeš nam doneti nesreću, Holideje — rekao je dahćući. — Rekao sam to od onog trenutka kad si Berdiku razbio nos...

— Ostavi sad ono što je prošlost i što nije važno. Reci nam ono što nas interesuje — presekao ga je Holidej. — Zašto ste ubili Flajna? Berdik je pobegao i ostavio te da zaglaviš, a Miler i Krejn su mrtvi. Šta je to sad toliko važno? Mi svi znamo da ste ga vi ubili, znamo i

kako i sve drugo. Jedino želimo još da znamo zašto.

Dru je ponovo sklopio oči i u jednom momentu svi su pomislili da je umro. Zatim su mu se usne pokrenule i on je jedva čujno prošaputao — Storm... dajte mi vode.

— Dobićeš. Šta sa Stormom?

— Vode... prošaputao je Dru ponovo.

Holidej je zario prste u Druovo rame. — Reci što je Storm umešan?

Dru je jedva čujno uzdahnio i očni kapci su mu zatreperili. — Želeo je da ukloni Šejna da bi devojku naterao da mu proda njihov ranč. Ponudio je Berdiku hiljadu dolara pomoći za njegovu izbornu kampanju ako mu pomogne da ga se reši... Strom nije želeo da lično likvidira Flajna... Računao je da će se odmah posumnjati na njega. Berdik je razmišljao o tom predlogu baš onda kada si ti došao u grad. Mislim da je već bio odlučio da nekako udesi tu aferu s tobom, ali onaj udarac u nos je konačno rešio sve. Hteo je jednim udarcem da dobiije novac i da se osveti. Flajn je bio u gradu... ti si bio tu... trebalo je samo naći način kako da ti se prilepi zločin. On... on... oh za ime božje daj mi vode, zlo-tvore.

Holidej se ispravio i bolje namestio šešir na čelo. Izvesno vreme gledao je šerifovog zamenika u lice, a zatim se okrenuo i pošao vratima.

— Dajte mu vode — rekao je izlazeći.

Doktor Henri je klimnuo glavom nasuo vode u čašu i pridigao Druovu glavu. Samrtnik ga je mutno pogledao i pohlepno progutao nekoliko gutljaja. Na licu mu se uka-

zalo olakšanje, i on je sklopio oči. Glava mu je klonula na stranu.

Doktor je ostavio čašu na stočić i stavio prst na Druov zglavak ru-ke. Opipao je puls i bez reči navukao čebe preko Druovog lica.

— Mrtav je — rekao je ravno-dušno.

— Očekivali smo to. Bar smo saznali istinu. Neki ljudi se neće radovati kad je čuju — promrmljao je Kröner sa prizvukom ljutnje u glasu.

Svetlost petrolejske lampe podrhtavala je na grubom širokom licu snažno građenog čoveka i na crnom „kolitu 44” koji je stiskao u teškoj čvornovatoj ruci.

Hanibal Strom je digao pogled svojih crnih očiju sa revolvera i pogledao Berdika u oči. — Šta ovo treba da znači? — promrmljao je zdepasti stočar kosmatih obrva. — Došao si da tražiš uslugu, a ovamo stojiš tu sa zapetim revolverom.

— Tako je, rekao je Berdik hrpavim glasom. — U nuždi sam i ne mogu da biram.

— Mislio sam da smo poslovni prijatelji.

Berdikov pogled vuka sateranog u tesnac preleteo je preko tri mladića koji su stajali iza očeve stolice. Svi su govorili da je porodica Storm sa ranča „Triangl” skupina čuđnih ljudi i oni su te večeri zaista izgledali čudno sa svojim u bradu zaraslim licima koja su bila slika i prilika crta lica njihovog oca, i njihovim teškim mišićavim telima. Ostavljali su utisak nekih čuđnih bića koja, ako biste ogreballi, ne bi obavezno prokrvarila.

Berdik je uvek smatrao da su ti Stormovi neka posebna sorta. Ali, oni su imali novca i ambicija i kao takvi su se pokazali kao korisni saveznici u njegovoj ličnoj borbi za novac i vlast.

— Nemoj da se ljutiš Hanibale

— rekao je bivši asgardski šerif spustivši ponovo pogled na čoveka u stolici. — Mi jesmo poslovni prijatelji, ali nisam siguran da u ovom momentu smem da verujem tebi i tvojim sinovima. Kad je čovek priteran u zid obično ga svi napuštaju.

— Kako ti je volja — promrmljao je Storm. — Šta hoćeš od mene?

— Novac!

Hanibal je cinično digao obrve. — Novac? A reci mi zašto treba da ti ga dam?

— Treba da pobeđem što dalje odavde! A za to mi je potreban novac.

Hanibal Storm je napucao usne. — Kod tebe je uvek u pitanju novac, Berdiče.

Ven Berdik nije imao nameru da to poriče, niti je video razloga da se stidi takve optužbe. Za ljude kao što je Storm, sa njihovim kraljevstvima trave i stoke, bilo je u redu što želi novac i moć, ali, za sve Berdike ovog sveta do tih vrhova put je bio vrlo težak i mukotrpan. Od prvog trenutka kada je došao na mesto asgardskog šerifa, Berdik je odlučio da od svog poziva načini mnogo unosniji posao i zaradi mnogo više novaca nego što je iznosila njegova bedna plata. Uz pomoć njegovih isto toliko pokvarenih pomoćnika izmuzao je dosta novaca od mnogobrojnih bogatih ljudi u

pokrajini Sansmouk. U zamenu za to, on im je pružao specijalne usluge i privilegije, ali, nikome tako specijalne kao Hanibalu Stormu.

Za Stormov račun izvršio je ubistvo i sad je bio čvrsto odlučio da mu Storm to dobro plati.

— Novac, Hanibale — rekao je Berdik ozbiljnim glasom. Govoreći zapeo je oroz revolvera.

— Spusti taj revolver, Berdiče — promrmljao je rančer ne pokazujući da je na njega ostavio neki naročiti utisak. Ako počneš da pucaš, moji ljudi će se postarati da ne izađeš živ sa „Triangla“.

Berdik je neko vreme neodređeno stajao, a onda je malo oborio cev revolvera.

Storm je sačekao taj trenutak, a onda počeo da gladi bradu. — Mada sam ti za tvoje usluge pošteno platio može biti da ti na neki način ipak nešto dugujem, Berdiče. Ali, ja nisam dobra vila. Tebi treba dosta novca. Ako hoćeš da taj novac dobiješ, čini mi se da moraš biti spreman da mi zauzvrat nešto učiniš.

— Šta kog vraga mogu da učinim? — prasnuo je Berdik. — Storme, prokleti glupane, shvataš li da sam u bekstvu.

Stočar je sastavio prste i zagledao se u nokte ispod kojih se crnila prljavština.

— Platio sam ti hiljadu dolara da me oslobodiš Flajna računaju da će njegova sestra prodati ranč kad njega ne bude među živima. Ali, to se nije ostvarilo. Pokušali smo sve što smo mogli samo joj nismo ispalili metak u glavu, ali ona se zalepila tamo i ne miče se. Ako bi nam rešio taj mali problem, či-

mi mi se da bih bio sklon da ti iščepkam odnekuda neku manju sumu novca... naravno u novčanica-ma. A to te ne bi zadržalo mnogo. Ranč Flajnovih je udaljen odavde manje od pola časa jahanja. Mogao bi da požuriš do tamo, završiš posao i još uvek na vreme odma-gliš.

Berdik ga je gledao smrknuto. Kada je dolazio na „Triangl“ nije imao u vidu nikakvo odlaganje. Mislilo je samo da uzme novac i pobegne. Stormov predlog je odu-darao od njegovog plana.

— Hoću da kažem — nastavio Storm šireći ruke — ionako te već gone zbog ubistva, pa ti još jedno ne bi značilo ništa.

— Tražiš od mene da ubijem Kejsi Flajn?

— Ne upotrebljavaj tako krupne reči. Ne tražim ja ništa. Mislilo sam samo da bi ti tako nešto omogućilo da dođeš do novca koji ti je potreban. Ja i moji dečaci poći ćemo s tobom da ti pružimo moralnu podršku, a sem toga, ja ću biti tamo da ti po završetku posla predam novac. Šta kažeš na to... šerife?

Berdik je s mukom progutao pljuvačku. Nije on bio uzdržan zbog toga što mu se pomisao da ubije ženu činila mrskom, već je jednostavno sračunavao u kakav rizik ulazi. Želeo je da što pre otrese sa nogu prašinu pokrajine Sansmo-uk, ali je zahvaljujući svom pozivu često imao prilike da vidi šta se može desiti čoveku koji beži pred zakonom ako nema novaca da plati skrovište i začepi usta onima koji bi mogli da ga izdaju.

Posle dugačke pauze zapitao je.

— Koliko?

— Pet stotina dolara.

Berdik je odmahnuo glavom. — Za Šejna Flejna si platio...

— To je bilo drugo — prekinuo ga je Storm. Da budem iskren, Berdiče, ja i moji dečaci smo ozbiljno razmišljali da taj posao završimo sami. Ali, iz istih razloga zbog kojih smo ti prepustili da ukloniš Flejna, smatramo da bi bilo bolje da obaviš i ovo. Šta kažeš?

— Neka bude šest stotina i smatraj da je posao dogovoren.

— Pristajem — rekao je Hanibal Storm spremno. — Berte idi osedlaj konje, Klajve reci ljudima na ranču da idemo u lov na vukove koji napadaju stoku. A ti Hede... idi i donesi mi kasicu.

Kad su njegovi sinovi izašli iz odaje, Storm se nasmešio Berdiku. — Jesi li za jedno piće pre nego što krenemo, Berdiče?

— Jesam. I neka bude nešto što jače.

Holidej je stajao pored Miga na raskršću puteva sa „havanom“ u zubima. Crvenkasti ukrašeni vrh cigare osvetljavao mu je lice i oči stisnute u tanku plavosivu oštricu ispod širokog oboda šešira. Posle neprekidnog galopa još od Asgarda, konj je ubrzano i naporno disao.

Između njegovih raširenih nogu i brazdi točkova koje su se pružale duž mesečinom obasjanog glavnog puta prema jugu, video se jasno utisnut trag konjskih kopita koji je pratio još od odlaska iz grada. Drugi put delimično zarastao u korov odvajao se pod pravim uglom i vođio je u brda. Bio je to put za ranč „Bar 40“.

Zašto je Berdik pošao ovamo?

Izvadilo je cigaru iz zuba i odbio gust plavičast dim još nikako ne nalazeći odgovor na to pitanje. Berdik je pošao ovamo, Berdik je imao dosta veliku vremensku prednost ispred njega. Zašto onda stoji ovde, bulji u mesečinom obasjan put i samo gubi dragoceno vreme. Dok on čeka, Berdik verovatno grabi sve dalje i dalje.

Odgovor na to pitanje, kao i kod većine drugih ozbiljnih pitanja, ležao je duboko. Znao je da njuškajući obilazi oko pravog razloga koji ga je naterao da sjaše i odmori konja na ovom naročitom delu puta, čak i pre nego što je dozvolio da samom sebi prizna koji je to razlog. U stvari, razmišljao je kako da upozori Kejsi Flajn na opasnosti od Stormovih.

To je verovatno bio prihvatljiv razlozan put akcije za Holideja. Kejsi Flajn je bila privlačna devojka, a nedavno otkrivena zavera ljudi spremnih na sve, donela je smrt njenom bratu, a njen život dovela u veliku opasnost. Takvu devojku blagovremeno upozoriti na opasnost bila je jasna, poštena i prijateljska namera koju je trebalo ostvariti pre nego što pođe na jug.

Ali u tome i jeste bila suština stvari. Da li je bilo u pitanju samo osećanje časti, poštenja i prijateljstva. Teško da se to moglo misliti. On se zvao Dok Holidej, kockar i revolveraš, čovek bez prijatelja. Za njega nisu važila ustaljena pravila življenja niti ponašanja po kojima su se drugi ljudi vladali. On je bio usamljen vuk, koji se kroz život probijao sam, bez pomoći drugih bez obaveza prema drugima. Ali, ovo je bilo nešto o čemu nije razmišljao, što nije ni

sanjao da će se desiti. Nešto što dolazi nezavisno od životnih pravila čak vrlo često na suprot tim pravilima, nešto što nije imalo ničeg zajedničkog sa vraćanjem dugova ili obaveza. Bilo je to osećanje koje dolazi direktno iz unutrašnjosti ljudskog bića.

Uspomena. Da, uz sve još i uspomena. Nešto ga je setilo na Missisipi, na Klaru, njegovu ljubav. Kako bi postupio da je ona u pitanju? Šta bi ona učinila? Odbacivši opušak cigare lepi revolveraš je primeo ruku čelu. Osetio je da mu čelo preseca val bola kao oštricu noža. Ubedio je sebe da je to posledica velikog gubitka krvi, ali nije verovao u to. Znao je pravi razlog. To je onaj stalni sudar koji je odigravao u njemu. Sudar ljubavi i mržnje.

Osmehnulo se a zatim se bacio u sedlo. Poterao je Miga prema Hangri Hilsu.

X

Kad je stigao do štale na ranču „Bar 40” snažno građeni čovek se bio dobro oznojio. Stojeći s unutrašnje strane vrata u zamračenoj prostoriji Ven Berdik je obrisao lice i čelo rukavom košulje. U tami zamračene prostorije čulo se samo povremeno rzanje konja koji su osećali prisustvo čoveka.

— Samo mirno — rekao je tiho da bi ih umirio. — Tiho!

Konji su se umirili i Berdik je okrenuo svoju veliku glavu da bi kroz otvor vrata pogledao nazad do skupine pamukovog drveta udaljene stotinu metara od štale. Tamo se ništa nije micalo i ni po čemu se nije moglo zaključiti da su

tamo, u dubokoj senci kao u dnu nekog kanjona, sakriveni četiri čoveka i pet konja. Sve je bilo nepomično i tiho i sem otisaka njegovih stopala koji su se nazirali u polegloj travi, ništa drugo se nije videlo.

Dišući već nešto normalnije, snažni čovek je sačekao još malo da mu se oči bolje priviknu na pomrčinu, a onda polako pošao napred. U mraku je nazirao sanduke, burad, konjske oglave okačene o zid i jednu klupu sa velikom kutijom od cigara punoj oraha, raznih šrafova, klamfi i drugih sitnica. U prostori-ji se osećao jak miris sena i konjskog đubreta, a pod strejom se čulo tiho gukanje golubova.

Stigavši do jaslara, Berdik je prepoznao kobila Kejsi Flajn. U sledećoj pregradi nalazio se pečatlija zelenko, njenog pokojnog brata, a u trećoj se nalazila jedna snažna mrka kobila. U njoj je Berdik prepoznao kljuse kojim se obično služio Red Džordan.

Berdik je zadovoljno klimnuo glavom. Stormovi su očigledno smatrali da preteruje u opreznosti kad je pošao da se kući prišunja kao da je na ratnom pohodu, ali, još jednom se uverio da opreznost nikada ne škodi i da se isplati predvideti razne mogućnosti. Računao je na to da postoji mogućnost da će te večeri Džordan biti u poseti kod svoje verenice.

Dobar general pre početka napada voli da zna raspored snaga svog neprijatelja, a Ven Berdik je sebe smatrao za vrlo dobrog generala.

Kroz pukotine zida staje osmotrio je glavnu zgradu. Bio je siguran da ga Red Džordan neće sprečiti da zaradi svojih šest stotina dolara.

Prisustvo advokata i opuncenoćenog istražnog organa u Asgardu možda će mu posao učiniti malo težim, ali će ta razlika biti sasvim zanemarljiva. Koliko je znao, Džordan čak nije nosio ni revolver. On se borio samo krupnim rečima i naravnima zakona i pravničkih knjiga.

Sada, kada je konačno u položaju da Džordana zbriše, to mu više neće ništa pomoći da učvrsti svoj status u Asgardu. Ali, rekao je sebi, imaće bar to zadovoljstvo da kada otputuje ostavi za sobom njegov leš.

Berdik je izvadio „kolt“ iz futrole i u dubokoj tišini noći proverio da li je napunjen. Zakotrljao je okrugli magacin niz nadlakticu osluškujući metalno kliketanje dobro podmazanog mehanizma koji mu je odjednom zvučalo čudno, nekako drugačije nego ranije. Namrštivši se zadržao je revolver blizu očiju, pre nego što je shvatio da zvuk koji je čuo ne dolaze od mehanizma „kolta“ već da je to udaljeni topot kopita na stenovitom putu.

Neko je jahao uz prolaz Grizli Pas.

S usana mu je sletela psovka.

Berdik je priskočio pukotini u zidu okrenutom kući i stigao na vreme da vidi kako se vrata kuće otvaraju i na verandu izlaze Džordan i Kejsi Flajn. Berdik je digao revolver. Oboje su bili na dometu revolvera i vrlo laka meta za dobrog strelca, kao što je bio bivši šerif. Pao je u iskušenje da ih slisti sa dva metka a da tek posle toga razmišlja o konjaniku koji se približavao. Ali nešto mu je zadržalo prst na obaraču i trenutak kasnije, on je ugledao jahačevu glavu i ramena. Nejasna silueta se ležerno

ljuškala na konju. Laganim korakom konj je išao uz samu stranu uzanog prolaza. Kad se približio kući, konjanik je izronio na čistinu obasjanu mesečinom.

Taj konjanik bio je Holidej.

Berdikovo srce je življe zakućalo, Holidej. To je bilo neverovatno. Šta je njega dovelo ovamo?

Berdik se upinjao da obuzda svoja osećanja. Do đavola sa svim, šta i kako i zašto. Tamo je dolazio nitkov koji je prouzrokovao pad njegovog carstva nasilja i korupcije, carstva koje je s mukom stvorio. Tamo je ležerno nagnut u sedlu jahao njegov smrtni neprijatelj koga je više od bilo koga drugog želeo da uništi. I sudbina mu ga je donela na tanjiru. Njega, Džordana i Kejsi.

Osveta i novac. Sve na jednom mestu. Zaista je bilo teško poverovati u toliku sreću.

Digao je ruku sa revolverom.

— Samo još malo bliže, nitkove — šapnuo je Berdik tiho, a onda je digao revolver i proturio cev kroz jednu pukotinu u zidu. Laganim pokretom doveo je nišan do jahača u beloj košulji koji je ne sluteći nikakvu opasnost, lagano jahao proplankom.

Holidej se približavao jednom velikom stablu pamukovog drveta. Kad se pojavi na drugoj strani, Berdik je odlučio da će pucati. Obuhvatio je pogledom deo proplanka na kome će se uskoro pojaviti bela košulja i dok je on to činio Kejsi Flajn je sišla sa verande ispred kuće i pošla u susret konjaniku.

Berdik je odmahnuo svojom velikom glavom. Šta ta glupa guska misli? Šta radi? Šeta se poljanom, prosto leprša prema onom sa mašnom kao da joj je taj prljavi re-

volveraš stari prijatelj, a ne čovek koga je, kako je Berdik mislio, morala smatrati za ubicu svog brata. Ali, tako je to sa ženama. Berdik ih nikada nije razumeo niti se trudio da ih razume. One su bile van sfere njegovog interesovanja, jer je njega mamio samo novac i vlast.

Kao da umesto nogu ima krila, devojka je potrčala prema drvetu. Bivši šerif je zaustavio dah. Holidej će najverovatnije morati da se zaustavi. Da li će se zaustaviti iza drveta?

Berdik je razmišljao brzo. Ako Holidej zaustavi konja iza drveta, neće moći da ga uzme na čist nišan sa mesta na kome se nalazio. Morao bi da poboljša vidik i zauzme poziciju odakle ga ništa ne bi ometalo u nišanjenju. Ako bi se pomerio do drugog kraja staje, bio bi baš u takvoj poziciji, mogao bi da vidi Holideja ukoliko bi ovaj zastao iza drveta. Okrenuo se od vrata, ali u pomrčini nije video prazne kante, koje su služile za nošenje zobi. Supleo se, i čovek i kanta su se našli na zemlji uz gromoglasnu buku. Berdik je pri padu udario glavom o vrata boksa i dok se metalni zvuk kotrljanja kante stišavao, čuo je Reda Džordana kako viče.

— Šta je to tamo?

Skočivši na noge kao oparen, Berdik je jurnuo ka uglu staje, ne obazirući se više na buku koju je pravio. Uplašeni konji su nemirno poskočili i štalom je odjeknuo njihov isprekidani njisak i rzanje. Stigavši do cilja, proturio je cev „kolta” kroz otvor na mestu gde je nedostajala jedna daska i ugledao Holideja kako zaustavlja konja pored devojke. Oboje su gledali u pravcu staje.

Napipao je kažiprstom krivinu okidača i očima iz kojih je sevala munja mržnje doveo nišan pištolja tačno na sredinu bele košulje. S velikim uživanjem je izdahnuo vazduh iz pluća i pritisnuo obarač.

Učinio je to prekasno. Shvatio je to onog trenutka kada se Holidej sunovratio iz sedla dohvatio devojku ispruženom rukom, digao je sa zemlje i istovremeno podbo mamuzama svog konja. Berdikov revolver je ponovo zagrmio dok je konj natovaren dvostrukim teretom brzinom topovskog čuleta grabio ka zaklonu iza zgrade ranča. Još dva puta je njegov prst pritisnuo obarač i tresak hitaca je potresao litice planinskog prolaza prisiljavajući Holideja da iz svog konja izvlači poslednje iskre snage, sve dok nije stigao u bezbednost zaklona iza zgrade.

Proklinjući zlu sreću, Berdik je potrčao prema zadnjim vratima staje. Stormovi nisu hteli da uzmu učešće u ovoj akciji, ali moraće da se umešaju hteli oni to ili ne. Neće im dati da se izmaknu.

Stojeći u okviru zadnjih vrata staje, Berdik je ispalio jedan hitac u vazduh, a zatim iz sve snage povikao.

— Hej, dolazite ovamo! Potrebna mi je pomoć!

U senci šumarka pamukovog drveta ništa se nije pomerilo. Ni po čemu običan posmatrač nije mogao da zaključi da je tamo neko skriven. Ali Berdik na jednu kartu nije htio da dozvoli da bude izigran. Ispalio je još jedan metak i riknuo svom snagom svojih velikih grudi.

— Hej Storme! Holidej je ovde!

U senci lišća i granja, Hanibal

Storm opsova grozno. — Šta taj kućkin sin misli kad me tako glasno doziva po imenu? Zar hoće celom svetu da objavi da smo mi umešani u ovo?

— Izgleda da je to već učinio, oče — rekao je Had Storm mršteći pljosnato lice. Istog trenutka još jedan crvenkasti plamičak bridnuo je iz kuće ka staji.

— Šta da radimo — zapitao je Bert Storm. — Hoćemo li da mu pomognemo ili da zdimimo?

— Čini mi se da je malo kasno da zdimimo — rekao je Hanibal Storm i digao vođice svog konja. — Još uvek nam je neophodno da tu ženu uklonimo s puta. Nas je pet protiv tog nalićkanog pajaca i onog advokata koga i ne računam, jer ne ume da puca.

— Onda ulazimo u igru? — zapitao je Had.

— Ulazimo. Moramo već vednom da svršimo s tim.

Dodirnuvši mamuzama bokove svog konja, Hanibal Storm je izbio iz zaklona drveća i poveo svoje sinove preko travne poljane u pravcu staje.

Rod Džordan je ostao otvorenih usta kada je ugledao tamne siluete četvorice konjanika koji su se, kako mu se činilo, pojavili ni od kuda i brzim kasom poterali svoje konje preko pašnjaka južno od staje kao četiri nečujne senke.

— Gospode bože, Holideje — uzviknuo je advokat — evo dolazi cela banda. Ima ih mnogo!

Naslonjen na okvir prozora blizu njega sa tek zapaljenom „havanom“ u zubima, Holidej se osmehivao vučjim osmehom. Bio je u svom elementu, sam protiv petorice. Čak i više, sam protiv celog sveta.

Setio se O. K. Koraša. To je bilo nešto! I onda je protiv sebe imao petoricu protivnika, bezobzirnih, nepomirljivih zlikovaca koji su revolverom baratali spretno kao što neko barata kašikom ili viljuškom. Istina, onda je uz sebe imao Vajata

Erpa, prekaljenog borca i nepogrešivog strelca, a sada, običnog advokata koji je pucao rečima i paragrafima, što mu protiv ovih neprijatelja nije moglo ništa koristiti. Svedno, boriće se sam i nastojaće da pobedi.

Petorica protiv jednog bila je prilična nesrazmera. Pa ipak, bio je čak zadovoljan što je tako. Iako je znao da Keisi nije žena za njega, bilo mu je drago što će moći da joj pokaže koliko je taj drugi niko i ništa kad dođe biti ili ne biti. Pokazaće joj da njen izabranik nije dostojan nje i da je on taj kome je trebalo da pokloni svoje srce.

— Šta je mister advokate? Unlašili ste se — rekao je prateći pogledom šta se događa napolju. Osetio je neku vrstu izopačenog zadovoljstva što čovek koga Keisi Flain voli pokazuje strah. Njegov strah ga je hranio, dizao. Osećao se višim.

— Da, bojim se — priznao je Džordan bacivši pogled iza sebe na devojkicu koja je zgrčena na podu gurala metke u magacin vinčesterke. Ah, uplašen sam više zbog Kejsi nego...

— Ne servirajte mi nikakve plemenite izmišljotine, Džordane — odsekao je grubo Holidej. Bio je očigledno ljut do krajnosti. Prvi put u životu činio je nešto što nije hteo. To što je činio bilo je plemenito, ali se njegovo biće protiv toga bunilo. Bolje reći bunio se mužjak u njemu. Pomagao je čoveku koji mu je bio takmac.

Uleteo je u klopku, pravo na zapet revolver. I zbog toga je bio ljut, a ponajviše zbog činjenice da nije mogao vratiti istom merom onom nitkovu u zasedi koji ga je uzeo na nišan. Zbog toga je svoje neraspoloženje izneo na onoga na koga je mogao. Premestio je cigaru iz jednog ugla usta u drugi i nekoliko puta je protlačio zubima. — Tresu vam se pantalone od straha, Džordane. Skoro da čujem kako cvokotete od zuba do pete. Vi ste očigledno kukavica. Zašto to lepo ne priznate?

— Molim vas, mister Holideje — ljutnula se Keisi Flain blede u licu. — Zar ne mislite da je naš noložaj dovoljno rđav i bez tih vaših oporih reči?

Holidejeve sivonlave oči su se zadržale na njoj. Gledao je nekoliko trenutaka pomešanih osećanja. Bio je ljut na nju, čak možda i više nego na Džordana. Ne zato što je ošetrivao nešto od nje ili se nadao da će mu pokloniti ljubav, već zato što je u njemu probudila usnavanu plemenitost, davno odlutala osećanja za ljude koji mogu biti dobri kao što mogu da budu zli. Zbog nje je došao ovamo.

Pa ipak, uprkos ukusu porčine u ustima i osećanju da je od sebe večeras napravio budalu, grube reči

koje je zaustio da joj kaže, jednostavno su mu zastale u grlu, nisu htele da pređu preko usana.

Razum je hteo jedno, a srce drugo.

Prasak „kolta“ iz staje vratio je Holideja gruboj stvarnosti njegovog položaja. Računao je da su četvorica jahača koje je za kratko vreme video kako izlaze iz šume pamukovog drveta dosada stigli do štale. Po svemu sudeći neće proći mnogo vremena, a oni će krenuti u napad. Po onome što je o Stormovima čuo neće im biti mnogo vremena za dogovor s onim petim koji se već nalazio u štali. Pošao je da opomene Kejsi Flajn, ali nije očekivao da će opasnost doći tako brzo. Stormovima se očigledno žurilo. Verovatno su na neki način doznali za događaje u gradu, pa su hteli da aferu okončaju pre nego što se grad povrati od šoka.

Znao je da mu predstoji okršaj na život i smrt. Znao je po tome što je neko dozvao Stormove i oboležao njihov identitet. To je značilo da posle puškaranja u kući ne sme ostati niko živ. Niko ko bi mogao da svedoči protiv njih.

Nije ga brinula heroina nadmoć protivnika. Istina, nikada nije bio sam protiv petorice, ali to ne bi bila sila kojom se ne bi mogao uhvatiti ukoštac kada bi taj obračun bio njegov obračun, a oni ljudi u staji osobe sa kojima treba da izravna njegove lične račune. Ali, ovo nije imalo veze s njim.

S druge strane, pred njim je stajao dugačak put, neprijatelj kome je trebalo da vrati dug. Ne samo ranu na bedru već mnogo više. Do

kog đavola sa „Bar 40.“ Džordanom... pa čak i plavokosom Kejsi. To ga je samo zadržavalo.

Jedina naknada će mu biti da prosvira metak kroz nitkova koji je pucao na njega iz zasede.

Sačekavši da „kolt“ ponovo plane, Holidej je pažljivo nanišanio i pritisnuo okidač. Čuo je prasak hica, prigušen jauk i odjek psovki, a onda su i ostali pripucali iz staje.

— Nemoguće — rekla je Kejsi Flajn iznenađeno kao da nema daha, dok je Holidej trčao prema drugom prozoru da bi zauzeo taktički nov položaj. — Ono... ono je bio glas šerifa Berdika.

Holidej se trgao. — To je nemoguće — rekao je. Berdik je petnaest ili čak dvadeset milja daleko odatle. Taj čovek jaše sada toliko besomučno koliko mu konj može izdržati.

— Keisi je u pravu — priključio se Džordan između dva revolvereska pucnja. — I meni se učinilo da sam prepoznao njegov glas.

Holidej ih je slušao nemo. U jednom momentu skrenuo je pažnju sa neprijatelja na njih dvoje, ali ni devojka ni advokat nisu mogli da shvate značaj njegovog pogleda.

— Mora biti da grešimo. Rede — zaključila je Keisi videvši da je Holidejevo lice postalo bledo i ledeno kao mermer. — Ven Berdik nije baš mnogo karakteran čovek, ali on svakako ne bi mogao da bude umešan u nešto ovako. Zašto se smejete, mister Holideje?

Holidej se zaista smeškao. Smeškao se cinično kao čovek koji zna nešto što drugi ne znaju. Ali, ni Keisi Flajn ni Red Džordan nisu se smešili kad im je ~~u~~ kratko opisao

krvav događaj koji je ranije te večeri iz temelja potresao Asgard.

Oboje su smeteno zurili u njega. Prosto nisu poverovali sve što im je ispričao, ali Holideju ni najmanje nije bilo važno da li mu veruju. On je znao istinu i shvatio je ne samo posledice nego i korene te istine. I znao je kako će morati da se o toj stvarnosti opredeli.

Revolveri su štekta! brzom paljbom. Vreme za odluku bilo je blizu.

Ali, pre toga treba da učini nešto u ovom okršaju, nešto što će mu olakšati položaj i dati mu vremena da odluku donese i sprovede je u delo. Prišavši desnom prozoru, ispalio je nasumice dva metka. Zatim je odmah priskočio levom prozoru i video, kao što se nadao da će videti, da su iz staze koncentrisali paljbu na kome se maločas pojavio. Neko se nalazio iza vratnica na kojima su zjanile široke pukotine.

Holidej je jedan za drugim ispraznio magacin svog „središaća“. Teška tanad je odvalila nekoliko krupnih iverki sa staiskih vrata i iza njih se zarila u meko ljudsko telo. Grlom, krljav iauk koji se čuo između odlika revolverskih hitaca bio mu je dovoljan dokaz da je broina prednost protivnika smanjena za jednog čoveka.

Spustivši se na pod, s ranjenom nogom ispruženom napred, a zdravom podavijenom ispod sebe, istresao je prazne čaure iz magacina i umesto njih stavio nove metke iz pojasa. Sada je već bilo jasno da će morati da pojaše konja i napusti ovo mesto, bez obzira da li se među onom netericom u staji nalazio i Berdik ili ne. Kuća na ranču Flainovih nije pravljena za potrebe even-

tualne odbrane i čim mesec zađe za brda i zaviada potpun mrak, revolveraši će svakako pokušati da im se privuku i likvidiraju ih. Onako ranjen već je počeo da oseća posledice umora i groznice koja je počela da ga hvata od rane pa je ionako rđava situacija mogla samo još da se pogorša.

Biće šteta za devojkju. Bila je lepa i mila. Ali, naravno, ona nije i očekivala ništa drugo od čoveka kao što je on, naročito kada je tu bio i njen čovek. Činilo mu se da pred sobom vidi osvetničko lice Li Džeksoma a čuje njegove reči: „Dobro je. Uspećeš da se izvučeš. Nije važno drugo, važna je sopstvena koža... osveta može da pričekaj“.

Avet je nestala i Holidej je spustio revolver u futrolu. Mašio se rukom za džep i izvukao cigaru. Plamićak žižice osvetlio mu je za trenutak užarene oči a odlučan izraz lica. Mesec je sada bio nešto niži i beličasta svetlost prodirala je duže u prostranu odaju srebroći kolutove duvanskog dima. Video je Kejsi i Džordana sklopčane jedno pored drugog u suprotnom uglu. Džordani je u ruci držao pušku, a Kejsi ga je molila da se ne pojavljuje, da ne rizikuje.

Na uglu Holidejevih usana zalebdeo je ciničan smešak. Razočarana nada, ljutnja, čak hol zbog nanete uvrede, parale su mu dušu. Tako nešto nije ni pomislila da kaže maločas kada se izlagao mecima Stormovih! Za njega nije imala reči brige i strahovanja. No, nije trebalo da brine. Čovek Džordanovog kova nikada ne rizikuje. Takvi kao što

je on puštaju druge da rizikuju za njih, a ako se desi da stvari pođu rdavo, oni ih uz zahvalnost jednostavno sahrane bez mnogo sentimentalnosti. Ah, mogao je reći toj maloj gospođici podosta interesantnih stvarčica o životu i advokatima, i još više toga što ona sigurno ne zna, samo da je imao vremena. Ali, vreme je odmicalo... neumitno odmicalo... za sve njih.

A možda nije za Džona Holideja...?

Ne, sigurno nije. Ne duguje im ništa da bi morao sa njima da umre. Za takvu žrtvu treba nešto više od nezasluzenog prezira. Učinio je što mu je čovečnost nalažala. Došao je da opomene Kejsi i opomenuo je. Ali, ništa ga nije vezivalo da se dalje žrtvuje za nju i njenog čoveka i da sa njima deli smrt. Ne, to bi bilo previše.

Sa cigarom koja mu je lagano dogorevala u zubima Holidej je izvukao revolver i nisko pogurno privukao se do vrata koja su vodila u kuhinju i prostor za ručavanje. Odsjaj vatre iz male trbušaste bronzone peći na kojoj je Kejsi spremala kafu obojio mu je lice rumenilom do para koji je zagrljen sedeo naslonjen uz zid i pogledao ih. U pojasu su mu se rumenile bakarne čaure metaka.

— Pa dobro, naši putevi se ovde razdvajaju. Ja odlazim.

Džordan ga je pogledao kroz zadržanu polutamu. — Šta mislite da kažete, Holideje?

— Hoće da kaže da odlazi — rekla je blago Kejsi. — Je li tako, mister Holideje? Dobro sam vas razumela?

— Pogodili ste mis Flajn — odvratio je Holidej uz slab osmeh. Pitao se zašto mu se u želucu skupljalo nešto teško i ledeno kao stena.

— Napuštate nas? — U Džordanovom glasu zapažala se neverica.

— Ostavljate nas da umremo?

— A šta biste vi učinili?

— Ja bih...

— Šta ste učinili kad ste mogli — prekinuo ga je Holidej — onda kad sam bio u škripcu?

— Ja... branio sam vas na suđenju... koliko su mi okolnosti omogućavale.

— Pa, dobio sam doživotnu robiju u Dirfutu. A bio sam nevin. Million puta hvala, mister advokate.

— Za ime božje, Holideje — počeo je Džordan da preklinje unoseći mu se u lice. — Nije mi važno za mene, ali, zar ne biste mogli povesti Kejsi sa sobom? Vaš konj može da nosi dve osobe, a ja bih mogao da zadržim ove dok vi...

— Mogli biste vi da ih zadržite toliko dok čovek obriše nos — rekao je Holidej žestoko. — A onda bi nas oni, pošto bi Mig nosio dvostruki teret, stigli posle dve pređene milje. — Osmehnuo se krajičkom usana, i rekao. Žao mi je advokate, svako ostaje na svome.

— Ali...

— Nemoj moliti Rode — rekla je Kejsi tihim glasom kao da se miri sa sudbinom. — Vidiš da je to uzaludno. Sem toga, ja ni u kom slučaju ne bih otišla bez tebe. Nema mo nikakva prava da bilo šta tražimo od mister Holideja, jer, on nikada nije imao hrabrosti da od bilo koga šta zatraži. — Digla se sa svog mesta i pružila Holideju ruku. — Hvala vam što ste otkrili istinu o Šejnovoj smr-

ti, mister Holideje. Sad znam da je vaša priča istinita. Oprostite mi ako sam vas nekada sumnjičila za ono što niste učinili i ako sam nekada prema vama bila gruba. Kada bih mogla da to popravim, ne bih se razmišljala. Na žalost, vremena za to nema. Pođite kuda ste naumili. I neka vam bog ubuduće podari više sreće nego što ste imali u prošlosti.

Od dodira njene ruke Holidej kao da je osetio drhtavicu u celom telu. A možda je drhtavica nastala od njenih reči? Nestao je osmeh sa njegovih usana i on je zaustio da nešto kaže, ali na um mu nisu dolazile reči kojima bi izrazio svoja osećanja. Umesto toga, mleo je zubima opušak cigare i hramljući od bola od rane koja je počela da krvari, pošao ka izlaznim vratima iz kuhinje prema zadnjoj verandi, gde je, vezan za jedan potporni stub, stajao njegov konj Mig. Zastavši na otvorenim vratima iza kojih se crnila noć, Holidej se osvrnuo. Činilo mu se da su pucnji revolvera i fijuk tanadi prestali davno, pre mnogo dana, pre početka vremena.

Stajao je tako na otvorenim vratima bez snage da pođe dalje. Nešto kao da mu je držalo noge slepljene za pod. A onda, na njegovo veliko iznenađenje čuo je svoj glas.

— Čini mi se da bih ipak mogao da vas uzmem sa sobom, misl Kejsi. Do vruga, rizik je veliki, a, šta je život bez opasnosti? Ja sam u životu uvek igrao na sve ili ništa.

Džordan je ustao i prošao kroz kuhinju do ulaznih vrata. Kejsi je kratko vreme gledala za njim, a onda je i ona ustala i izašla na verandu.

— Hvala vam mister Holideje —

rekla je — ali ja sam stvarno mislila ono što sam rekla.

U Holidejevoj utrobi se nešto zgrčilo. — Zar ga toliko volite?

— Da, toliko ga volim. Možete li to da razumete? Jeste li ikada nekog voleli?

Grč u Holidejevom želudcu je postao skoro bolan. Setio se Misisipija, plavokose Klare plavih blagih očiju. Zar je bilo moguće da joj kaže da je voleo ženu veoma sličnu njoj? To više nije imalo nikakve svrhe.

— Da... jednom davno... voleo sam jednu ženu — rekao je tonom koji se njenom uhu učinilo neobičano.

Pošto je prasnulo iz staje i tane je proletelo kroz prozor, pogodilo je bronzanu peć i zviždeći se odbilo u tavanicu. Devojka je još jednom uzela Holideja za ruku i stisnula je kao da ga razume. — Molim vas pođite sada. Nema potrebe da i vi ginete... Pre nego što je mogao da bilo šta odgovori ona se nagnula i dodirнула ga usnama po obrazu. — Zbogom Džone...

Zvuk toga imena kao da je na Holideja imao neobično dejstvo — imena koje je tako izgovarala samo jedna osoba, Klara. Kasnije, kada nje više nije bilo među živima promenio je svoje ime u „Dok” što je bila skraćunica njegovog zanimanja „doktor” samo zato da ga više niko ne bi mogao nazivati njegovim pravim imenom... jer, niko nije mogao tako milo i slatko da odgovori tu reč „Džon”. Bar tako je on mislio. I niko ga tako nije nazvao, sve do sada. Zgrabio je kao kleštima za mišiću, a između dva drhtava otkucaja srca učinilo mu se da je ceo svet okovan ledom. Sledećeg trenutka grubo je vukao sa veran-

de sjedinjujući u tom nasilju i grubost i ljutnju.

— Džone — povikala je devojka uplašeno. — Šta to radite?

— Ne zovite me tako — otelo mu se kroz stisnute zube — I penjite se na tog konja dok ja dovučem onu kukavicu od vašeg verenika.

Ostavljajući zaprepašćenu devojku da razrogačenih očiju bulji za njim, jurnuo ju u kuću i malo zatim se vratio noseći zbunjenog Džordana, takoreći pod miškom. Samrtnički namrštenog lica osvetljenog mesečinom, Holidej je gurnuo Džordana prema Migu.

— Penjite se u sedlo, vrag vas odneo! Brzo, pre nego što se predomislim! — Odjednom je potegao „kolt“, zapeo obarač i nabio cev Džordanu u rebra. Rekao sam penjite se, čoveče ili ću vam prosvirati metak iz ovog „kolta“.

Džordan i Kejsi nisu shvatili šta se događa. Kako su i mogli? Malo kasnije gledali su Holideja sa visine Migovih leđa. Džordan je uzalud pokušavao da nađe reči zahvalnosti, a niz Kejsino predivno lice slivale su se suze. Holidej je odveo Migove vodice i predao ih advokatu u ruke.

— Jašite kao da vas gone svi đavoli iz pakla! — uzviknuo je sa bolom koji mu je lomio reči u grlu. — Omogućiću vam dobru vremensku prednost, za to ne brinite, ali, ne zaustavljajte se dok ne stignete do Asgarda!

Pogledao je Kejsi u oči. Ona je pružila ruke ka njemu, ali u tom trenutku Holidej je pljesnuo Miga šakom po sapima i naterao ga u trk.

— Džone! — kriknula ju Kejsi, hvatajući se grčevito Džordanu oko pasa da ne bi pala, a zatim je njen

krik zagušio tutanj kopita i učestali prasak revolverskih hitaca.

Holidej se okrenuo i sa revolverom koji mu je svetlucaao u ruci brzim koracima prošao kroz kuću do prozora okrenutih staji. Koncentrisane pažnje na staju nije primetio pogurenu siluetu čoveka pored verande. Već suviše vremena iz kuće niko nije opalio ni metak i Ven Berdik je to iskoristio da pretrči čitavih dvadesetak metara dvorišta koji su staju delili od glavne zgrade, a da se ne izloži opasnosti da ga pogodi smrtonosno tane.

Kad je iznad njegove glave grmnuo „sređivač“ Berdik je opalio iz revolvera i Holidej je u prsima osetio strahovito bolan udar užarenog olova. Zgrčio se od bola, posrnuo korak dva a onda povratio ravnotežu. Iz podnožja verande Berdikovi revolveri su gromko praštali kao razdraženi pas. Još jedno tane pogodilo je Holideja, ali on nije pao. Nije smeo dozvoliti da padne. Izdržao je i ispalio nekoliko u pravcu odakle je dejstvovao podmukli ubica.

Odjednom, kao da poskakuje u nekoj avetinjskoj igri, Berdik je skočio sa svog mesta pored verande, i ukočenih udova, izdužen kao da visi na vešalima ispalio još nekoliko iz revolvera u pod ispred svojih nogu. Zatim se u stravičnoj igri smrti okrenuo oko sebe jednom, drugi put... a onda pao na drveni pod.

Više se nije pomerio. Bio je mrtav.

Holidej se nasmešio i u tami oda je njegovi zubi su blesnuli kao čeljusti vuka. Baš kao čeljusti vuka sateranog u tesnac. Zatim je ispalio nekoliko hitaca u pravcu staje.

Nagnuo se malo unazad i jednim okom ugledao poslednje slike konja u trku koji je zamicao u otvorene kamene čeljusti Grizli Pasa.

Kejsi je još uvek gledala u pravcu ranča.

Holidej je osetio da ga je taj pogled pogodio u srce. Uzdrhtao je. — Zbogom Kejsi, adios...

Na ranču „Bar 40” duvao je hladan vetar smrti.

Izvadio je poslednju „havañu”. Omirisao je, možda poslednji put njen prijatan, dobro poznat miris i kresnuo palidrvce. Povukao je nekoliko puta dok se cigara dobro zažarila a onda je zadržao palidrvce u rukama pasmatrajući ga kako dogoreva. Osmehnuo se. Zapažao je da su senke sve tamnije, a pomrčina sve gušća. Mesec je neumitno zalazio za vrhove borova i jela.

Uspravio se a osmeh je i dalje lebdeo na njegovim usnama. Šta je drugo mogao nego da se smeši, jer je najzad učinio nešto što nikada ne bi poverovao da će učiniti... Nešto zbog čega bi Klara bila ponosna. Šta je marilo što će ga žrtva možda koštati života? Ono zašta se žrtvovalo bilo je vredno žrtve. Možda ga je Kejsi ipak na neki način volela... a ljubav se hrani samo ljubavlju... i dokazima ljubavi.

Iz staje preko puta i dalje su plamteli revolveri. Dvojica Stromovih sinova bili su mrtvi i stari Haniel i njegov sin Bart želeli su njegovu smrt. Pošli su u tu krvavu noć sa drugim ciljem, ali, taj cilj je sada bio daleko, i oni su pred očima imali samo osvetu. Hteli su oko za oko, zub za zub.

Što se Holideja tiče on je odluku doneo mnogo ranije. Sad je samo išao putem koji je izabrao. Trebalo je samo izdržati jer je krv brzo oticala iz njega. Košulja mu je visila niz telo slepljena, mokra i krvava, a leva ruka mlitavo je visila do ranjenog bedra.

Želeo je da pođu u napad dok još ima snage... i da pođu otvoreno.

— Holideje! — začuo se povik prigušen škrgutom zuba. — Izađi ako si čovek! Dokaži da nisi podla, bedna kukavica!

Holidej je čutke otvorio magacin svog pištolja i na mesto ispaljenih stavio nove metke. Zatim je pogledao prema staji. Bio je spreman da pogleda smrti u oči.

— Holideje, čuješ li me kučkin sine? Izađi ili ćemo doći tamo da ti otkinemo uši! Nemoj misliti da ćeš se izvući. Ovde leže mrtvi dva moja sina i to ćeš morati da platiš. Izađi, pseto!

Holidej je sačekao da se odjek njegovog glasa utiša, a onda je doviknuo prema staji.

— Dolazim!

Glas mu je sekao ledenom odlučnošću i iz svakog izgovorenog sloga kao da je izvirivala bespoštedna pretnja.

Stisnuo je u ruci glatku dršku „kolta” i grizući cigaretu duboko uzdahnuo. Gurnuo je vrata nogom i izašao na verandu. Očima koje su se u prerezima očnih kapaka belele u tami noći, pogledao je u pravcu staje i video dve siluete kako sa revolverima u rukama dolaze prema njemu. Na mekoj travi njihovi koraci se nisu čuli, i sablasno izduženi na treperavom sivilu umirućeg meseca podsećali su na avetinjsku prikazu smrti. Video je odsjaj metala njihovih revolvera i sevanje njihovih

vužjih očiju. Setio se još jednom O. K. Korala i pozeleo da je sada pored njega Vajat Erp, hrabar i pribran kao iskonski ratnik.

Jednim dugačkim korakom preskočio je opruženo Berdikovo telo i pošao im u susret. Tek što je zakoračio na travnjak noć je zaparao blesak crvenkastih plamenih prstiju, a tišinu je prolomila grmljavina revolvera. Holidej je začuo zmijsko siktanje tanadi pored sebe i nasmejao se bezglasno, skoro sa ludačkim zadovoljstvom. Osećao se džinom dok je prkosno koračao poljanom zalivenom bledom setnom mesečinom. A setu mesečine prekidao je samo žutkastocrveni blesak revolvera.

Do đavola, pomislio je, vredelo je goživeti ovaj dan.

Kada su izdužene prikaze smrti pružajući ka njemu ledene koščate ruke bile već na domaku, on je pritisnuo obarač. Blesak je razbio tamu i Holidej se osetio snažan, kao Herkul koji je u stanju da mišićama preokrene ceo svet. Nastavio je da pritiska obarač zadovoljan što svaki njegov pokret prsta prekida crnu noć. U tom trenutku bio je jači od prirode, od celog sveta.

*

Žuta crvenkasta svetlost plamtelela je s vremena na vreme u intervalima bez određenog ritma i širila prijatnu toplinu i neki neodređen osećaj meke udobnosti. A zajedno sa intervalima svetlosti kao iz daljine dopirali su isprekidani talasi prigušenog žagora i neko ritmičko otucavanje koje je podsećalo na kucanje zidnog časovnika.

Holidej je otvorio oči i žmirnuo. Slab vetar odmaklog proleća njihao

je granu ispred prozora i prekidao žutkastocrveni zrak sunca koji mu je padao na očne kapke. Trepnuo je dva tri puta i skrenuo pogled do osobe koja je sedela pored kreveta.

Bila je to Kejsi Flajn, a on je bio živ!

— Najzad ste se probudili. Bili ste dva dana u nesvesti pa smo bili dosta zabrinuti za vas, iako je doktor Henri rekao da ćete ostati u životu.

— Kako sam...

— Pst, ćutite — prekinula ga je Kejsi. Dobili ste dva metka u grudi i izgubili ste dosta krvi. Zato ne smete da se naprežete. Ležite mirno, a ja ću vam ispričati ono što znam da vas zanima. Interesuje vas kako ste došli ovde, naravno.

Dok je jedva primetno klimnuo glavom i Kejsi je nastavila. — Dok smo bezglavno bežali što dalje od ranča, čuli smo iza sebe pucanje revolvera. To nam je bio znak da ste još živi. Ali, kasnije se sve utišalo i kad smo stigli u Asgard digli smo uzbunu. Nekoliko desetina građana pošli su sa nama u pomoć. No, pomoć nije bila potrebna. Stormove smo našli mrtve, a i šerifa Berdika. Vi ste bili teško ranjeni pa smo vas preneli ovamo. Doktor Henri vas je spasao.

Dok je klimnuo glavom. Osećao je umor, ali i neko pritajeno unutrašnje zadovoljstvo što je živ, što je napolju sunčano proleće i što je Kejsi tu pored njega, nežna, ljupka puna života.

— Hoću da vas nešto pitam — nastavila je devojka s izvesnim usutezanjem — ali mi ne morate odgovoriti ako ne želite. I nemojte govoriti da se ne biste premarali. — Zastala je kao da premišlja a onda

dodala stidljivo. — Ko je ta Klara koju ste pominjali u bunilu... Nešto u vezi sa Nju Orleansom i Misissipijem? Je li to neka vaša ljubav?

Holidej je zbunjeno žmirnuo očima. Šta je to govorio? Pominjao je Klaru, ali šta još? Da nije možda nesvesno otkrio da je Klara imala iste blage plave oči i kosu dugačku kao slap brdske reke kao ona? Da nije rekao još nešto? Prikrio je pitanje koje je već bežalo iz njegovih očiju i potvrdno sklopio očne kapke.

— Da? Znala sam. Znala sam da ste voleli, da ste morali doživeti ljubav. Znala sam da mogu verovati u vas, da se nisam prevarila. Drugi su sumnjali ali, ja sam posle svega što sam pored vas doživela, čvrsto verovala da ste u dubini plemenit čovek. Ovo mi je potvrda mojih uverenja. Jer, ako ste voleli jednu ženu onda vam ništa ne stoji na putu da volite i sve ljude oko sebe.

Holidej je zaustio da nešto kaže, ali ga je Kejsi razdragano prekinula. — Čutite, ne zamarajte se. I mnogo vam hvala za ovo. Ne možete zamisliti koliko sam srećna što se u vama nisam prevarila. Ovaj dan ostaće mi u sećanju čak i više nego ona tragična noć pre dva dana.

Nastavila je da cvrkuće, ali je Holidej više nije čuo. Ona je srećna. A on? Da li će ikada sresti neku novu Klaru, ženu svog života? Da li da veruje u to?

— Vi me i ne slušate — upala mu je Kejsi u misli, ali u njenom glasu nije bilo ljutnje. Oh, zaboravila sam da sam vas zamorila. Idem sada i doći ću sutra da vas obiđem. Ako vam bilo šta treba samo pozovnite... Čarli je uvek za šankom.

Izašla je i odnela za sobom deo proleća.

Dve nedelje kasnije Holidej je izašao na verandu „Paradizo” saluna i prišao Migu vezanom za stub. Bio je bleđ u licu ali raspoložen i hodao je lako kao da nije tek ustao iz postelje. Rane su mu bile zarasle i snažno telo crpilo je iz proleća životne sokove. Prebacivši bisinge konja preko sapi, popeo se u sedlo odmerenim pokretom i ne osvrćući se, poterao Miga niz ulicu. Dok je prolazio ispred zatvora, stari ključar Kolorado ustao je sa svog mesta i pošao pešice trotoarom pored nje.

— Idete mister Holideje?

Dok ga je pogledao i klimnuo glavom.

Ne osvrćući se Holidej je odmahnuo u znak pozdrava. Nastavio je da jaše, ali nije verovao da će na kraju tog puta naći sreću. Ali, ko zna... možda ipak?

KRAJ

NASLOV ORIGINALA: BRETT MCKINLEY „THE WILD AND THE LONELY“

Prevod: Dragoslav MILOSAVLJEVIĆ

Štampa: 30. V 1980.

Tržište: 7. V 1980.

Izdaje i štampa NIŠRO FORUM — OOUR MARKETPRINT, V. Mišića 1, Novi Sad; Direktor i v. d. glavnog i odgovornog urednika: Đorđe GROS;
Sva prava pridržava NIŠRO FORUM — OOUR MARKETPRINT; Oslobođeno osnovnog poreza na promet mišljenjem Pokrajinskog sekretarijata za obrazovanje nauku i kulturu SAP Vojvodine, broj 413-297/73 od 10. maja 1973. godine.

čitajte sledeći broj
DOKA HOLIDEJA



BROJ 97

izlazi 7. juna 1980.

IZDAJE I ŠTAMPA NIP FORUM OOUR MARKETPRINT, 21000 NOVI SAD, V. MIŠIĆA 1
